

รายงานการวิจัย

เรื่อง

รูปแบบการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนบางขนน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

**The Living of people in village Bang Khanun Village Bangkrauy District
Nonthaburi City.**

โดย

ตำราญ จุช่วย

การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากวิทยาลัยราชพฤกษ์

ปีการศึกษา 2552

โครงการวิจัย รูปแบบการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนบางขนุน
ตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
ชื่อผู้วิจัย สำราญ จูช่วย
 Sumran Joouchooy
ปีที่ทำการวิจัย ปีการศึกษา 2552

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายคือ 1) เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี 2) เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรมของคนในชุมชนบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ในอดีตกับปัจจุบัน (ตั้งแต่ปี พ.ศ.2549 – พ.ศ.2551)

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน และสมาชิกในหมู่บ้านของครัวเรือน 25 ครัวเรือน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์เจาะลึกแบบมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติพื้นฐาน ร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบการบรรยายและตารางข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า

1. โครงสร้างพื้นฐานทางประชากรศาสตร์ของคนในชุมชนบางขนุนเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายและมีอายุระหว่าง 45 ปี ถึง 55 ปี มีระดับการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นส่วนใหญ่ โดยรวมแล้วยังเป็นคนในพื้นที่ดั้งเดิมและประกอบอาชีพทางการเกษตร

2. รูปแบบการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

2.1 ด้านเศรษฐกิจ ลักษณะครัวเรือนในชุมชนบางขนุนร้อยละ 28.00 มีรายได้ต่อครอบครัวเดือนละ 16,000 บาท – 20,000 บาท ร้อยละ 72.00 มีการออมเงินที่ระดับ 11,000 บาท – 15,000 บาท ต่อเดือนและ ร้อยละ 56.00 มีรายจ่ายต่อครอบครัวเดือนละ 5,000 บาท – 10,000 บาท

2.2 รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านสังคม คนในชุมชนบางขนุนมีความภาคภูมิใจในประวัติท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัยมาตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน และพบว่าทุกครอบครัวมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในชุมชน มีความสามัคคีและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ลักษณะความเป็นอยู่ในแต่ละครอบครัวยังคงยึดหลักชีวิตที่เรียบง่ายแบบชนบท ตกตอนเย็นจะรับประทานอาหารร่วมกัน ปรึกษารื้อกัน และในวันหยุดจะพาครอบครัวไปพักผ่อนต่างจังหวัด เยี่ยมญาติผู้ใหญ่ หรือไปวัดในแหล่งชุมชนที่ตนอยู่อาศัย

2.3 รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมในชุมชน ยังคงสภาพความร่มรื่นเช่นเดียวกับในอดีต อาชีพของคนในชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ เกษตรกร ทำสวนผลไม้ และเพาะพันธุ์ไม้จำหน่าย ดินน้ำยังมีความอุดมสมบูรณ์ให้ผลผลิตทางการเกษตรดี สภาพภูมิประเทศเอื้ออำนวยต่อการปลูกผลไม้ มีบรรยากาศที่ร่มรื่นและสวยงาม การคมนาคมทางรถ ยังต้องพึ่งพารถยนต์ส่วนตัวมากกว่ารถสาธารณะ คนในชุมชนบาง ขนุนดั้งเดิมหรือที่ย้ายเข้ามาอยู่จะผูกพันกับท้องถิ่นที่เกิดที่อาศัยเป็นส่วนใหญ่

2.4 รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านวัฒนธรรม คนในชุมชนบางขนุนมีวัฒนธรรม ประเพณีที่สืบทอดกันมาตามแบบอย่างของคนในชุมชนดั้งเดิมยังรักษาแนวคิดการอบรมสั่งสอน และวัฒนธรรมความเป็นอยู่ ตามรูปแบบคนในชนบท เชื่อในเรื่องของศาสนา หลักการครองตน และยึดถือคำสั่งสอนของบรรพบุรุษเป็นแบบอย่าง ครอบครัวที่ประสบความสำเร็จมักมีรูปแบบ ในการดำเนินชีวิตตาม รุ่นปู่ รุ่นย่า รุ่นตา รุ่นยาย หรือผู้นำชุมชน ทุกครอบครัวจะสอนให้สมาชิก ในครอบครัว เชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ใหญ่ และสอนให้ประพฤติปฏิบัติตนตามความเชื่อและ วัฒนธรรมประเพณีตามแบบอย่างปฏิบัติของชุมชน

3. การเปลี่ยนแปลงและปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม ของคนในชุมชนบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ในอดีตกับปัจจุบัน ตั้งแต่ปี พ.ศ.2549 – พ.ศ.2551 ผลการศึกษาพบว่า คนในชุมชนบางขนุนมีการ เปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ ในด้านค่าครองชีพที่สูงขึ้นเนื่องจากภาระค่าใช้จ่ายแต่ละครอบครัว และการซื้ออสังหาริมทรัพย์ไว้ในครอบครอง ส่วนรายได้พบว่า มีรายได้ลดลงจากในอดีตมาก เนื่องจากผลผลิตการเกษตรลดลงจากอดีต มีระดับการออมเงินไม่สม่ำเสมอเหมือนในอดีต ปัจจุบันบางเดือนมีรายได้เหลือใช้จึงจะมีการฝากธนาคาร ไม่เหมือนในอดีตที่มีเหลือใช้ ฝาก ธนาคารอย่างสม่ำเสมอ

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพราะ ลักษณะค่าครองชีพที่สูงขึ้นและสภาวะ แวดล้อมทางอากาศที่เปลี่ยนแปลง ดิน น้ำท่วมขัง ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรลดลง รายได้ใน ครอบครัวจึงลดลง

ด้านสังคม คนในชุมชนบางขนุนมีรูปแบบการดำเนินชีวิตทางสังคมที่ไม่ เปลี่ยนแปลงไปจากอดีต ยังเป็นแหล่งชุมชนเล็กๆ ใกล้กรุงเทพมหานคร แต่มีลักษณะความเป็น ชนบทอย่างแท้จริง คือ มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และรักใคร่สามัคคี ปฏิบัติ กิจกรรมร่วมกันด้วยความสมัครใจ ทุกครอบครัวมีการเคารพเชื่อถือเสมือนเครือญาติ ในอดีตเคย ปฏิบัติอย่างไร ปัจจุบันก็ยังปฏิบัติอย่างนั้น ส่วนการคมนาคมทางรถและทางเรือ พบว่าในอดีตยัง

ไม่ได้รับความสะดวกอย่างไร ปัจจุบันก็ยังคงต้องพึ่งรถยนต์ส่วนตัว ยังไม่มีรถสาธารณะวิ่งผ่านชุมชนเหมือนในอดีต

ด้านสิ่งแวดล้อม คนในชุมชนบางขุนมีลักษณะรูปแบบการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนไปจากอดีต เนื่องจากสภาพความเป็นอยู่ที่เคยร่มรื่น มีสวนผลไม้ทุกชนิด และเป็นชนบทที่ใกล้กรุงเทพมหานคร เปลี่ยนสภาพจากความร่มรื่นชุ่มชื้น เป็นสภาพอากาศที่ร้อนมากขึ้น มีฝุ่นละอองจากการไหลกลับพื้นที่ของหมู่บ้าน ทำให้เกิดน้ำท่วมขังมากขึ้น

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพราะ จำนวนหมู่บ้านจัดสรรที่สร้างรुक้าเข้ามาในชุมชนมากขึ้น สวนผลไม้ถูกไถกลบสร้างเป็นหมู่บ้าน และการถมที่สูงทำให้พื้นที่ดั้งเดิมและพื้นที่ทางการเกษตรเกิดน้ำท่วมขัง ส่งผลต่อการผลิต ทำให้ผลผลิตลดน้อยลง

ด้านวัฒนธรรม คนในชุมชนบางขุนมีรูปแบบการดำเนินชีวิตทางด้านวัฒนธรรมที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีต ปัจจุบันยังมีการดำเนินชีวิตแบบเรียบง่าย เชื่อฟังคำสั่งสอนของคนในอดีตและดำเนินชีวิตตามหลักพุทธศาสนา เคารพและยึดถือแบบอย่างความสำเร็จของบรรพบุรุษเป็นต้นแบบในการดำเนินชีวิตซึ่งทุกครอบครัวประสบความสำเร็จ บุตรธิดาและบุคคลในครอบครัวมีรูปแบบการดำเนินชีวิตที่มีความสุข พอใจในสิ่งที่เป็นอย่างอยู่และประพฤติปฏิบัติตนเป็นคนดี สร้างความภาคภูมิใจให้แก่บิดา มารดา

Name of research project The living of people in village Bang Khanun Village
Bangkrauy District Nonthaburi City.

Name of researcher : Samran Joouchooy

Year of research : Year of studying 2552

Abstract

This research aims to study (1) the lifestyle the economy, society, environment and cultural changes of people in Bangkhanun Community, Bangkruay District, Nonthaburi Province. (2) Data collecting was done by direct in - depth interview, both structured and un-structured. The samples of research were community leaders, members of community council, and community members from 25 families, Data was analyzed by basic statistics, in percentage, and presented in the form of tables and explanation. The research found that:-

1. Lifestyle of the people were as follow.

1.1 Economy dimension: 28% of the family earn ฿ 16,000-20,000 per month, 72% save ฿ 11,000-15,000 per month, and 56% has ฿ 5,000-10,000 expense per month.

1.2 Society dimension: People in Bangkhanun Community are proud of their history and there are good connection, unity and interdependent among community members. The simple way of life is still followed by all families.

1.3 Environment dimension: Natural environment is still greenery. Fruit gardening, and plant breeding are the major occupation of the community.

1.4 Cultural dimension: People in Bangkhanun Community inherit culture, tradition and doctrines of their ancestors. The successful family tends to follow the classical way of life.

2. The change.

2.1 Economy change: The cost of living of People in Bangkhanun Community has increased because of the living expenses. Their earning has decreased because of the lower agricultural product.

2.2 Society change: People in Bangkhanun Community is still in good connection, unity and interdependent among community members.

2.3 Environment: Because of Bangkhanun Community locates in the outskirts of Bangkok Metropolis, the greenery surrounding is changed to dusty, muddy, and flood. The main factor of such change is the real estate development project.

2.4 Cultural change: No cultural change in Bangkhanun Community. The People still believe and follow the way of life of their ancestors.

คำนำ

รายงานวิจัยเรื่อง รูปแบบการดำเนินชีวิตคนในชุมชนบางขุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี สำเร็จลุล่วงด้วยดี ด้วยการแนะนำแนวทางจากอาจารย์ รองศาสตราจารย์ ดร.ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ ประธานที่ปรึกษางานวิจัยของวิทยาลัยราชพฤกษ์ ทำให้ข้อมูลต่างๆ มีประสิทธิภาพและได้ผลในการวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนารูปแบบการสอนในวิชาคุณภาพชีวิตและสังคมและในรายวิชาอื่นๆ ของหมวดวิชาศึกษาทั่วไปเป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบคุณท่านผู้บริหารวิทยาลัยราชพฤกษ์ ที่ให้โอกาสและสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานทำให้ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลอันเป็นประโยชน์ พร้อมทั้งได้รับประสบการณ์จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน อันเป็นแนวทางที่จะใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียน การสอนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุน คุณภทรี มาแจ้ง และเจ้าหน้าที่ส่วนงานโยธาและงานพัฒนาชุมชน คุณสมเจต พึ่งใจเย็น ที่แนะนำและประสานงานกับหมู่บ้านต่างๆ ทำให้ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือจากชุมชนด้วยดีในการสัมภาษณ์และได้รับการต้อนรับด้วยดีจากผู้ให้ข้อมูลจากการเข้าไปสัมภาษณ์ในหมู่ที่ 1 ถึงหมู่ที่ 5 ทำให้งานวิจัยเล่มนี้สำเร็จลุล่วง เกิดผลประโยชน์เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณผู้ช่วยผู้วิจัยอาจารย์พิมล มากพันธ์ อาจารย์นที สุวรรณสุขุม คุณนิศรา โพธิ์งาม ที่ให้การช่วยเหลือในการสัมภาษณ์เก็บข้อมูล ทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณครอบครัวทั้ง 25 ครีวเรือนที่ให้ความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลและการอำนวยความสะดวกเป็นอย่างดี ทำให้งานวิจัยเล่มนี้มีข้อมูลที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาในหมวดศึกษาทั่วไปได้เป็นอย่างดีผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

สำราญ จุช่วย

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
คำนำ.....	ช
สารบัญ.....	ณ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1.บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง.....	6
2.เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับแบบการดำเนินชีวิต.....	8
ประเภทของแบบการดำเนินชีวิต.....	13
แนวคิดด้านประชากรศาสตร์.....	15
แนวคิดเกี่ยวกับชุมชน.....	16
การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน.....	19
การจัดการธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.....	20
ความหมายของวัฒนธรรม.....	21
ประวัติความเป็นมาของคนในชุมชนบางขนุน.....	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	28
3.วิธีการวิจัย	
ประชากรในการวิจัย.....	32
เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย.....	32

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	33
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	35
4.ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์	36
ตอนที่ 2 รูปแบบการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนบางขุน	39
ตอนที่ 3 การเปลี่ยนแปลงและปัจจัยที่ก่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลงทางด้าน เศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรมของคน ในชุมชนบางขุน	49
5.สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	61
วิธีการดำเนินการวิจัย	61
สรุปผลการวิจัย	62
อภิปรายผล	65
ข้อเสนอแนะทั่วไป	66
ข้อเสนอแนะในการวิจัย	67
บรรณานุกรม	68
ภาคผนวก	71

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1. โครงสร้างพื้นฐานประชากรศาสตร์.....	36
2. ข้อมูลแบบการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนบางขนุนด้านเศรษฐกิจ.....	38
3. ข้อมูลการเปลี่ยนแปลงและปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และ ด้านวัฒนธรรมของคนในชุมชนบางขนุนใน อดีตกับปัจจุบัน.....	49

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1. กรอบแนวคิดในงานวิจัย.....	5
2. กรอบแสดงรูปแบบการดำเนินชีวิต.....	10
3. ภาพแสดง กรอบวิธีการศึกษการดำเนินชีวิต.....	12
4. แผนที่ชุมชนบางขุน.....	31
5. ประมวลภาพการสัมภาษณ์คนในชุมชน หมู่ที่ 4 หมู่ที่ 5.....	82
6. ภาพตัวแทนครัวเรือนหมู่บ้าน หมู่ที่ 3 หมู่ที่ 4.....	83
7. สภาพแวดล้อมในชุมชน หมู่ที่ 1 หมู่ที่ 2.....	84
8. สภาพความเป็นอยู่แบบดั้งเดิมของคนในชุมชน.....	85
9. ลักษณะความเป็นอยู่ทางสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีต.....	87

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีค่าและเป็นปัจจัยสำคัญของกระบวนการพัฒนาทั้งหลายทั้งปวง หากมนุษย์ไร้ซึ่งคุณภาพเสียแล้ว การพัฒนาต่างๆ ย่อมประสบผลสำเร็จมิได้ การศึกษาจึงจัดเป็นกระบวนการหนึ่งที่สามารถพัฒนามนุษย์ให้มีคุณภาพได้ และแหล่งเรียนรู้ในการพัฒนาคุณภาพ แนวคิดและพฤติกรรมของมนุษย์เกิดขึ้นได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ซึ่งถือเป็นแหล่งเรียนรู้แห่งการพัฒนาวิชาการ ทั้งการเผยแพร่สั่งสอน การวิจัยความรู้ใหม่ๆ ให้สอดคล้องกับการผลิตกำลังคนออกไปพัฒนาประเทศ สถาบันการศึกษาจึงต้องคำนึงถึงมาตรฐานทางวิชาการและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตทั้ง 3 ประการคือ เป็นผู้ที่มีคุณธรรม คุณภาพและคุณค่า โดยมีศักยภาพทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และทักษะฝีมือ เป็นคนดี มีคุณธรรม มีสุขภาพพลานามัยที่ดี (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2549: 1)

เมื่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิตเป็นที่ต้องการของสังคม บุคคลที่มีคุณภาพดีจึงเป็นที่ต้องการของสังคมและต้องเป็นบุคคลที่ได้รับการพัฒนาจนมีความสมบูรณ์ทั้งด้านวิชาชีพ สติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกายและจิตใจ ดังนั้นครูผู้สอนในวิชาหมวดศึกษาทั่วไป จึงต้องพัฒนาวิธีการสอนด้วยรูปแบบที่เหมาะสมและตรงจุดมุ่งหมายของสาขาวิชาศึกษาทั่วไปที่ทำหน้าที่ทำคนให้เป็นบัณฑิตหรือสร้างบัณฑิต มีบทบาทโดยตรงในการพัฒนาคนเพื่อให้บุคคลแต่ละคนเป็นคนที่มีสมบูรณ์ มีชีวิตที่ดีงาม ประณีต ประเสริฐ สัมกับความเป็นมนุษย์ (พระพรหมคุณาภรณ์, 2550:9) ดังนั้นครูผู้สอนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ต้องสอนคนให้เข้าใจสถานการณ์ของโลก รู้โลกและชีวิต เข้าถึงสัจธรรมความจริง รู้ว่าอะไรเป็นอะไร มีคุณโทษดีเสียเป็นอย่างไร สามารถที่จะนำการเปลี่ยนแปลงได้อย่างน้อยก็สามารถมีชีวิตที่ดีงาม การที่จะมีชีวิตที่ดีงาม สามารถดำเนินชีวิตอย่างถูกต้องและสร้างสรรค์สังคมได้นั้น คนคนนั้นต้องมีคุณสมบัติจริงๆ และคนที่ทำหน้าที่ในการสอนยังต้องมีคุณสมบัติมากหรือสูงมากขึ้นไปอีก ด้วยเหตุนี้การสอนให้บัณฑิตมีความเข้มแข็ง สู้กับปัญหา และคิดแก้ไขในระบบชีวิตและระบบสังคมที่ซับซ้อน เพื่อก้าวไปในระบอบการแข่งขันของเวทีโลก จึงเป็นสิ่งที่ต้องเริ่มสอนจากสภาพแวดล้อมเดิมในสังคมไทยที่เริ่มต้นจากความอุดมสมบูรณ์ “ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว” จะทำให้คนไทยมีจิตใจโน้มไปในการเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์คุณค่าของสังคมสามารถและพัฒนาพฤติกรรม ร่วมรู้ถึงระบบวัฒนธรรมที่ช่วยเหลือเกื้อกูล

กัน ส่งผลถึงความเป็นกลุ่มชน เชื้อชาติ บนพื้นฐานของความสามัคคี ฉะนั้นการสอนด้วยการนำภูมิความรู้จากชุมชนท้องถิ่นหรือแหล่งเรียนรู้จากท้องถิ่นภูมิรู้จากคนในชุมชนมาเป็นกรณีศึกษา เพื่อให้เห็นถึงต้นแบบแห่งความสำเร็จ บนพื้นฐานของความเชื่อ การอบรมสั่งสอนของคนในอดีตที่สามารถนำมาเป็นข้อมูลในการเรียนรู้ว่าเป็นเหตุเป็นผลที่สามารถสร้างเป็นต้นแบบต่อการจัดการศึกษา และด้วยคุณภาพชีวิตที่ดี เหมาะสมต่อสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง จึงเป็นบทบาทอันสำคัญของครูผู้สอนที่จะสร้างกระบวนการทางการศึกษาสามารถพัฒนาประชากรในชาติให้มีคุณค่าและคุณภาพอันเหมาะสม ชุมชนจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะสามารถสะท้อนแนวทาง ในการปรับปรุงรูปแบบการสอน การบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมประเพณีที่เกิดตามกระแสโลกาภิวัตน์ สามารถสร้างผู้เรียนให้มีแนวคิด ทักษะคติ ในการดำเนินชีวิตให้มีรูปแบบที่มีคุณค่า คงความเป็นเอกลักษณ์ สังคมประสบความสำเร็จเป็นผู้นำในสังคมชุมชนที่อยู่อาศัย พัฒนาตนสู่การเป็นทรัพยากรบุคคลของชาติที่มีการดำเนินชีวิตเป็นต้นแบบของสังคมที่มีความสันติสุขได้ต่อไปในอนาคต

การศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิต (Lifestyles) เป็นตัวแปรทางจิตวิทยาสังคม พฤติกรรม กิจกรรมความสนใจ ความคิดเห็น การใช้ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมที่เขาสนใจและถือว่ามี ความสำคัญ ที่จะทราบถึงความคิดเกี่ยวกับตัวเอง คิดถึงโลกรอบๆ ตัวเขาอย่างไร ซึ่งผลจากการศึกษาข้อมูลดังกล่าว สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุงและเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัด กิจกรรม สร้างรูปแบบการสอนเพื่อถ่ายทอดความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมประเพณี ของคนในชุมชนและสังคม (ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2541: 125) ซึ่งวิทยาลัยราชพฤกษ์ตั้งอยู่ในพื้นที่ ชุมชนบางขุน จัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี และปริญญาโทตามหลักสูตรนักศึกษาใน ระดับปริญญาตรีทุกคณะ ทุกสาขาวิชาที่วิทยาลัยเปิดสอนต้องศึกษาวิชาการพัฒนาคุณภาพชีวิตและ สังคมโดยวัตถุประสงค์รายวิชาได้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้ต้นแบบลักษณะความเป็นอยู่ของ ชุมชนที่มีความเป็นอยู่ด้วยดี มีชีวิตที่สมบูรณ์ เป็นปกติสุขทั้งส่วนตัวและส่วนรวมของมนุษยชาติ เกิดเป็นองค์ประกอบ 3 อย่างของการดำรงอยู่ของมนุษย์ ประสานกลมกลืนสมดุลกัน ได้แก่ มนุษย์ สังคม และธรรมชาติแวดล้อม ดังนั้นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจากแหล่งชุมชนลักษณะแนวความคิดการ ปฏิบัติและการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน จึงมีประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาในเรื่องรูปแบบชีวิต ด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมความเป็นอยู่ลักษณะแนวคิดของคนในชุมชนที่ สามารถนำมาเป็นต้นแบบที่ดี สร้างพื้นฐานความรู้จากการดำเนินชีวิตจริงของคนในสังคม ที่ให้ ข้อคิดเตือนใจและสร้างจุดมุ่งหมายในการวางแผนอนาคตของผู้เรียน และข้อมูลลักษณะความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพ การอบรมสั่งสอนของคนในชุมชน สามารถนำมาจัดลำดับความสำคัญ

ของภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้านที่จะเป็นต้นแบบสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้แก่นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชาในหมวดศึกษาทั่วไปของวิทยาลัยราชพฤกษ์ได้เป็นอย่างดี

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านวัฒนธรรม และแนวความคิดในการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนบางขุนุน ที่มีการเปลี่ยนแปลงและปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากอดีตกับปัจจุบันในด้านใดบ้าง โดยใช้ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอก ร่วมกับข้อมูลด้านรูปแบบการดำเนินชีวิตซึ่งเป็นปัจจัยภายใน เป็นสิ่งช่วยอธิบายลักษณะความเป็นอยู่ ทำให้เข้าใจรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนบางขุนุนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปวางแผนการจัดการเรียนในวิชาการคุณภาพชีวิตและสังคมได้เหมาะสม ทั้งข้อมูลบางส่วน ซึ่งเป็นเกณฑ์แบ่งรูปแบบการดำเนินชีวิตยังสามารถนำมาจัดเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนเพื่อ สืบทอดวัฒนธรรมประเพณีวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม ให้นักศึกษาได้มีโอกาสศึกษาต่อไปได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนบางขุนุน ตำบลบางขุนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงและปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรมของคนในชุมชนบางขุนุน ตำบลบางขุนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ในอดีตกับปัจจุบัน ตั้งแต่ปี พ.ศ.2549 – พ.ศ.2551

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้รูปแบบวิธีสอนและตำราในการสอนวิชาคุณภาพชีวิตและสังคมของหมวดศึกษาทั่วไปที่มีข้อมูลจากรูปแบบการดำเนินชีวิตซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน ต้นแบบของครอบครัวที่ประสบความสำเร็จจากคนในชุมชนเป็นประสบการณ์ตรงให้แก่ผู้เรียนระดับปริญญาตรี
2. ได้แนวทางในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีเป้าหมายและแบบในการดำเนินชีวิตที่ประสบผลสำเร็จ หลังจากสำเร็จการศึกษา
3. เป็นข้อมูลในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ด้วยการใช้แหล่งเรียนรู้จากชุมชน มาเป็นต้นแบบในการวางแผนชีวิตให้แก่ผู้เรียนและสร้างองค์ความรู้จากชุมชนถ่ายทอดวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบดั้งเดิมในรายวิชาอื่นๆของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีขอบเขต 3 ประการคือ

1. ขอบเขตของพื้นที่ในการศึกษา คือ ชุมชนบางขุน ตำบลบางขุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยมีอาณาเขตพื้นที่ประมาณ 3.56 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 2,227 ไร่ จำนวนประชากร 671 คน จำนวนครัวเรือน 228 ครัวเรือน

2. ขอบเขตเชิงเนื้อหา ศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนบางขุนทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

2.1 รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจ จะศึกษารายได้ รายจ่าย เงินออม หนี้สิน การประกอบอาชีพ การผลิต และการบริโภคของคนในชุมชนบางขุน ตำบลบางขุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

2.2 รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านสังคม ศึกษาประวัติความเป็นมา โครงสร้างพื้นฐานประชากร สาธารณูปโภค ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ความสัมพันธ์ภายในชุมชน ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนบ้านและกลุ่มอื่นๆ

2.3 รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม ศึกษาสภาพภูมิประเทศ การตั้งถิ่นฐาน และสภาพทั่วไปของชุมชน การจัดการทรัพยากร ดิน น้ำ และการจัดการขยะของคนในชุมชนบางขุน

2.4 รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านวัฒนธรรม ศึกษาวิถีชีวิตในส่วนรวมที่ถ่ายทอดกันได้ เรียนกันได้ ความเชื่อเรื่องศาสนา การอบรมสั่งสอน การเคารพผู้ใหญ่ การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ความเชื่อในภูมิปัญญาท้องถิ่นของคนในชุมชนบางขุน

2.5 การเปลี่ยนแปลงและปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรมในอดีตกับปัจจุบัน

3. ขอบเขตด้านประชากร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้เป็นผู้แทนหมู่บ้าน หมู่ที่ 1 ถึงหมู่ที่ 5 ในชุมชนบางขุน จำนวน 25 หลังคาเรือน โดยวิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างของ Salant และ Dillman (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์, สุกมาศ อังศุโชติ, อัจฉรา ชำนิประศาสตร์, 2550: 266)

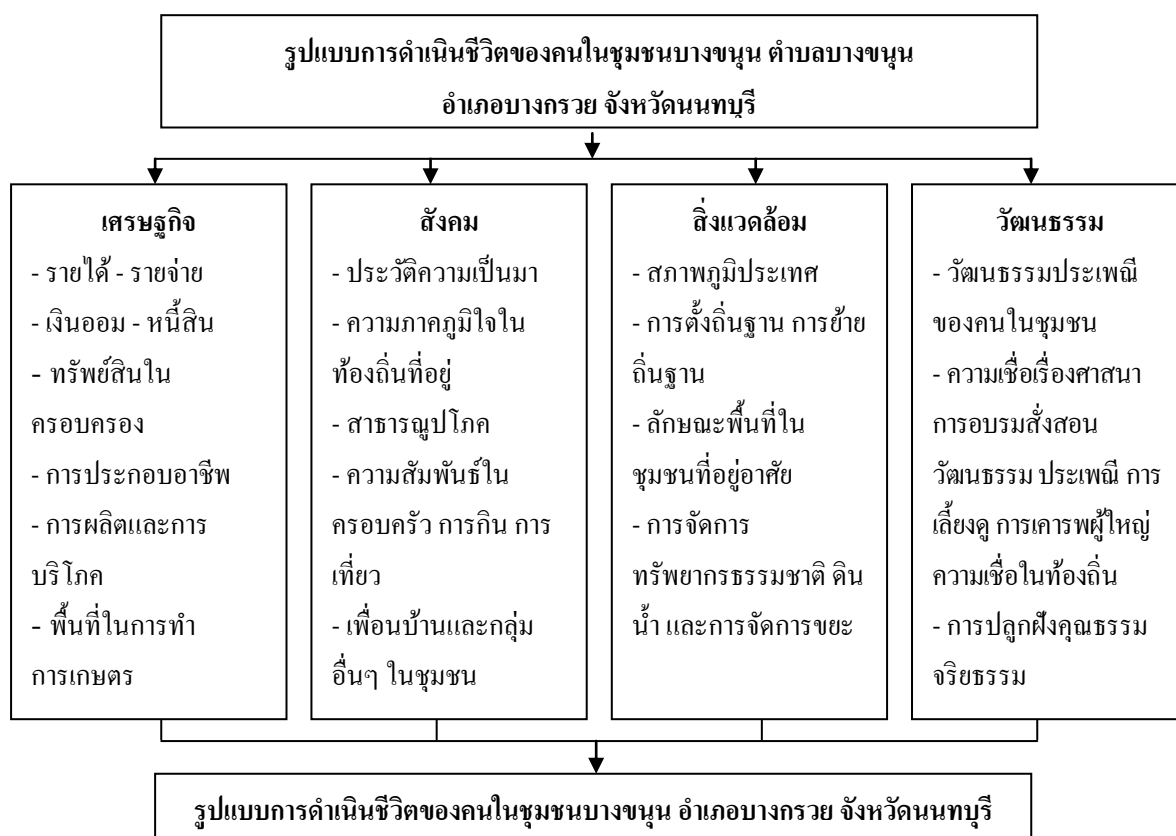
กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎี “AIO” (Activities Interest Opinion) เกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิตที่เป็นรูปแบบเฉพาะของความเป็นอยู่ที่แสดงถึงการใช้เวลาในการ

ปฏิบัติกิจกรรม (Activities) ความสนใจ (Interest) กับสภาพแวดล้อมรอบตัว ความคิดเห็น (Opinion) ต่อสิ่งรอบข้าง กิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ร่วมกัน รวมถึงการกระทำร่วมกันในกลุ่มชน (สมจิตร ล้วนจำเริญ. 2532: 12-13) และรูปแบบการดำเนินชีวิตยังเป็นแบบเฉพาะของกิจกรรมในแต่ละวันที่แสดงถึงความเป็นตัวตนของคน แสดงถึงความเป็นกลุ่มที่มีเอกลักษณ์ (คารา ทีปะปาล. 2542: 168-178) ซึ่งรูปแบบการดำเนินชีวิตยังหมายถึงแบบที่ประชาชนได้ใช้ชีวิตด้วยการใช้จ่ายเงิน การจัดหาสิ่งหาหมิทรัพย์ การออมเงิน และภาระการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน (สมจิตร ล้วนจำเริญ. 2532: 14-15) ฉะนั้นการศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตจะทำให้ได้รับรู้ถึงลักษณะชีวิตความเป็นอยู่ทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มชน การดำเนินกิจกรรมแนวคิด ลักษณะความเป็นอยู่ จะทำให้กลุ่มชนอื่นได้รับรู้และเก็บแบบอย่างที่ดีของสังคม ชุมชนมาเป็นต้นแบบในการวางแผนการดำเนินชีวิตเพื่อบรรลุเป้าหมายในการวางแผนทางแห่งความสำเร็จแห่งตนได้

จากความหมายและแนวคิดทฤษฎีดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนบางขุนนนท์ 4 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรมในประเด็นต่างๆดังนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

1. รูปแบบการดำเนินชีวิต (Lifestyle) หมายถึง ลักษณะความเป็นอยู่ที่แสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะบุคคล การใช้ชีวิตด้วยการใช้เวลาของแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร การให้ความสนใจกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว ทั้งด้านกิจกรรม ความคิดเห็น การดำรงชีวิตการอบรมสั่งสอนการปฏิบัติในครอบครัว คติความเชื่อในการดำเนินชีวิต การปฏิบัติตามแบบอย่างและกิจกรรมที่กระทำเหมือนกันหรือต่างกัน ความเป็นอยู่และการรู้จักถิ่นฐานที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน

2. กิจกรรม (Activities) หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกต่อสิ่งแวดล้อมและชีวิตประจำวัน เช่น การมีส่วนร่วมในการรณรงค์ รักษา สืบทอดวัฒนธรรมประเพณี การทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มในชุมชน

3. ความสนใจ (Interest) หมายถึง ความตื่นตัวที่สนใจที่จะทำอะไร ความต้องการที่จะเข้าใจเรียนรู้ในสิ่งต่างๆ ความพอใจและให้ความสำคัญในสิ่งนั้น เช่น ความสนใจต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในอดีตกับปัจจุบัน ลักษณะพื้นที่อยู่อาศัย ลักษณะทรัพยากรดิน น้ำ ป่าไม้ และการกำจัดขยะของคนในชุมชน

4. ความคิดเห็น (Opinion) หมายถึง การแสดงออกทางความคิดบนพื้นฐานของความเชื่อ ค่านิยม และแรงจูงใจภายในบุคคล ที่มีต่อตนเอง และต่อสภาพแวดล้อม เช่น ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ศาสนา ภูมิปัญญาท้องถิ่น การเลี้ยงดู การเคารพญาติผู้ใหญ่

5. รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจ หมายถึง รายได้ รายจ่าย เงินออม และหนี้สิน การประกอบอาชีพ การผลิต การบริโภค ของคนในชุมชนบางชุมชน

6. รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านสังคม (Social Orientation) หมายถึง รูปแบบการดำเนินชีวิตที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของกลุ่มความภูมิใจในท้องถิ่น ความสัมพันธ์ในครอบครัว ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องรอบตัวที่เห็นว่าสำคัญและควรค่าต่อการที่บุคคลจะเข้าไปร่วมทำเพื่อส่วนรวม เช่น เรื่องการเมือง ความเป็นอยู่ร่วมกันเป็นต้น

7. รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง สภาพภูมิประเทศ การตั้งถิ่นฐาน และสภาพทั่วไปของชุมชน การจัดการทรัพยากร ดิน น้ำ และการจัดการขยะ

8. รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านวัฒนธรรม (Cultural Orientation) หมายถึง รูปแบบการดำเนินชีวิตที่แสดงให้เห็นถึงกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ หรือขนบธรรมเนียมประเพณีในแต่ละสภาพแวดล้อมของบุคคล ทั้งวัฒนธรรมที่เป็นระดับชาวบ้านและระดับสูง

9. ลักษณะทางประชากรศาสตร์ หมายถึง ข้อมูลส่วนตัวของประชากรที่ศึกษา โดยในการวิจัยครั้งนี้ศึกษาถึง อายุ เพศ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน รายจ่าย เงินออมของกลุ่มตัวอย่าง

10. ชุมชน หมายถึง กลุ่มคนที่อยู่รวมกันเป็นสังคมขนาดเล็กอาศัยอยู่ในอาณาบริเวณเดียวกัน มีการใช้ชีวิตประจำวันในขอบเขตเดียวกัน มีกฎเกณฑ์และสิ่งยึดถือจากสังคมที่อยู่ที่เดียวกัน และมักจะทำกิจกรรมร่วมกันด้วยความสมัครใจ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง รูปแบบการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนบางขุน ตำบลบางขุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี เป็นการสำรวจลักษณะการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนเพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม ซึ่งประกอบไปด้วยแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิต
2. ประเภทรูปแบบการดำเนินชีวิต
3. แนวคิดด้านประชากรศาสตร์
4. แนวคิดเกี่ยวกับชุมชน. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน
 - 4.1 ความหมายของชุมชน
 - 4.2 การมีส่วนร่วมของชุมชน
 - 4.3 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ
 - 4.4 ความหมายของวัฒนธรรมและการเกิดวัฒนธรรมของกลุ่มชน
5. ประวัติความเป็นมาของชุมชนบางขุน
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิต

การศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิต มีความสำคัญอย่างมากในการศึกษาความเป็นอยู่ของบุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เนื่องจากรูปแบบการดำเนินชีวิตเป็นตัวชี้ให้เห็นถึงลักษณะ กิจกรรม ความสนใจ และอธิบายลักษณะทางจิตวิทยาของกลุ่มคนได้อย่างละเอียด และแม่นยำกว่าลักษณะทางประชากรศาสตร์ ผลจากการศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิต จะช่วยอธิบายให้นักการตลาด นักการศึกษาเข้าใจถึงพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้น และสามารถนำข้อมูลที่ได้ ไปใช้ในการวางแผนการจัดการศึกษา การดำเนินกิจกรรม และการตลาดได้อย่างเหมาะสม ซึ่งในปัจจุบันการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิต สามารถแบ่งได้ 2 ลักษณะคือ การศึกษาในลักษณะกว้างๆ ถึงพฤติกรรมการใช้ชีวิต และการศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตควบคู่ไปกับการศึกษาลักษณะความ

เป็นอยู่ทางสังคม รวมไปถึงพฤติกรรมกรอยู่ร่วมกัน (สุมาลี เหลืองดำรงกิจ, 2543: 131) เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาไปใช้ในการวางแผนการจัดกิจกรรมวัฒนธรรมความเป็นอยู่ร่วมกัน การศึกษาทางด้านวิชาการและการโฆษณาประชาสัมพันธ์

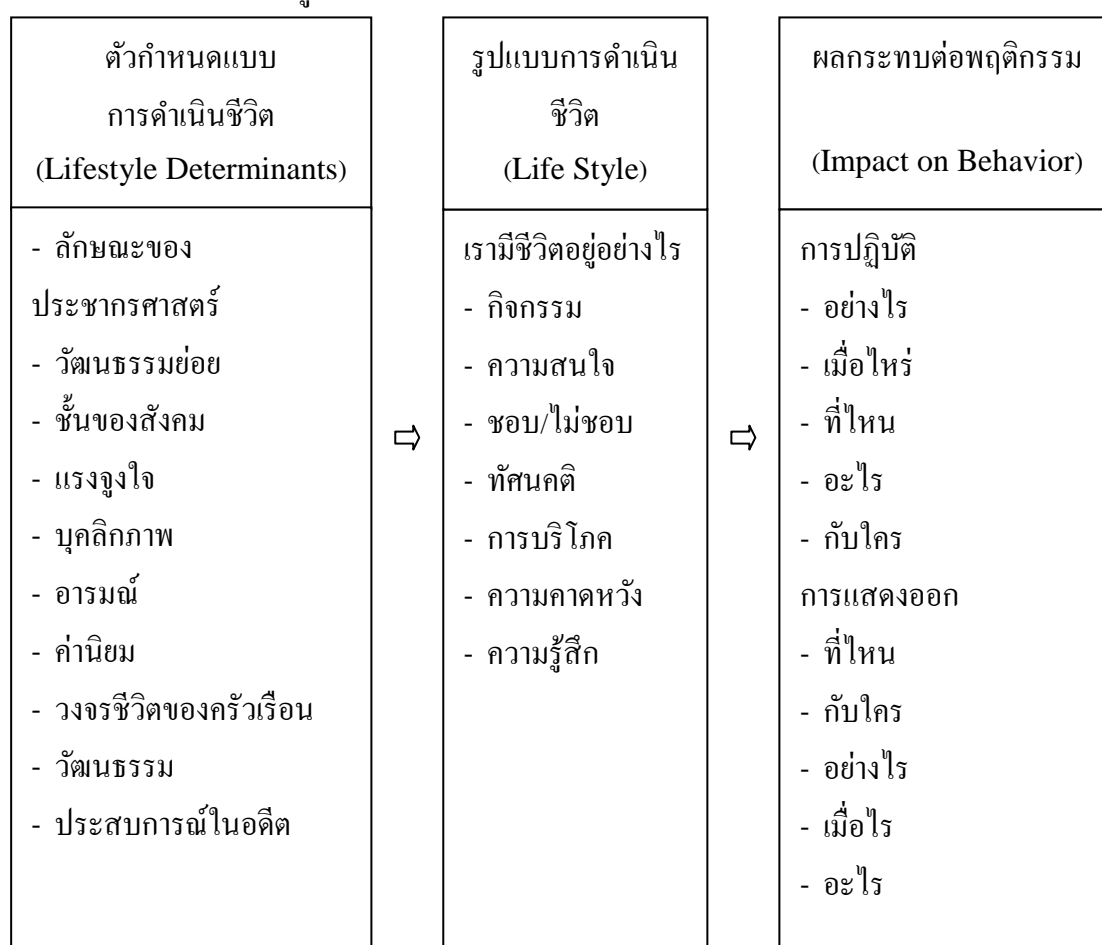
รูปแบบการดำเนินชีวิต (Lifestyles) หมายถึง การที่กลุ่มชนได้ใช้ชีวิตด้วยการใช้เวลาทำกิจกรรม การใช้จ่ายเงินในการดำรงชีวิต รูปแบบการดำเนินชีวิตมีส่วนเกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ สิ่งจูงใจ ครอบครัว กลุ่มอ้างอิง ชั้นทางสังคม ประเพณีและวัฒนธรรมย่อย (สมจิตร ล้วนจำเจริญ, 2532) ทั้งนี้เพราะว่าคนเราเกิดมาจะต้องใช้ชีวิตที่สัมผัสกับสิ่งต่างๆ ภายนอกตัว ประกอบกับการใช้ชีวิตที่ได้รับอิทธิพลมาจากความเป็นบุคลิกภาพของตนเองที่ผลักดันให้เกิดรูปแบบการดำเนินชีวิตของตนขึ้นมา ดังนั้นรูปแบบการดำเนินชีวิตของแต่ละคนจึงสามารถมีความแตกต่างกันออกไปได้ สอดคล้องกับ (Assael, 1995) ที่นิยามว่ารูปแบบการดำเนินชีวิตนั้นก็คือลักษณะของความเป็นอยู่ที่แสดงถึงการใช้เวลาของแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร (Activities) การให้ความสนใจกับสภาพแวดล้อมรอบตัว (Interests) และความคิดเห็นที่มีต่อตัวเองและสิ่งรอบข้าง (Opinions) ความสัมพันธ์ในกลุ่มชน การคิดเห็นและการกระทำตามแบบอย่าง ซึ่งตัวแปรเหล่านี้คือลักษณะทางจิตวิทยา (Psychological Characteristics) นั่นเอง

รูปแบบการดำเนินชีวิต (ขวัญใจ เกียรติศักดิ์สาคร, 2541) ได้อธิบายความหมายถึงรูปแบบเฉพาะของกิจกรรมในแต่ละวันที่แสดงถึงความเป็นกลุ่ม เป็นตัวตนของคนๆ นั้น โดยที่รูปแบบการดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคลเป็นเอกลักษณ์ที่ไม่มีใครเหมือน คนแต่ละคนจะเลือกทำในสิ่งที่แตกต่างจากคนอื่น ๆ ซึ่งก็อาจจะมีการคนอื่น ๆ ทำในสิ่งเหล่านี้เหมือนกันก็เป็นไปได้ จึงมีคนจำนวนหนึ่งที่มีรูปแบบการดำเนินชีวิตที่เหมือนกันและต่างกัน

Reimer (1995) ได้ทำการศึกษาแบบของเยาวชนในประเทศสวีเดน พบว่าในปัจจุบันเยาวชนสวีเดนมีรูปแบบการดำเนินชีวิตแบบ Entertainment Orientation ไปในทางที่เกี่ยวกับความบันเทิงเป็นส่วนใหญ่ เพราะนอกจากกิจกรรมที่ทำเป็นประจำอย่างการเรียนหรือการทำงานแล้ว ความสนใจในเรื่องความสุข การกิน การเที่ยว การร่วมกิจกรรม และความบันเทิงก็นับเป็นเรื่องที่สำคัญ และสำหรับเยาวชนแล้วได้ถือเอาเรื่องนี้เป็นจริงเป็นจังกว่าผู้ใหญ่ รูปแบบการดำเนินชีวิตในแบบบันเทิงนี้เป็นสิ่งที่เหมือนกันในกลุ่มเยาวชนทุกระดับชั้นทางสังคมและเศรษฐกิจ ส่วนรูปแบบอื่นๆ นั้นจะรวมอยู่ในสัดส่วนที่มากน้อยต่างกันไปตามแต่กิจกรรม เช่น การดูโทรทัศน์เป็นกิจกรรมเพื่อความบันเทิงและในขณะเดียวกันอาจเป็นกิจกรรมทางด้านครอบครัว ซึ่งเป็นรูปแบบของ Home and Family Orientation ด้วยก็ได้ หรือการยึดตามแบบผู้ใหญ่ปฏิบัติอย่างผู้ใหญ่ก็ถือเป็นรูปแบบที่เหมือนกันหรือต่างกัน

รูปแบบการดำเนินชีวิต (ดารา ทีปะปาล. 2542 : 168-178) ได้อธิบายว่า หมายถึงปัจจัยที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินชีวิต (Lifestyle) มีความเกี่ยวข้องกับสัมพันธกับคุณค่าและบุคลิกภาพบุคคลที่เป็นจุดสนใจ การดำเนินชีวิตในลักษณะคล้ายๆ กัน มีเกณฑ์ทางสังคมรองรับโดยไม่มีใครบังคับ ซึ่งปัจจุบันเรื่องที่ได้ได้รับความสนใจมากที่สุดคือ “รูปแบบการดำเนินชีวิต” (Lifestyle) ที่จะทำให้ทราบถึงพฤติกรรมการใช้ชีวิต พฤติกรรมการกินการเที่ยว การพูดคุย และความชอบหรือไม่ชอบในสิ่งต่างๆ รอบตัว

แผนภาพที่ 2 กรอบแสดงรูปแบบการดำเนินชีวิต

ที่มา : (Del l, Hawkins; Roger j, Best and Kenneth A. Coney, Consumer Behavior : Building Marketing Strategy, 7th ed (Boston : McGraw-Hill, 1998, p. 434. อ้างถึงใน ดารา ทีปะปาล. 2542: 168-178.)

จากแผนภาพที่ 2 จะเห็นว่าการดำเนินชีวิตที่แสดงให้เห็นถึงรูปแบบการดำเนินชีวิต ที่ถูกกำหนดด้วยปัจจัยต่างๆ ประกอบด้วย ประสบการณ์ที่ผ่านมา (Past Experience) ลักษณะบางอย่างที่

ติดมาตั้งแต่กำเนิด (Innate Characteristics) และสถานการณ์ในปัจจุบัน (Current Situation) ดังดังกล่าวเหล่านี้จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการแสดงออกและแนวคิด ซึ่งทุกคนจะมีรูปแบบการดำเนินชีวิตเป็นของตนเอง และจะได้รับการปรับปรุง ซัดเกล้าโดยผ่านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction) ทางครอบครัว ความเป็นอยู่ของชุมชน ไปตามขั้นตอนของวงจรชีวิต

ในการศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิต นักวิจัยจะทำการวิเคราะห์ลักษณะทางจิตวิทยาสังคม (Psychographics Analysis) โดยการตั้งคำถามเกี่ยวกับ “AIO” กิจกรรม (Activities หรือ A) ความสนใจ (Interest หรือ I) ความคิดเห็น (Opinion หรือ O) เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายตอบทั้ง 3 อย่าง เรียกว่า “AIO Statement” (ดารา ที่ปะปาล. 2542: 171) ดังต่อไปนี้

1. คำถามเกี่ยวกับกิจกรรม (Activities Question: A) จะเป็นคำถามเพื่อให้ผู้ตอบเปิดเผยออกมาในสิ่งที่เขาทำ สิ่งที่เขาปฏิบัติประจำวัน และการใช้เวลาของเขาว่าเขามีวิธีการใช้อย่างไร และลักษณะการอยู่ร่วมกันมีอะไรเหมือนหรือแตกต่างกัน

2. คำถามเกี่ยวกับความสนใจ (Interest Question: I) จะเป็นคำถามที่มุ่งเน้นทางด้านความชอบมีหรือไม่มี ทำหรือไม่ทำ ต้องการให้เป็นอย่างไร และการจัดความสำคัญก่อนหลังของผู้ตอบ

3. คำถามเกี่ยวกับความคิดเห็น (Opinion Question: O) จะเป็นคำถามที่มุ่งเน้นทางด้านทัศนคติ ความคิดเห็น และความรู้สึก เกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงของสังคม สิ่งแวดล้อม ความภาคภูมิใจ ท้องถิ่น ศีลธรรม เศรษฐกิจและกิจกรรมงานสังคมต่างๆ

จุดมุ่งหมายสำคัญของคำถามเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตในสังคม (เอ ไอ เอ) เพื่อต้องการทราบข้อมูลจากผู้ตอบว่า ผู้ตอบมีความคิดเห็นอย่างไรต่อสภาพเศรษฐกิจความเป็นอยู่ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมการดำเนินชีวิตร่วมกันของกลุ่ม เพื่อนักวิจัยจะได้นำข้อมูลมาใช้ในการจัดกิจกรรม หรืออาจนำมาใช้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีการต่างๆ หรือปรับเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารบางอย่าง เพื่อให้สอดคล้องตรงตามความต้องการ ตามรูปแบบการดำเนินชีวิตของกลุ่มคน หรืออาจนำมาใช้เพื่อสร้างสรรค์ หรือเพื่อการโฆษณาก็ได้ รวมทั้งข้อมูลที่ได้จากคำถาม อาจจะนำมาใช้กำหนดลักษณะ (Profiles) เพื่อแบ่งแยกกลุ่มศึกษาภูมิหลังของผู้มีพฤติกรรมแนวความคิดออกเป็นกลุ่มๆ โดยถือรูปแบบการดำเนินชีวิตเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง เพื่อนำมาวิเคราะห์หาจุดดีในการส่งเสริม เผยแพร่ พัฒนา หรือนำมาเป็นต้นแบบในการจัดแหล่งเรียนรู้ ส่งเสริมวิชาการความรู้ให้สอดคล้องกับการพัฒนา ในแต่ละกลุ่มตามลักษณะที่แตกต่างกันอีกด้วย (ดารา ที่ปะปาล. 254: 172)

นอกจากการตั้งคำถามเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิตแล้วในหลายๆ แนวทาง ยังได้กำหนดให้ศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ควบคู่ไปด้วย เพราะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและหาได้ง่าย แม้ว่าลักษณะทางประชากรศาสตร์โดยตัวของมันเองนี้มิได้ก่อให้เกิดพฤติกรรมก็ตาม กล่าวคือ ผู้บริโภคไม่ได้ซื้อชุดเล่นเทนนิส เพราะว่าเขาเป็นหนุ่มเป็นสาว เขาซื้อเพราะเขาสดชื่นรื่นเริงกับรูปแบบ

การดำเนินชีวิตของชีวิตนอกบ้าน การเล่นกีฬาที่น่าตื่นเต้น และก็เผชิญที่บุคคลพวกนี้เป็นหนุ่มสาวจริงๆ ดังนี้อาจกล่าวได้ว่า ประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม แต่ไม่สามารถใช้อธิบายพฤติกรรมได้ ดังนั้น นักวิชาการ จึงมุ่งเน้นเพื่อศึกษาให้รู้มากขึ้นในเรื่องทำไมกลุ่มชนจึงก่อพฤติกรรมอย่างที่เขาทำ ผลที่ได้ปรากฏว่ารูปแบบการดำเนินชีวิตกระทบต่อลักษณะความเป็นอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนไปจากอดีตหรือไม่ (อคุลย์ จาตุรงค์กุล. 2545: 293) และมีลักษณะการเปลี่ยนแปลงมาจากเหตุผลใด ความคิดและทัศนคติจากการเปลี่ยนแปลงส่งผลต่อความเป็นอยู่อย่างไร

สำหรับคำถามในการศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิต หรือ (AIO Statement) ที่เป็นต้นแบบ และได้รับความนิยม โดยมีการนำไปอ้างอิงกันเป็นจำนวนมากได้แก่ แนวการศึกษาของ Joseph T. Plummer (1993) ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับหัวข้อในการศึกษาดังตารางต่อไปนี้

แผนภาพที่ 3 กรอบวิธีการศึกษการดำเนินชีวิต

กิจกรรม (Activities)	ความสนใจ (Interests)	ความคิดเห็น (Opinions)	ลักษณะประชากร (Demographics)
การทำงาน (Work)	ครอบครัว (Family)	ต่อตัวเอง (Themselves)	อายุ (Age)
งานอดิเรก (Hobbies)	บ้าน (Home)	ประเด็นเกี่ยวกับสังคม (Social Issues)	การศึกษา (Education)
การใช้เวลาว่าง (Vacation)	ชุมชน (Community)	ธุรกิจ (Business)	อาชีพ (Occupation)
การบันเทิง (Entertainment)	สันทนาการ (Recreation)	เศรษฐกิจ (Economic)	ขนาดครอบครัว (Family Size)
สมาชิกสโมสร (Club Memberships)	กลุ่ม (Group)	การศึกษา (Education)	ที่พักอาศัย (Dewling)
ชุมชน (Community)	อาหาร (Food)	สิ่งแวดล้อม (Natural)	ลักษณะทางภูมิศาสตร์ (Geography)
กิจกรรมร่วมกัน (Activities)	การท่องเที่ยว (Travel)	อนาคต (Future)	ขนาดของเมือง (City Size)
กีฬา (Sports)	ความสำเร็จ (Achievement)	วัฒนธรรม (Culture)	ขั้นต่างๆ ในวงจรชีวิต (Stages in LifeCycle)

ที่มา : (Joseph T อ้างถึงใน James F., Engle, Roger D., Blackwell, Paul W., Miniard, 1993, pp. 369-370.)

จากแผนภาพที่ 3 จะเห็นว่ากรอบการศึกษาการดำเนินชีวิต (AIO Framework) ประกอบด้วยตัวแปรต่างๆ ซึ่งใช้เป็นแนวทางที่จะช่วยให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการนำไปวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ เป็นการศึกษาโดยใช้ลักษณะคำถาม หรือ (AIO Statement) ถามบุคคลในประเด็นที่เกี่ยวกับกิจกรรม การกระทำต่างๆ (Activities) ความสนใจ (Interests) และความคิดเห็น (Opinions) ที่เขามีต่อเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมรอบตัวว่าเป็นอย่างไร โดยมีพื้นฐานจากความคิดเกี่ยวกับตัวเอง (Self Concept) สังคม วัฒนธรรมใกล้ๆ ตัว ที่ส่งผลต่อความรู้สึกนึกคิด ซึ่งแนวการตั้งคำถามจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน การดำเนินกิจกรรม ความพอใจ ความชอบ ในสิ่งที่อยู่ล้อมรอบที่จะทำให้ได้ข้อมูลเป็นประโยชน์ สามารถนำไปวิเคราะห์ และจัดประเภทรูปแบบการดำเนินชีวิตในด้านต่างๆ ให้ออกมาชัดเจนขึ้นว่ามีลักษณะทางจิตวิทยาเป็นอย่างไร และยิ่งเมื่อศึกษาควบคู่ไปกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ก็จะทำให้ได้ข้อมูลที่ช่วยให้เข้าใจบุคคลและรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคมหรือตัวบุคคลได้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากได้ทราบทั้งลักษณะทางจิตวิทยาสังคมซึ่งเป็นปัจจัยภายใน และลักษณะทางประชากรศาสตร์ ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกที่มีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อพฤติกรรมและความเป็นอยู่ของบุคคล

จากแนวคิดทฤษฎีดังกล่าวจะเห็นว่ารูปแบบการดำเนินชีวิตมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา การจัดกิจกรรมและการพัฒนาพฤติกรรมการอยู่ร่วมกันเพราะลักษณะรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนแต่ละคนจะเหมือนกันหรือต่างกันได้นั้นขึ้นอยู่กับกฎเกณฑ์ของสังคมที่ปฏิบัติร่วมกันด้วยความสมัครใจทั้งแนวความคิดและวิธีปฏิบัติ

2. ประเภทของรูปแบบการดำเนินชีวิต

ในการศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนในบางชนวน ตำบลบางชนวน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยได้ยึดแนวทางการจัดแบ่งประเภทรูปแบบการดำเนินชีวิตของ โบ ไรเมอร์ เป็นหลักการวิจัย ทั้งนี้เนื่องจากเป็นไปตามที่ ธนาพงษ์ จันทรชอน (2546: 27) ได้กล่าวไว้ว่า ประเภทของรูปแบบการดำเนินชีวิตที่ โบ ไรเมอร์ ได้จัดแบ่งไว้ นั้น มีพื้นฐานความคิดในกรอบที่ว่าแต่ละบุคคลนั้นมีความสนใจที่แน่นอนในการดำเนินชีวิต และมีการกระทำที่สนองต่อความสนใจนั้นๆ อยู่เป็นประจำ รูปแบบการดำเนินชีวิตในที่นี้ไม่ได้หมายถึง กิจกรรมที่ทำเพื่อจุดประสงค์ต่างๆ เฉพาะเหตุการณ์ เพราะบางครั้งกิจกรรมที่ทำนั้นอาจมีวัตถุประสงค์ที่ต่างกันในแต่ละครั้ง

ดังที่ ไรเมอร์ (Reimer, 1995: 170-172) กล่าวไว้ว่า รูปแบบการดำเนินชีวิต คือรูปแบบเฉพาะของกิจกรรมในแต่ละวันที่แสดงถึงความเป็นตัวของคนนั้นๆ โดยที่รูปแบบการดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคลจะเป็นเอกลักษณ์ที่ไม่มีใครเหมือน คนแต่ละคนจะเลือกทำในสิ่งที่แตกต่างจากคนอื่น ๆ ซึ่งก็

อาจจะมีใครคนอื่น ๆ ทำในสิ่งเหล่านี้เหมือนกันก็เป็นได้ จึงมีคนจำนวนหนึ่งที่มีรูปแบบการดำเนินชีวิตที่เหมือนๆ กัน

ไรเมอร์ ได้แบ่งรูปแบบการดำเนินชีวิตไว้ 5 กลุ่มดังนี้

1. รูปแบบการดำเนินชีวิตที่มุ่งเน้นด้านวัฒนธรรม (Cultural Orientation) คือรูปแบบการดำเนินชีวิตที่แสดงให้เห็นถึงกิจกรรม ความสนใจการปฏิบัติต่อกันมา การยึดถือหลักปฏิบัติในการแสดงพฤติกรรม และความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรม ความภาคภูมิใจ หรือประเพณีนิยมในแต่ละสภาพแวดล้อมของแต่ละบุคคล ไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรมระดับชาวบ้านท้องถิ่น หรือระดับสูงก็ตาม เช่น การสนใจทางศิลปะ ศาสนา

2. รูปแบบการดำเนินชีวิตที่มุ่งเน้นด้านสังคม (Social Orientation) หมายถึง รูปแบบการดำเนินชีวิตที่แสดงให้เห็นถึง กิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องรอบตัวที่เห็นว่าสัมพันธ์ใกล้ชิด มีความสำคัญนอกเหนือจากสิ่งที่เป็นอยู่ทั่วไป และเป็นสิ่งที่ควรค่าต่อการที่บุคคลจะเข้าไปร่วมกันทำเพื่อส่วนรวม เช่น เรื่องการเมือง สังคม และการพัฒนาสภาพแวดล้อม เป็นต้น

3. รูปแบบการดำเนินชีวิตที่มุ่งเน้นด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง รูปแบบการดำเนินชีวิตที่แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลง ความสนใจและความคิดเห็นส่วนตัวเกี่ยวกับความพึงพอใจการสื่อสารสภาพความเป็นอยู่ และความบันเทิงของตนเองมากกว่าสิ่งอื่นๆ เช่น การกิน การเที่ยว

4. รูปแบบการดำเนินชีวิตที่มุ่งเน้นด้านบ้าน และครอบครัว (Home and Family Orientation) หมายถึง รูปแบบการดำเนินชีวิตที่แสดงให้เห็นถึงกิจกรรม ความสนใจ การใช้ชีวิตในด้านเศรษฐกิจ รายได้ของอาชีพ การใช้จ่าย ความสัมพันธ์ และความคิดเห็น ที่มีลักษณะของความใกล้ชิด และเป็นเรื่องส่วนตัวที่เกี่ยวกับตนเอง บ้าน และคนในครอบครัวของตนเอง เช่น รายได้ รายจ่าย การเก็บออม

5. รูปแบบการดำเนินชีวิตที่มุ่งเน้นด้านกีฬา และการดูแลสุขภาพ (Sport and Outdoor Orientation) หมายถึง รูปแบบการดำเนินชีวิตที่แสดงให้เห็นถึงกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง เช่น การเล่นกีฬา สุขอนามัยในการรับประทานอาหาร รวมไปถึงการใช้สาธารณูปโภค ดิน น้ำ และการกำจัดขยะ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิต มีประโยชน์ต่อการศึกษาลักษณะความเป็นอยู่ทางด้านเศรษฐกิจ การประกอบอาชีพ การผลิตการบริโภค ด้านสังคม แนวคิด ความภูมิใจในท้องถิ่นที่อยู่ ความสัมพันธ์ในครอบครัว ชุมชน ด้านสิ่งแวดล้อม การเรียนรู้สภาพภูมิประเทศ ถิ่นที่อยู่ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ดิน น้ำ การกำจัดขยะ และความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรม ความเชื่อเรื่องศาสนา การเคารพญาติผู้ใหญ่ การเลี้ยงดูบุคคลในชุมชน เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างชัดเจนมากขึ้นในรูปแบบการดำเนินชีวิตที่แต่ละบุคคลมีความแตกต่างกัน ยังสามารถ

นำมาใช้ในการศึกษาวิจัยเพื่อจัดการศึกษาที่ตรงจุดมุ่งหมาย พัฒนาแนวความคิดและจัดลำดับความสำคัญเพื่อเป็นต้นแบบของบุคคลต่อไป ทั้งยังสร้างกิจกรรมตอบสนองความต้องการของบุคคลได้อีกด้วย เนื่องจาก การศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตเป็นการศึกษาตัวแปรทางด้านจิตวิทยา ซึ่งถือเป็นการวิเคราะห์ความรู้สึกนึกคิดของกลุ่มหรือบุคคลที่สามารถศึกษาพฤติกรรมที่แสดงออก อันเนื่องมาจากสภาพภายในและภายนอกได้

3. แนวคิดด้านประชากรศาสตร์

แนวคิดด้านประชากรศาสตร์เป็นทฤษฎีที่อยู่บนพื้นฐานของหลักการที่ว่า พฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์เกิดขึ้นตามแรงขับภายนอกที่มากระตุ้น และพฤติกรรมส่วนใหญ่ของเราจะเป็นไปตามแบบฉบับที่สังคมวางไว้ และสังคมต่างๆ ไป มักจะกำหนดให้บุคคลที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกัน มีแบบแผนพฤติกรรมที่แตกต่างกัน เช่น ท่าทางเอียงอายจะน่ารักสำหรับเด็กสาว แต่ดูไม่สมวัยเลยสำหรับหญิงชรา (กาญจนา แก้วเทพ, 2541: 302) กล่าวโดยสรุปคือ แนวคิดนี้เชื่อว่า คนที่มีคุณสมบัติทางด้านประชากรศาสตร์ที่ต่างกันก็จะมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันไปด้วย โดยวิเคราะห์จากปัจจัยดังต่อไปนี้

ในการวิจัยครั้งนี้ ลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่ทำการศึกษา ประกอบด้วย

1. อายุ (Age) อายุเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้คนเรามีรูปแบบการดำเนินชีวิตที่เหมือนหรือแตกต่างกัน ทั้งในแง่ของความคิด ความสนใจ และพฤติกรรม ช่วงอายุจะมีอิทธิพลต่อการทำงานอดิเรก หรือรวมกลุ่มกันทำกิจกรรม อายุยังเป็นสิ่งกำหนดความแตกต่างในเรื่องความยากง่ายในการชักจูงใจด้วย คนมีอายุมากขึ้นมีโอกาที่จะเปลี่ยนใจหรือถูกชักจูงใจน้อยลง ตลอดจนลักษณะการดำเนินกิจกรรมทางสังคมจะลดลงในขณะที่คนที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี จะมีกิจกรรมทางสังคมมากกว่า

2. เพศ (Sex) ผู้หญิงกับผู้ชายมีความแตกต่างกันอย่างมากในเรื่องความคิด ความสนใจ ค่านิยม และทัศนคติ ทั้งนี้เพราะวัฒนธรรมและสังคมกำหนดบทบาท แนวทางการใช้ชีวิต และกิจกรรมของคนสองเพศไว้แตกต่างกัน ผู้หญิงจึงมักจะเป็นคนที่มีจิตใจอ่อนไหวหรือเจ้าอารมณ์ (Emotional) โอนอ่อนผ่อนตาม (Submissive) มีความคิดละเอียดอ่อน ส่วนผู้ชายมีความคิดตามกฎเกณฑ์แห่งเหตุผล

3. การศึกษา (Education) การศึกษา นอกจากจะเป็นลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้ชีวิต ทั้งในส่วนของ อาชีพ การทำงาน และการมีรายได้ ทำให้มีทัศนคติ ความคิดเห็น ความสนใจที่แตกต่างกันในเรื่องของสังคมและวัฒนธรรม ส่งผลกระทบต่อ

รูปแบบการดำเนินชีวิตด้วย คนที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ย่อมมีความรู้สึกรู้จักคิด อุดมการณ์ รสนิยม ค่านิยม และความต้องการทางสังคมที่แตกต่างกันไป (ปรมะ สตะเวทิน. 2538: 108)

4. ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจ (Socio-economic Status) สถานะภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ หมายถึง อาชีพ และรายได้ เชื้อชาติและชาติพันธุ์ ตลอดจนภูมิหลังของครอบครัว ซึ่งสถานะเหล่านี้ทำให้คนที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน มีประสบการณ์ต่างกัน มีทัศนคติ ค่านิยม เป้าหมาย และกิจกรรมที่ต่างกัน โดยคนที่มีพื้นฐานทางครอบครัวต่างกันย่อมมีค่านิยม ความคิด ตลอดจนความเชื่อและพฤติกรรมที่ต่างกัน ส่วนคนที่มีอาชีพแตกต่างกันก็จะมองโลก และมีแนวคิด ทัศนคติ ค่านิยม และกิจกรรมต่างๆ แตกต่างกันไป โดยอาชีพที่ต่างกัน มีผลต่อการเลือกพักผ่อนและลักษณะการใช้จ่ายเงินทองเพื่อการท่องเที่ยว การกิน การจัดการอสังหาริมทรัพย์ก็แตกต่างกันไป คนที่รับราชการก็จะมีหัวอนุรักษ์นิยมสูง มักคำนึงถึงยศถาบรรดาศักดิ์ ศักดิ์ศรี สวัสดิการ และเกียรติภูมิของการเป็นข้าราชการเป็นสำคัญ ในขณะที่คนทำงานในภาคเอกชนจะคำนึงถึงรายได้ และการมีศักดิ์ศรีของตนด้วยเงินทองที่สามารถจะซื้อหา หรือจับจ่ายใช้สอยในสิ่งที่ตนต้องการ เพื่อรักษาสถานภาพทางสังคมของตน และแม้แต่คนที่มีอาชีพเดียวกัน ก็มีความคิดเห็นการปฏิบัติตน ค่านิยม ตลอดจนพฤติกรรมที่แตกต่างกัน

สำหรับรายได้ถือเป็นตัวแปรสำคัญที่กำหนดฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคล การศึกษาวิจัยที่ใช้แนวทฤษฎีประชากรศาสตร์ จึงมักมีตัวแปรเรื่องรายได้ เงินออมและหนี้สินของบุคคลรวมอยู่ด้วยเสมอ เพื่อช่วยให้มองเห็นความสำคัญของฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม และพฤติกรรมของบุคคลชัดเจนขึ้น รายได้นั้นเป็นตัวแปรที่มีบทบาทใกล้เคียงกับตัวแปรด้านการศึกษา เนื่องจากเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงมาก โดยเฉลี่ยแล้ว คนที่มีการศึกษาสูง มักจะมีรายได้สูงตามไปด้วย ส่วนคนที่มีการศึกษาน้อยนั้น ส่วนใหญ่มักมีรายได้น้อยถึงปานกลางไม่ค่อยมีรายได้สูง

จากแนวคิดด้านประชากรศาสตร์ พอจะสรุปได้ว่า คุณสมบัติทางประชากรศาสตร์จะเป็นเครื่องกำหนดพฤติกรรมของคนที่เหมือนกันหรือแตกต่างกันได้ เช่น คนที่อยู่ในวัยเดียวกันก็จะมีแนวคิดและพฤติกรรมคล้ายกัน และคนที่มีเพศเดียวกันจะมีลักษณะเฉพาะที่คล้ายกันหรือคนที่มีระดับการศึกษาเดียวกัน จะมีความคิดเห็นหรือมีมุมมองในด้านสังคมสิ่งแวดล้อมที่คล้ายกัน ส่งผลไปถึงเศรษฐกิจและรายได้ของกลุ่มชนในระดับนั้นๆ ซึ่งการศึกษาประชากรศาสตร์ จะเป็นข้อมูลส่วนหนึ่งในการศึกษาพฤติกรรม ที่ส่งผลให้มีรูปแบบการดำเนินชีวิตที่คล้ายกันหรือต่างกัน

4. แนวคิดเกี่ยวกับชุมชน

4.1 ความหมายของชุมชน (Community) ชุมชน หมายถึง กลุ่มคนหรือบริเวณที่กลุ่มคนนั้นๆ อยู่รวมกันไว้ด้วยกัน ที่แต่ละคนมีความแตกต่างกัน หรือความหลากหลายในชุมชนนั้น เช่น

ความแตกต่างกันในด้านความต้องการ เชื้อชาติ ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยม ความเชื่อ เป็นต้น

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (เฉลิษา บุรีภักดี. 2543: 51; อ้างอิงจาก สัญญา สัญญาวิวัฒน์. การพัฒนาชุมชน. 2526: 6) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ชุมชนหมายถึง องค์กรทางสังคมอย่างหนึ่งที่มีอาณาเขตครอบคลุมท้องถิ่นหนึ่งที่ปวงสมาชิกสามารถบรรลุถึงความต้องการพื้นฐานส่วนใหญ่และสามารถแก้ไขปัญหาส่วนใหญ่ ในชุมชนของตนเองได้

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2526: 3) ให้ความหมายไว้ว่า ชุมชนหมายถึง พื้นที่อันเป็นที่อยู่อาศัยของคน และหมายความถึงกลุ่มคนของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่นั้น โดยมีความสมัครใจ มีวัตถุประสงค์เป้าหมายและจุดหมายในการที่จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

ประเวศ วะสี และคนอื่นๆ (2541: 13) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ชุมชนหมายถึง การที่คนจำนวนหนึ่ง มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีความพยายามทำอะไรร่วมกัน มีการเรียนรู้ร่วมกันในการกระทำ ซึ่งรวมถึงการติดต่อสื่อสารกัน

จากคำจำกัดความดังกล่าวสรุปได้ว่า ชุมชนคือคนที่มาอยู่ร่วมกัน โดยมีความสัมพันธ์และความผูกพันกัน สามารถทำกิจกรรมให้บรรลุจุดมุ่งหมายเดียวกันได้ และมีลักษณะความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันมีขอบเขตของพื้นที่อยู่อาศัยเดียวกัน และมักจะทำกิจกรรมร่วมกันด้วยความสมัครใจ

4.2 การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนความหมายของการมีส่วนร่วม Erwin William.M. (บุษบง พุฒพรหม.2545: 8; อ้างอิงจาก Erwin William.M. Participation Management : Concept Theory and Implementation; 1976: 138) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมว่า การพัฒนาแบบมีส่วนร่วม คือ กระบวนการให้ประชาชนเข้าร่วมและเกี่ยวข้องอย่างแท้จริง ใช้ความคิดสร้างสรรค์และความชำนาญของประชาชนแก้ไขปัญหา ร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้อง

ปรัชญา เวสารัชช์ (2528: 56) ได้นิยามความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วมคือการที่ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยการมีส่วนร่วมต้องยึดหลักองค์ประกอบดังนี้

1. มีประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องในกิจกรรมการพัฒนา
2. ผู้เข้าร่วมได้ใช้ความพยายามอย่างสุดตัว เช่น ความคิด ความรู้ ความสามารถ แรงงาน หรือทรัพยากรบางอย่าง เช่น เงินทุน วัสดุในกิจกรรมการพัฒนา

ยูวัฒน์ วุฒิเมธี (2526: 11) ได้ให้ความหมายว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบต่อตัวประชาชนเอง การที่สามารถทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทเพื่อแก้ไขปัญหาและนำมาซึ่งสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนที่ดีขึ้นได้นั้น ผู้นำการเปลี่ยนแปลงต้องยอมรับปรัชญาการพัฒนาชุมชนที่ว่ามนุษย์ทุกคนต่างมีความปรารถนาที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม และเป็นที่ยอมรับของผู้อื่นและพร้อมที่จะอุทิศตนเพื่อกิจกรรมของชุมชน ขณะเดียวกันก็ต้องยอมรับความเป็นจริงที่ว่ามนุษย์นั้นสามารถพัฒนาได้ ถ้ามีโอกาส และได้รับการชี้แนะอย่างถูกต้อง

ทวีทอง หงส์วิวัฒน์ (2527: 2) ได้ให้ความหมายว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนคือการที่ประชาชน หรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการและควบคุมการใช้การกระจายทรัพยากรและการกระจายผลผลิตที่มีอยู่ในสังคม เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจ และสังคมตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิกของสังคม

เสนห์ จามริก (2534: 37) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้ซึ่งกันและกันของทุกฝ่าย และอาจยังเป็นการปูพื้นฐานที่มั่นคง สำหรับวิวัฒนาการไปสู่การปกครองตนเองของท้องถิ่นได้ในบั้นปลาย จุดเริ่มต้นของประชาธิปไตยคือ เริ่มต้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมที่แต่ละคนมีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง และสนใจเป็นเรื่องๆ ไป เช่น ในเรื่องของการสร้างแหล่งกักน้ำฝน การศึกษา ที่สำคัญกิจกรรมเหล่านั้นจะต้องสัมพันธ์กับปัญหา และความต้องการของชาวชนบทในท้องถิ่นนั้นจริงๆ นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมยังเป็นวิธีการที่เสริมสร้างและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนา เพราะการมีส่วนร่วมทำให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจสถานการณ์ และอุทิศตนมากยิ่งขึ้น เพื่อการพัฒนานั้น และยังเป็นกระบวนการปรับปรุงการทำงานหรือกิจกรรมของกลุ่มได้ดียิ่งขึ้น

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527: 6-7) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าหมายถึงกระบวนการที่รัฐบาลทำการส่งเสริม ชักนำ สนับสนุน และสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชน ทั้งในส่วนบุคคล กลุ่มคน ชุมชน สมาคม มูลนิธิและองค์กรอาสาสมัครรูปแบบต่างๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือหลายเรื่องรวมกันเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้

อคิน รพีพัฒน์ (2527: 320) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า หมายถึง การให้ประชาชนเป็นผู้คิดค้นปัญหา เป็นผู้ที่ทำทุกอย่างซึ่งไม่ใช่การกำหนดจากภายนอก แล้วให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หากแต่ทุกอย่างต้องเป็นเรื่องที่ประชาชนคิดเอง ซึ่งอาจแบ่งการมีส่วนร่วมออกเป็น 5 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา
2. ร่วมในการวิเคราะห์ถึงสาเหตุและที่มาของปัญหา
3. ร่วมในการเลือกวิธีการและวางแผนในการแก้ปัญหา
4. ร่วมในการดำเนินการตามแผน
5. ร่วมในการประเมินผล วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรค และปัจจัยที่มีส่วนทำให้เกิดความสำเร็จ

ขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของชุมชน

สำหรับขั้นตอนของการมีส่วนร่วมในชุมชนนั้น มีนักวิชาการนำเสนอไว้ดังนี้

ไพรัตน์ เตะระรินทร์ (2527: 6-7) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

1. ร่วมทำการศึกษาค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นรวมทั้งความต้องการของชุมชน
 2. ร่วมคิดหา สร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชน หรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน หรือสนองความต้องการของชุมชน
 3. ร่วมวางนโยบาย วางแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมเพื่อจัดหรือแก้ไขปัญหา ตลอดจนสนองความต้องการของชุมชน
 4. ร่วมกันตัดสินใจการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ ต่อส่วนรวม ร่วมจัด หรือปรับปรุงระบบบริหารงาน พัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
 5. ร่วมกันลงทุนในกิจกรรม หรือโครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเอง
- อนงค์ พัฒนจักร (2551: 15) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมตามขั้นตอนการพัฒนาซึ่งเป็นการวัดเชิงคุณภาพ 5 ขั้นตอน อันเกิดจากการผสมผสานแนวคิดเชิงทฤษฎีกับแนวปฏิบัติดังนี้

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในขั้นริเริ่มการพัฒนาเป็นขั้นที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชน ตลอดจนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดความต้องการของชุมชนและมีส่วนในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการด้วย

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเป็นขั้นตอนที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการสำหรับวิธีการ และแนวทางในการดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากรที่จะใช้

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในขั้นดำเนินการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์ โดยการสนับสนุนทุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน หรือเข้าร่วมบริหารงาน ประสานงานหรือดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในขั้นรับผลประโยชน์ จากการพัฒนาเป็นขั้นเป็นตอนที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้รับจากการพัฒนา หรือยอมรับผลประโยชน์อันเกิดจากการพัฒนาทั้งด้านวัตถุและจิตใจ อันแสดงออกมาในเชิงรูปธรรมและนามธรรมต่อสังคมและบุคคล

ขั้นที่ 5 การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผลการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้รับ จากการพัฒนา หรือยอมรับผลประโยชน์อันเกิดจากการพัฒนาทั้งด้านวัตถุและจิตใจ อันแสดงออกมาในเชิงรูปธรรมและนามธรรมต่อสังคมและบุคคล

จากความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชนดังที่กล่าวสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนหมายถึง ความร่วมมือของประชาชนไม่ว่าจะเป็นปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มคน ที่เห็นพ้องต้องกันและเข้าร่วมรับผิดชอบหรือเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมเพื่อดำเนินการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์ได้ โดยมีขั้นตอน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ มีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งลักษณะการมีส่วนร่วมมีได้หลายลักษณะ ทั้งการแสดงออกในทางความคิดตลอดจนการแสดงออกในทางปฏิบัติร่วมกันด้วย

4.3 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการ บำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพและสิ่งแวดล้อม ที่อยู่ในเขตพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดและองค์การบริหารส่วนตำบล จึงเป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในระดับท้องถิ่น โดยผ่านทางกิจกรรมหลายลักษณะ เช่น การปรับปรุงชุมชนแออัด และการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย การกำจัดขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูลและน้ำเสีย รวมทั้งการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นในการบำรุงรักษาการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน และทรัพยากรธรรมชาติ นอกจากนี้้องค์การบริหารส่วนจังหวัดและองค์การบริหารส่วนตำบลยังมีบทบาทสำคัญต่อการรับถ่ายโอนภารกิจในด้านบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น และ

เพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านบริหารจัดการรวมทั้งสร้างความชัดเจนเกี่ยวกับอำนาจการเงินการคลัง งบประมาณ ซึ่งตามแผนกระจายอำนาจได้กำหนดรูปแบบดังนี้

ชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 มาตรา 46 ได้บัญญัติถึงสิทธิชุมชนท้องถิ่นในการพิทักษ์รักษาฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ หรือวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นหรือของชาติ มีส่วนร่วมในการจัดการทำนุและบำรุงรักษาให้เกิดการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ซึ่งรัฐธรรมนูญได้ยอมรับภูมิปัญญาท้องถิ่นและศักยภาพความเข้มแข็งของประชาชน ในการมีสิทธิและอำนาจร่วมกับภาครัฐในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เท่ากับเป็นหลักประกันขั้นต้นของหลักกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติ ต้องปรับเปลี่ยนหลักการจากที่ยึดหลักทรัพยากรธรรมชาติเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดินเป็นทรัพย์สินที่ไม่มีเจ้าของ รับเป็นผู้มีอำนาจบริหารจัดการแต่เพียงฝ่ายเดียว มาให้อำนาจประชาชนเข้าไปร่วมกับรัฐแสดงบทบาทในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติโดยมีกฎหมายรับรองอย่างชัดเจน โดยตรง ซึ่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องเหล่านี้มีทั้งกฎหมายที่มีอยู่แล้ว จำเป็นต้องแก้ไข และกฎหมายใหม่ ที่จะต้องให้ความสำคัญต่อบทบาทและศักยภาพของประชาชนที่จะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยคำนึงถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นของหลายๆชุมชนที่มีภูมิปัญญาต่อการจัดการทรัพยากรเช่น ป่าชุมชน ทรัพยากรชีวภาพ ทรัพยากรพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์น้ำ

จากแนวคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติถือเป็นมาตรการสำคัญที่จะทำให้มนุษย์ได้มีปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตต่อทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งการอนุรักษ์ดังกล่าวต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชนอย่างกว้างขวางในการป้องกันและฟื้นฟูสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรมไปแล้ว มิฉะนั้นมนุษย์จะขาดปัจจัยในการดำรงชีวิต เกิดโรคภัยไข้เจ็บและเกิดภัยธรรมชาติในที่สุดและเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงได้

4.4 ความหมายของวัฒนธรรม วัฒนธรรม เป็นคำที่พลตรีพระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนคราธิปพงศ์ประพันธ์ ได้ทรงบัญญัติขึ้นใช้แทนคำว่า “Culture” ในภาษาอังกฤษในพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2485 ได้ให้ความหมายของคำว่า “วัฒนธรรม” ไว้ว่าเป็นลักษณะที่เจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อยความกลมเกลียวก้าวหน้าแห่งชาติและศีลธรรมอันดีของประชาชน

ศาสตราจารย์พระยาอนุমানราชชน ได้สรุปความหมายของวัฒนธรรมไว้ดังนี้

วัฒนธรรมคือ สิ่งที่มีมนุษย์เปลี่ยนแปลง ปรับปรุง หรือผลิตสร้างขึ้นเพื่อความเจริญงอกงาม ในวิถีแห่งชีวิตของส่วนรวม วัฒนธรรม คือ วิถีของมนุษย์ในส่วนรวม ที่ถ่ายทอดกันได้ เรียนกันได้ เอาอย่างกันได้

วัฒนธรรมคือ สิ่งอันเป็นผลผลิตของส่วนรวมที่มีมนุษย์ได้เรียนรู้มาจากคนแต่ก่อนสืบต่อมา เป็นประเพณีกันมา

วัฒนธรรมคือ ความคิดเห็น ความรู้สึก ความประพฤติ กิริยาอาการหรือการกระทำใดๆ ของมนุษย์ในส่วนรวม ลงรูปเป็นพิมพ์เดียวกัน และสำแดงออกมาให้ปรากฏเป็นภาษา ศิลปะ ความเชื่อ ระเบียบประเพณี เป็นต้น

วัฒนธรรม คือ มรดกแห่งสังคม ซึ่งสังคมรับและรักษาไว้ให้เจริญงอกงาม

(ศาสตราจารย์ พระยาอนุมานราชชน. 2515: 104)

วัฒนธรรมเป็นผลรวมของการสั่งสมสิ่งสร้างสรรค์และภูมิธรรมภูมิปัญญา ที่ถ่ายทอดสืบต่อกันมาของสังคมนั้นๆ ถ้าขยายความก็อาจบอกได้ว่า วัฒนธรรมนั้นรวมไปถึงวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ทั้งหมดของสังคม ตั้งแต่ภายในจิตใจของคน มีค่านิยมคุณค่าทางจิตใจคุณธรรม ลักษณะนิสัย แนวความคิดและสติปัญญาออกมาจนถึงท่าที และวิธีปฏิบัติของมนุษย์ต่อร่างกายและจิตใจของคน ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ ตลอดจนความรู้ความเข้าใจ โดยสรุปวัฒนธรรมก็คือ ประสพการณ์ ความรู้ ความสามารถที่สังคมนั้นมีอยู่ หรือเนื้อตัวทั้งหมดของสังคมนั้นนั่นเอง พระเทพเวที (ประยูร ธมฺมปญฺโญ. 2531: 10-24)

ระยะแรกมนุษย์อยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ มีลักษณะคล้ายกับครอบครัวขนาดใหญ่ เมื่อคนกลุ่มเล็กอาศัยอยู่ด้วยกันก็สามารถเข้าใจกัน และประพฤติปฏิบัติต่อกันได้ แต่เมื่อสังคมมีขนาดใหญ่ขึ้น มีคนหลายครอบครัวอาศัยอยู่ในบริเวณเดียวกัน การใช้วิถีชีวิตอาจแตกต่างกันบ้าง ความคิดอาจไม่สอดคล้องกัน เกิดปัญหาความขัดแย้ง ฉะนั้นเมื่อสังคมมีขนาดใหญ่ขึ้นก็จำเป็นต้องมีระบบและระเบียบมากขึ้น ต้องมีข้อตกลงต่างๆ เกี่ยวกับวิถีชีวิต การประพฤติปฏิบัติ ความคิด ความเชื่อ สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นในสังคมมนุษย์ ซึ่งอาจเรียกรวมว่า “วัฒนธรรม” อมรา พงศาพิชญ์. (2549: 3)

จากความหมายของวัฒนธรรมดังกล่าว พอจะสรุปความหมายของวัฒนธรรมได้ว่า วัฒนธรรมเป็นวิถีชีวิตอันเป็นผลจากระบบความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ มนุษย์กับสังคมและมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม อาจกล่าวได้ว่า สังคม เศรษฐกิจ การเมือง การศึกษา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี อุตสาหกรรม สิ่งเหล่านี้อยู่ในกรอบของวัฒนธรรม เพราะเป็นสิ่งที่มีมนุษย์สร้างสรรค์ประสพการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม แล้วสั่งสมเป็นประสพการณ์รวมของกลุ่มชนสืบต่อกันมาเป็น

วัฒนธรรมมีการปรับปรุงแก้ไขอยู่ตลอดเวลา เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องที่ไม่หยุดนิ่งแปรเปลี่ยนไปตามยุคสมัย วัฒนธรรมจึงเป็นสิ่งที่ไม่หยุดนิ่งแต่มีความเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ยิ่งกว่านั้นวัฒนธรรมยังมีความแตกต่างไปตามเงื่อนไขของกลุ่มชน เวลา และสถานที่อีกด้วย

6. ประวัติความเป็นมาของคนในชุมชนบางขุน

6.1 ประวัติองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุน

องค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนเดิมเป็นสภาตำบลและต่อมาได้รับการยกฐานะให้จัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2551 โดยกำหนดให้ ตำบลบางขุน เป็นตราสัญลักษณ์ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขุน ตำบลบางขุนเป็นที่ราบลุ่ม ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ทำสวนผลไม้และเพาะขยายกิ่งพันธุ์ไม้จำหน่ายไม้ดอกไม้ประดับเป็นหลัก ทั้งนี้เนื่องจากสภาพพื้นที่มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูกและไม่มีปัญหาเรื่องน้ำการเกษตร

6.2 ลักษณะที่ตั้งอาณาเขต เนื้อที่

ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุน ตั้งอยู่เลขที่ 59 หมู่ 5 ถนน รพช. วัดสัก-โค่นอน ตำบลบางขุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี 11130 โดยอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอบางกรวย ประมาณ 3 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียง ดังนี้

อาณาเขตทางทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลบางสีทอง และเทศบาลเมืองบางกรวย

อาณาเขตทางทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลบางขุนทอง และตำบลมหาสวัสดิ์

อาณาเขตทางทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลมหาสวัสดิ์ และเทศบาลเมืองบางกรวย

อาณาเขตทางทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลบางขุนทอง

มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 3.56 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 2,227 ไร่แบ่งเป็น

หมู่ที่ 1 = 387 ไร่ / 0.62 ตารางกิโลเมตร

หมู่ที่ 2 = 412 ไร่ / 0.65 ตารางกิโลเมตร

หมู่ที่ 3 = 604 ไร่ / 0.98 ตารางกิโลเมตร

หมู่ที่ 4 = 462 ไร่ / 0.74 ตารางกิโลเมตร

หมู่ที่ 5 = 362 ไร่ / 0.57 ตารางกิโลเมตร

ลักษณะภูมิประเทศ

เกษตรกรรมพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบลุ่มมีแม่น้ำลำคลองไหลผ่านหลายสาย เหมาะแก่การเกษตรกรรม และสภาพพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ สภาพดินฟ้าอากาศโดยทั่วไปอยู่ในเกณฑ์ปกติ

หน่วยธุรกิจการพาณิชย์และการบริการ

- คอนโดมิเนียม	1	แห่ง
- หมู่บ้านจัดสรร	5	แห่ง
- โรงบรรจุแก๊ส	1	แห่ง
- โรงงานอุตสาหกรรม	10	แห่ง
- อู่ซ่อมรถยนต์	10	แห่ง
- ร้านซ่อมมอเตอร์ไซด์	2	แห่ง
- ร้านขายแก๊ส	2	แห่ง
- ร้านขายวัสดุก่อสร้าง	1	แห่ง
- ร้านขายของเบ็ดเตล็ด	25	แห่ง
- ร้านทำผม	5	แห่ง
- สนามไคร์กอล์ฟ	1	แห่ง

6.3 ข้อมูลด้านสังคม

ที่	ภาวะการว่างงาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ได้รับการช่วยเหลือ (คน)
1.	ผู้ว่างงาน	-	-	-
2.	ผู้ว่างงานตามฤดูกาล	-	-	-
	รวม	-	-	-

6.4 สถาบันการศึกษา

โรงเรียนวัดบางขนุน ที่ตั้ง หมู่ที่ 2 ตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ข้าราชการครู 4 คน, อัตราร้าง อบจ.นนทบุรี 5 คน, อัตราร้าง อบต.บางขนุน 2 คน ครูพิเศษ 3 คน (สอนเวียน)

ที่	สถานบริการด้านการศึกษา	จำนวน		
		แห่ง	ครู	นักเรียน
1.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (อนุบาล 3 ขวบ)	1	1	7
2.	โรงเรียนระดับอนุบาล 1-2	1	1	20
3.	โรงเรียนระดับประถมศึกษา (ป.1)	1	1	7
4.	โรงเรียนระดับประถมศึกษา (ป.2)	1	1	3
5.	โรงเรียนระดับประถมศึกษา (ป.3)	1	1	7
6.	โรงเรียนระดับประถมศึกษา (ป.4)	1	1	19
7.	โรงเรียนระดับประถมศึกษา (ป.5)	1	1	9
8.	โรงเรียนระดับประถมศึกษา (ป.6)	1	1	4
9.	โรงเรียนระดับมัธยมตอนต้น	-	-	-
10.	โรงเรียนระดับมัธยมตอนปลาย	-	-	-
11.	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน	-	-	-
12.	ห้องสมุดประชาชน	-	-	-
13.	ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 1 ณ วัดบางขนุน	1	-	-

6.5. สถาบันและและองค์กรทางศาสนา

วัด / สำนักสงฆ์ 2 แห่ง ได้แก่

1. วัดบางขนุน ที่ตั้ง หมู่ที่ 2 ตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
2. วัดแก้วฟ้า ที่ตั้ง หมู่ที่ 5 ตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

วัดร้างในท้องถิ่น มีจำนวน 2 แห่ง ได้แก่

1. วัดมะนาว ที่ตั้ง หมู่ที่ 1 ตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
2. วัดเพลง ที่ตั้ง หมู่ที่ 3 ตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

มัสยิด - แห่ง

โบสถ์ - แห่ง

ศาลเจ้า - แห่ง

6.6 โบราณสถาน / โบราณวัตถุ และสถานที่สำคัญท่องเที่ยวในตำบล

1. คั่นพบพระประธานในวิหารเก่าวัดมะนาว หมู่ที่ 1 (วัดร้าง)

2. หอพระไตรปิฎก กลางสระน้ำวัดบางขนุน หมู่ที่ 2
 3. จิตรกรรมฝาผนังในโบสถ์วัดบางขนุน หมู่ที่ 2
 4. คั่นพอบองค์พระประธานในโบสถ์เก่าวัดเพลง (หลวงพ่อยู่ทอง)
- หมู่ที่ 3 (วัดร้าง)
5. โบสถ์วัดแก้วฟ้า หลังเก่า หมู่ที่ 5

6.7 ด้านสาธารณสุข และสุขภาพ

ประเภทสถานพยาบาล	จำนวน (แห่ง)	จำนวนบุคลากร	คนไข้เฉลี่ย / เดือน
โรงพยาบาลของรัฐและเอกชน	-	-	-
ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน	5	5	-
สถานีอนามัยประจำตำบล / หมู่บ้าน	1	3	300
คลินิก	-	-	-
ร้านขายยาแผนโบราณ	-	-	-
ร้านขายยาแผนปัจจุบัน	1	2	900
กองทุนยาและเวชภัณฑ์	-	-	-

6.8 ด้านความปลอดภัยชีวิตและทรัพย์สิน

- สถานีตำรวจ 1 แห่ง
- สถานีดับเพลิง - แห่ง
- ป้อมตำรวจชุมชน - แห่ง

6.9 ด้านมวลชนและการรวมกลุ่มของประชาชน

- 1) ประชาคมหมู่บ้าน จำนวน 100 คน
- 2) ประชาคมตำบล จำนวน 150 คน
- 3) ทสพช จำนวน - คน
- 4) ลูกเสือชาวบ้าน 1 รุ่น จำนวน 245 คน
- 5) ไทยอาสาป้องกันชาติ - รุ่น จำนวน - คน
- 6) กองทุนเพื่อความมั่นคงของชาติ - รุ่น จำนวน - คน

7) กลุ่มแม่บ้าน			จำนวน	50	คน
8) กลุ่มดอกไม้ผ้าใยบัว			จำนวน	15	คน
9) กลุ่มกล้วยหอมอบเนย			จำนวน	20	คน
10) ชมรมผู้สูงอายุ			จำนวน	72	คน
11) อปพร.	1	รุ่น	จำนวน	40	คน
12) กลุ่มอื่น ๆ (ระบุ)		รุ่น	จำนวน	-	คน

6.10 ข้อมูลด้านโครงสร้างพื้นฐาน

การคมนาคม

- มีถนนสายหลัก 3 เส้น คือ
 1. ถนนบางกรวย - จงถนนอม
 2. ถนนรพช.วัดสัก - โคนอน
 3. ถนนสายสามตำบล (ตำบลบางขุน, ตำบลบางขุนกอง, ตำบลมหาสวัสดิ์)

การโทรคมนาคม

- ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข - แห่ง
- สถานที่โทรคมนาคมอื่น ๆ - แห่ง ระบุ -

การไฟฟ้า

- ประชากรส่วนใหญ่ มีไฟฟ้าใช้ทุกหมู่บ้านและครัวเรือน

แหล่งน้ำธรรมชาติ

- ลำคลอง 5 สาย
- ลำประโดง 11 สาย

แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

- ประปาหมู่บ้าน 2 แห่ง

การสื่อสาร

- ครัวเรือนที่มีโทรทัศน์หรือวิทยุใช้ 1,507 ครัวเรือน ร้อยละ 100
- ครัวเรือนที่มีคอมพิวเตอร์ใช้ 50 ครัวเรือน ร้อยละ 5.43
- ครัวเรือนที่มีโทรศัพท์บ้านหรือเคลื่อนที่ 900 ครัวเรือน ร้อยละ 92.29
- หอกระจายข่าว / เสียงตามสาย 5 แห่ง

ถนน

-	ถนน คสล.	5	สาย
-	ถนน ลาดยาง	1	สาย
-	ถนน หินคลุก	2	สาย

6.11 ข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

พื้นที่ป่าไม้ -	ไร่	ถูกบุกรุก / ทำลาย	-	ไร่
พื้นที่สาธารณะ -	ไร่	ถูกบุกรุก / ทำลาย	-	ไร่
นำไปใช้ประโยชน์ -	ไร่			

ทรัพยากรดิน

สภาพดินเป็นดินเหนียว เหมาะแก่การเพาะปลูก เช่น ทำสวนผลไม้ ปลูกไม้ดอกไม้

ประดับ

ทรัพยากรน้ำแหล่งน้ำตามธรรมชาติที่สำคัญ ได้แก่ คลอง จำนวน 5 คลอง ดังนี้

1. คลองบางกอกน้อย ไหลผ่านหมู่ที่ 1, 2, 3, 5
2. คลองบางขนุน ไหลผ่านหมู่ที่ 1, 2, 4
3. คลองวัดสัก ไหลผ่านหมู่ที่ 3, 4
4. คลองวัดแก้วฟ้า ไหลผ่านหมู่ที่ 5
5. คลองวัดเกตุ ไหลผ่านหมู่ที่ 1, 2, 3

สภาพน้ำเสียสาเหตุสำคัญของน้ำเสียบ้านเรือนหรือร้านค้าที่อยู่ริมคลองทิ้งขยะลง
คลอง และจากการเกษตร เช่น การใส่ปุ๋ย , ยากำหวัช

วิธีแก้ไขปัญหานี้ แนะนำให้ชาวบ้านทำบ่อดักไขมัน , อดหนุนเงินให้วัดและ
โรงเรียน

(องค์การบริหารส่วนตำบลบางขนุน 20 กุมภาพันธ์ 2552)

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนบางขนุน ตำบลบางขนุน อำเภอบาง
กรวย จังหวัดนนทบุรี เป็นการศึกษาถึงลักษณะความเป็นอยู่ทางด้านเศรษฐกิจด้านสังคม ด้าน
สิ่งแวดล้อม ด้านวัฒนธรรม ที่แสดงถึงการใช้เวลา สภาพแวดล้อม ความคิดเห็นของคนในชุมชน
ซึ่งที่ผ่านมายังไม่มีผู้ศึกษาในพื้นที่นี้มาก่อนแต่มีงานวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องดังนี้

นทีรัช เกรียงชัยพร (2540) ศึกษาเรื่องรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้บริโภคชายในจังหวัด กรุงเทพมหานคร พบว่ากิจกรรม (Activity) ของผู้บริโภคชายในกรุงเทพมหานคร แบ่งออกได้เป็น 8 กลุ่ม ความสนใจ (Interest) แบ่งออกได้เป็น 11 กลุ่ม ความคิดเห็น (Opinion) แบ่งออกได้เป็น 13 กลุ่ม ซึ่งเมื่อทำการรวมทั้งเรื่องกิจกรรม ความสนใจ ความคิดเห็น สามารถแบ่งรูปแบบการดำเนินชีวิตของกลุ่มตัวอย่างได้เป็น 14 กลุ่ม คือ 1.กลุ่มมีความสุขทั้งกับตัวเองและสังคม 2.กลุ่มรักการทำงาน 3.กลุ่มรักความหรูหรา ร่ำรวย 4.กลุ่มทันสมัย 5.กลุ่มชอบความท้าทาย 6.กลุ่มพึงพอใจในตนเอง 7.กลุ่มสนใจการเมือง 8.กลุ่มทำตามเกณฑ์ของสังคม 9.กลุ่มสิ้นหวังหมดกำลังใจ 10.กลุ่มชอบสังสรรค์ 11.กลุ่มหัวสมัยใหม่ 12.กลุ่มอนุรักษ์นิยม 13.กลุ่มชีวิตเร่งรีบ 14.กลุ่มชอบกีฬา โดยที่ลักษณะทางประชากรศาสตร์ คืออายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือนรวม และสถานภาพการสมรส มีความสัมพันธ์กับการเป็นสมาชิกของกลุ่มรูปแบบการดำเนินชีวิตต่างๆ

สุนทรี พชรพันธ์ (2541) ได้ทำการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาถึงรูปแบบการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมการซื้อสินค้าจากร้านค้าสะดวกซื้อในสถานบริการน้ำมันในเขตเมืองและเขตชานเมืองของกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้บริโภคในเขตเมืองและชานเมืองของกรุงเทพมหานครไม่แตกต่างกัน ยกเว้นงานอดิเรกที่ผู้บริโภคในเขตชานเมืองทำกิจกรรมนี้สูงกว่าผู้บริโภคในเขตเมือง รวมทั้งการเปิดรับสารที่เกี่ยวกับ ร้านค้าสะดวกซื้อในสถานบริการน้ำมันของผู้บริโภคในเขตเมืองและชานเมืองของกรุงเทพมหานครไม่แตกต่างกัน ยกเว้นสื่อบุคคล ซึ่งในที่นี้หมายถึง บทบาทของพนักงานขาย ซึ่งผู้บริโภคเขตชานเมืองให้ความสำคัญสูงกว่าผู้บริโภคเขตเมือง สำหรับการทดสอบทางด้านความสัมพันธ์พบว่า รูปแบบการดำเนินชีวิตมีความสัมพันธ์กับการเปิดรับสารของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร และพฤติกรรมการซื้อของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร รวมทั้งการเปิดรับสารที่เกี่ยวกับร้านสะดวกซื้อ ก็ยังมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้อของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครด้วย

จิตตินันท์ เสวะลาภี (2544) ได้ศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิต ทศนคติและพฤติกรรมของผู้บริโภคที่มีต่ออาหารเพื่อสุขภาพในเขตเมืองเชียงใหม่ พบว่า 1.) กลุ่มรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้บริโภคในเขตเมืองเชียงใหม่สามารถจัดแบ่งได้เป็น 6 แบบ คือ ก) สนใจข้อมูลใส่ใจสุขภาพ ข) สุขภาพดีรู้วิธีปฏิบัติ ค) ทำร้ายสุขภาพ ง) หลีกเลี่ยงความเครียด จ) ไม่ตระหนักถึงสุขภาพ และ ฉ) ชอบรับประทานอาหารมัน 2. ผู้บริโภคในเขตเมืองเชียงใหม่มีทัศนคติที่ดีต่อการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ 3. พฤติกรรมการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพโดยรวมของผู้บริโภคในเขตเมืองเชียงใหม่อยู่ในระดับต่ำนอกจากนี้ยังพบว่าพฤติกรรมการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพที่มาจากธรรมชาติมี

ระดับสูงกว่าพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารที่เป็นสารสกัดจากธรรมชาติ 4.) กลุ่มรูปแบบการดำเนินชีวิตแบบสนใจข้อมูลใส่ใจสุขภาพและแบบสุขภาพดีรู้วิธีปฏิบัติมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติที่มีต่ออาหารเพื่อสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 5.) กลุ่มรูปแบบการดำเนินชีวิตแบบสนใจข้อมูลใส่ใจสุขภาพแบบสุขภาพดีรู้วิธีปฏิบัติและแบบชอบรับประทานอาหารมันมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการบริโภคอาหาร เพื่อสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 6.) ทัศนคติที่มีต่ออาหารเพื่อสุขภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

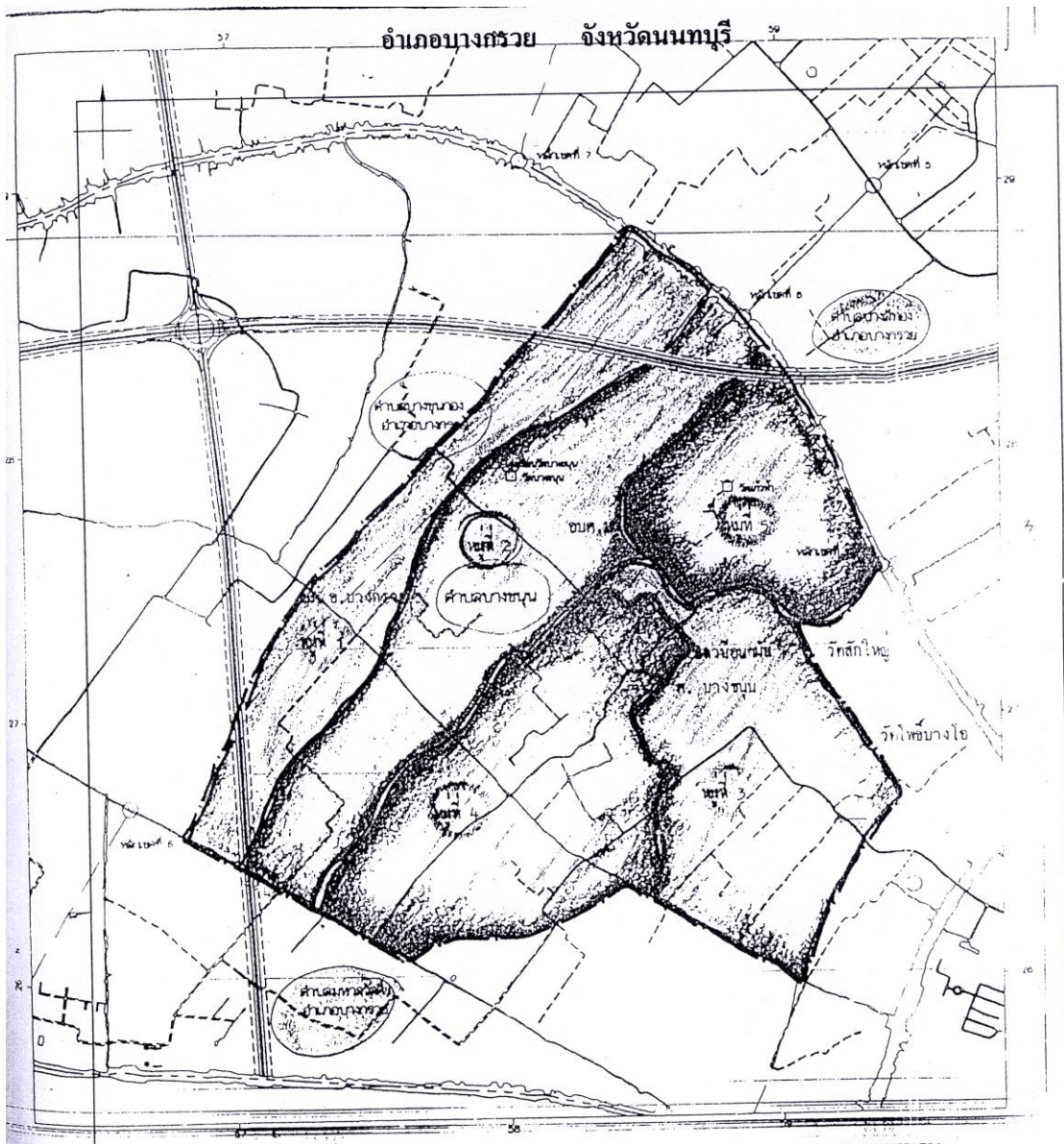
บุญบง พุดพรหม (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชนบท โดยศึกษากับประชาชนอำเภอนาจะหลวย 4 หมู่บ้าน คือ บ้านดงสว่าง บ้านโคกน้อย บ้านแก่งเรือและบ้านป่าไร่ จำนวน 204 คน ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ในระดับปานกลาง ได้แก่การอนุรักษ์น้ำ การอนุรักษ์ดิน การอนุรักษ์ป่าไม้ และการจัดสภาพแวดล้อมชุมชน สำหรับรายได้ของประชาชน ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ชวลีพร นาคพวง (2543: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการใช้หลักประชาสังคมกับการจัดการสิ่งแวดล้อม ในจังหวัดเพชรบุรี : กรณีศึกษากลุ่มคนรักเมืองเพชร โดยศึกษาเป็น 2 ส่วนคือ กลุ่มที่ 1 ศึกษาเกี่ยวกับสมาชิกกลุ่มรักเมืองเพชร และผู้มีส่วนร่วมในการก่อตั้งกลุ่ม จำนวน 11 คน ประชาชนที่อยู่ริมฝั่งแม่น้ำเพชรบุรี จำนวน 50 คน กลุ่มที่ 2 ศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มขยายกับตา ซึ่งเป็นกลุ่มแกนหลักของกลุ่มคนรักเมืองเพชร โดยเป็นผู้ประสานงานกลุ่ม 1 คน และครู-นักเรียน ที่เคยเข้าร่วมโครงการกับกลุ่มขยายกับตา จำนวน 33 คน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มคนรักเมืองเพชรและกลุ่มขยายกับตา มีลักษณะของความเป็นประชาสังคม คือทั้งสองกลุ่มมีการรวมตัวด้านพื้นที่กิจกรรมบุคคล มีความเป็นชุมชน มีสำนึกสาธารณะ มีความเป็นเครือข่ายและติดต่อสื่อสาร แต่กลุ่มคนรักเมืองเพชรไม่มีขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม นอกจากนั้นยังขาดเงื่อนไขของความเป็นประชาสังคมบางประการ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้การใช้หลักประชาสังคมกับการจัดการสิ่งแวดล้อมในจังหวัดเพชรบุรีของกลุ่มคนรักเมืองเพชรไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ส่วนกลุ่มขยายกับตามีกระบวนการ ประชาสังคม เงื่อนไขของความเป็นประชาสังคม และการมีส่วนร่วมของประชาชน จึงทำให้การใช้หลักประชาสังคมกับการจัดการสิ่งแวดล้อมในจังหวัดเพชรบุรี ประสบผลสำเร็จ

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

สถานที่ดำเนินการวิจัยชุมชนบางขุน ตำบลบางขุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

ภาพที่ 4 สถานที่ดำเนินการวิจัย

ลักษณะภูมิประเทศ

ชุมชนบางขุนน มีเนื้อที่ทั้งหมด 3.56 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 2,227 ไร่ แบ่งเป็น

หมู่ที่ 1 มีพื้นที่ 387 ไร่ 0.62 ตารางกิโลเมตร

หมู่ที่ 2 มีพื้นที่ 412 ไร่ 0.65 ตารางกิโลเมตร

หมู่ที่ 3 มีพื้นที่ 607 ไร่ 0.98 ตารางกิโลเมตร

หมู่ที่ 4 มีพื้นที่ 462 ไร่ 0.74 ตารางกิโลเมตร

หมู่ที่ 5 มีพื้นที่ 362 ไร่ 0.57 ตารางกิโลเมตร

ลักษณะการปกครอง

องค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนนเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ขนาดเล็กมีการจัดตั้ง องค์การบริหารส่วนตำบลกรมส่งเสริม การปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย แบ่งการ ปกครองออกเป็น 5 หมู่บ้าน ได้แก่

หมู่ที่ 1 ชื่อ บ้านบางขุนน

หมู่ที่ 2 ชื่อ บ้านตากแดด

หมู่ที่ 3 ชื่อ บ้านหมู่ใหญ่

หมู่ที่ 4 ชื่อ บ้านคลองวัดสัก

หมู่ที่ 5 ชื่อ บ้านพระธาตุ

ประชากรในการวิจัย

ตัวแทนครัวเรือนของหมู่ที่ 1 – หมู่ที่ 5 จำนวน 228 ครัวเรือน จำนวนประชากร 671 คน (ที่มาข้อมูล : องค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนน 20 กุมภาพันธ์ 2552)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการกำหนดขนาดตัวอย่าง ของ Salant และ Dillman (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์, สุขมาส อังสุโชติ, อัจฉรา ชำนิประศาสน์, 2550: 266) ที่ กลุ่มประชากร 2,000 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 322 คน จำนวนครัวเรือน 25 ครัวเรือน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ลงพื้นที่ไปสำรวจพื้นที่เป้าหมายเพื่อสังเกตข้อมูลต่างๆ เพื่อจัดทำแบบสัมภาษณ์
3. ศึกษารูปแบบและเทคนิควิธีการสัมภาษณ์

4. ประมวลรายละเอียดจากเอกสารงานวิจัยและการสำรวจพื้นที่
5. สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและแบบไม่มีโครงสร้าง
6. นำแบบสัมภาษณ์ปรีกษา รศ.ดร.ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ ประธานงานวิจัย วิทยาลัยราชพฤกษ์ เพื่อหาความเที่ยงตรง (Vatidity) ในข้อคำถามโดยตรวจสอบความเหมาะสมของคำถาม ทั้งในส่วนโครงสร้างเนื้อหา และภาษาที่ใช้ในแบบสัมภาษณ์ รวมถึงครอบคลุมวัตถุประสงค์
7. นำแบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์แล้วไปใช้ในการสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็น ผู้ใหญ่บ้าน หัวหน้าครอบครัว แม่บ้าน กรรมการหมู่บ้านในชุมชนบางขุน ตั้งแต่หมู่ที่ 1 – หมู่ที่ 5 จำนวน 25 ครัวเรือน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ สามารถวัดสิ่งที่ต้องการวัดและมีความแม่นยำในการวัดผู้วิจัยจึงสร้างแบบสัมภาษณ์เป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานทางประชากรศาสตร์ของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลรูปแบบการดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจ ศึกษาถึงรายได้ รายจ่าย เงินออม หนี้สิน ทรัพย์สินในครอบครอง รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านสังคม ศึกษาถึงประวัติความเป็นมา ความภาคภูมิใจของชุมชน สาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวก ความสัมพันธ์ในครัวเรือน การกิน การเที่ยว เพื่อนบ้าน และกลุ่มอื่นๆ ในชุมชน การผลิตและการบริโภค พื้นที่ในการทำเกษตร รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม ศึกษาถึงสภาพภูมิประเทศ การตั้งถิ่นฐาน การย้ายถิ่นฐาน ลักษณะพื้นที่ในชุมชนที่อยู่อาศัย ลักษณะทรัพยากรธรรมชาติ ดิน น้ำ การกำจัดขยะ ลักษณะภูมิปัญญาท้องถิ่น รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านวัฒนธรรม ศึกษาถึงวัฒนธรรมประเพณีของคนในชุมชน ความเชื่อเรื่องศาสนา ความเชื่อเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น การอบรมสั่งสอน การเลี้ยงดู การเคารพผู้ใหญ่

ตอนที่ 3 เป็นข้อมูลการเปลี่ยนแปลงในอดีตกับปัจจุบัน และปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูล แบบผสมผสาน (ปารีชาติ วลัยเสถียร และคณะ, 2550: 150-154) ดังนี้

1. โครงสร้างพื้นฐานทางประชากรศาสตร์

สัมภาษณ์แบบเจาะลึกถึงลักษณะส่วนตัว เพศ วัย ระดับการศึกษา อายุ รายได้
รายจ่าย เงินออม

2.รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจ

สัมภาษณ์แบบเจาะลึกแบบมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้างกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
(Key Informant) และตัวแทนครัวเรือนในชุมชนบางชุมชนจำนวน 25 ครัวเรือน ในเรื่องรายได้
รายจ่าย เงินออม หนี้สิน ทรัพย์สินในครอบครอง

3. รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านสังคม

สัมภาษณ์แบบเจาะลึกแบบมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้างกับผู้ให้ข้อมูล สำคัญ
(Key Informant) และตัวแทนครัวเรือนชุมชนบางชุมชนจำนวน 25 ครัวเรือนในเรื่องประวัติความเป็นมาของชุมชน สาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวก ความสัมพันธ์ในครัวเรือน การกิน การ
เที่ยว เพื่อนบ้าน และกลุ่มอื่น ๆ ในชุมชน การผลิตและการบริโภค พื้นที่ในการทำเกษตร

4. รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม

สัมภาษณ์แบบเจาะลึกแบบมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้างกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
(Key Informant) และตัวแทนครัวเรือนชุมชนบางชุมชนจำนวน 25 ครัวเรือนในเรื่อง สภาพภูมิ
ประเทศการตั้งถิ่นฐาน การย้ายถิ่นฐาน ลักษณะพื้นที่ในชุมชนที่อยู่อาศัย ลักษณะทรัพยากรธรรมชาติ
ดิน น้ำ การกำจัดขยะ ลักษณะภูมิปัญญาท้องถิ่น

5. รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านวัฒนธรรม

สัมภาษณ์แบบเจาะลึกแบบมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้างกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
(Key Informant) และตัวแทนครัวเรือนชุมชนบางชุมชนจำนวน 25 ครัวเรือนในเรื่องวัฒนธรรม
ประเพณีของคนในชุมชน ความเชื่อเรื่องศาสนา ความเชื่อเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น การอบรมสั่งสอน
การเลี้ยงดู การเคารพผู้ใหญ่

6. การเปลี่ยนแปลง และปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม
ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม ของคนในชุมชนบางชุมชน ตำบลบางขุน จังหวัดนนทบุรีใน
อดีตกับปัจจุบัน

การตรวจสอบข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากเก็บรวบรวมในข้อ 1, 2, 3, 4, 5 และข้อ 6 ผู้วิจัยนำมาตรวจสอบข้อมูล
ตามลำดับดังนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล ตามวัตถุประสงค์และเข้าไปเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในกรณีที่มีข้อมูลขาดความสมบูรณ์
2. รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ที่ถูกต้องและสมบูรณ์แล้วมาใช้ประกอบในการวิเคราะห์ต่อไป
3. ประมวลรูปภาพ รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านต่างๆ เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบแล้วนำมาวิเคราะห์ดังนี้

1. การศึกษาเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับข้อมูลมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล แล้วจึงนำไปประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณ และวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน คือ ร้อยละ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จากการสัมภาษณ์ตัวแทนครัวเรือนของชุมชนบางขุนนนท์ในด้านโครงสร้างทางประชากรศาสตร์

2. การศึกษาเชิงคุณภาพ

2.1 วิเคราะห์ข้อสรุปโดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึกแบบมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้างของผู้ให้ข้อมูลสำคัญแต่ละครอบครัว รวมถึงข้อมูลที่ได้จากการสังเกตจากการสนทนากับกลุ่มผู้นำชุมชนและผู้นำแต่ละครอบครัว เพื่อมาประกอบการวิเคราะห์ในรูปแบบการบรรยายในด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม

2.2 นำข้อมูลการเปลี่ยนแปลง และปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบการดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมในอดีตกับปัจจุบันนำเสนอในรูปแบบบรรยายและตารางข้อมูล

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนบางขุน ตำบลขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 25 คน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ลักษณะรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนบางขุน ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงและปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรมของคนในชุมชนบางขุน ตำบลบางขุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ในอดีตกับปัจจุบัน (ตั้งแต่ ปี พ.ศ.2549 – พ.ศ.2551)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง จากการสัมภาษณ์เจาะลึกแบบมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้างกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) และตัวแทนของคนในชุมชนบางขุน โดยสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน หัวหน้าครอบครัว กรรมการหมู่บ้าน และแม่บ้านจำนวน 25 หลังคาเรือน แสดงรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 ร้อยละโครงสร้างพื้นฐานประชากรศาสตร์ของผู้ให้ข้อมูล

โครงสร้างประชากรศาสตร์	จำนวน (N=25)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	8	32.00
หญิง	17	68.00
2. อายุ		
ระหว่าง 20 – 35 ปี	3	12.00
ระหว่าง 36 – 45 ปี	6	24.00

โครงสร้างประชากรศาสตร์	จำนวน (N=25)	ร้อยละ
ระหว่าง 46 – 55 ปี	10	40.00
ระหว่าง 56 – 75 ปี	6	24.00
3. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	7	28.00
มัธยมศึกษาตอนต้น	3	12.00
มัธยมศึกษาตอนปลาย	6	24.00
อาชีวศึกษา	4	16.00
อุดมศึกษา	5	20.00
4. อาชีพ		
รับจ้างทั่วไป	3	12.00
พนักงานบริษัท, รัฐวิสาหกิจ	3	12.00
เกษตรกร, ทำสวน	7	28.00
ค้าขาย	3	12.00
แม่บ้าน	4	16.00
5. ภูมิลำเนา		
คนในชุมชนดั้งเดิม	17	68.00
ย้ายถิ่นฐานมา	8	32.00
6. ลักษณะที่อยู่อาศัย		
ซื้อด้วยตนเอง	12	48.00
มรดกจากบรรพบุรุษ	13	52.00

จากตารางที่ 1 พบว่าลักษณะทางประชากรศาสตร์ของครัวเรือน คนในชุมชนบางขุน ร้อยละ 68.00 เป็นเพศหญิง รองลงมาร้อยละ 32.00 เป็นเพศชายตามลำดับ และมีผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 40.00 มีอายุระหว่าง 46 ปี – 55 ปี รองลงมาร้อยละ 24.00 มีอายุระหว่าง 56 ปี -75 ปี และร้อยละ 28.00 มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา รองลงมาร้อยละ 24.00 มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และเมื่อพิจารณาการประกอบอาชีพพบว่า ร้อยละ 28.00 มีอาชีพเกษตรกรทำสวน ผลไม้ รองลงมาร้อยละ 16.00 ประกอบอาชีพเป็นแม่บ้าน และร้อยละ 68.00 เป็นคนในชุมชนดั้งเดิมรองลงมาร้อยละ 32.00 ย้ายถิ่นฐานมาจากที่อื่น และร้อยละ 52.00 มีที่อยู่อาศัยที่ได้รับมรดกมาจากบรรพบุรุษ รองลงมาร้อยละ 48.00 เป็นสินทรัพย์ที่ซื้อด้วยตนเอง

ตารางที่ 2 ข้อมูลรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนบางขุนด้านเศรษฐกิจ

ด้านเศรษฐกิจ	จำนวน (N=25)	ร้อยละ
1. รายได้ประจำ / บาท / เดือน / ครั้วเดือน		
5,000 บาท-10,000 บาท	1	4.00
11,000 บาท - 15,000 บาท	1	4.00
16,000 บาท - 20,000 บาท	7	28.00
21,000 บาท - 25,000 บาท	5	20.00
26,000 บาท - 30,000 บาท	5	20.00
31,000 บาท - 35,000 บาท	1	4.00
36,000 บาท - 40,000 บาทขึ้นไป	5	20.00
2. เงินออมสะสม / บาท / เดือน/ครั้วเดือน		
ไม่มีการออม		
จำนวน5,000 บาท - 10,000 บาท	3	12.00
จำนวน11,000 บาท - 15,000 บาท	18	72.00
จำนวน16,000 บาท - 20,000 บาท	4	16.00
3. รายจ่ายประจำ/ บาท / เดือน/ ครั้วเดือน		
จำนวน 5,000 บาท - 10,000 บาท	14	56.00
จำนวน11,000 บาท - 15,000 บาท	6	24.00
จำนวน16,000 บาท - 20,000 บาท	4	16.00
จำนวน 20,000 บาทขึ้นไป	1	4.00

จากตารางที่ 2 พบว่าลักษณะรูปแบบการดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจของคนในชุมชนบางขุนตำบลบางขุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ร้อยละ 28.00 มีรายได้ในครอบครัวต่อเดือนที่ 16,000 บาท – 20,000 บาท รองลงมาร้อยละ 20.00 มีรายได้ต่อเดือนที่ 21,000 บาท - 25,000 บาท และ 26,000 บาท – 30,000 บาท ตามลำดับ และร้อยละ 72.00 มีการออมเงินที่ระดับ 11,000 บาท – 15,000 บาท ต่อเดือน รองลงมาร้อยละ 16.00 มีการออมเงินที่ระดับ 16,000 บาท – 20,000 บาท ต่อเดือน และพบว่าร้อยละ 56.00 มีรายจ่ายต่อครอบครัวเดือนละ 5,000 บาท – 10,000 บาท รองลงมา ร้อยละ 24.00 มีการออมเงินที่ระดับ 11,000 บาท – 15,000 บาท

ตอนที่ 2 รูปแบบการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนบางขุนด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม

จากการสัมภาษณ์เจาะลึกแบบมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้างกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ซึ่งเป็นผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน แม่บ้าน จำนวน 25 หลังคาเรือน สามารถอธิบายรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนบางขุนด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรมได้ดังนี้

ครอบครัวที่ 1 ครอบครัว คุณอำพร จุ้ยบาง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4 ปัจจุบันมีอายุ 54 ปี มีบุตรธิดา 2 คน สามีถึงแก่กรรมเมื่อปี พ.ศ.2549 พบว่าเป็นคนในพื้นที่ตำบลบางขุนมาตั้งแต่เกิด ประกอบอาชีพเกษตรกรและได้รับรางวัลผู้ใหญ่วัยดีเมื่อปี พ.ศ.2551 อดีตเคยรับราชการเป็นครูแต่ลาออกมาประกอบอาชีพเกษตรกรเพาะพันธุ์ไม้แทนสามีที่ถึงแก่กรรมลงในพื้นที่ของตนเองจำนวน 5 ไร่ 2 งาน ในด้านเศรษฐกิจครอบครัวมีรายได้ 40,000 บาท – 50,000 บาท ต่อเดือนมีรายจ่ายในครอบครัวเดือนละ 10,000 บาท – 15,000 บาท ปัจจุบันมีการออมเงินด้วยการฝากธนาคารและเก็บออมในรูปแบบสหกรณ์หมู่บ้าน พบว่าในครอบครัวยังมีหนี้สินจากการซื้อทรัพย์สินประเภทรถยนต์ไว้ในครอบครัวบรรพบุรุษของคุณอำพร จุ้ยบาง ประกอบอาชีพเกษตรกรและเป็นผู้ที่ได้รับยกย่องให้เป็นผู้นำชุมชนที่มีลูกหลานในหมู่บ้านนับหน้าถือตาสามารถสร้างฐานะจนร่ำรวย ปัจจุบันบ้านและที่ดินเป็นส่วนหนึ่งมาจากมรดกตกทอดและซื้อหลังจากสมรสบ้าง ในด้านสังคมพบว่ามีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นที่อยู่มากมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันทั้งในครอบครัว และลูกบ้านที่อยู่ในชุมชน ลักษณะสังคมที่อยู่มีการเดินทางยังไม่สะดวกมากนัก ครอบครัวของคุณอำพร มีรูปแบบการดำเนินชีวิตแบบดั้งเดิม คือมีการรับประทานอาหารร่วมกันในบ้านตอนเย็นและไม่นิยมออกไปรับประทานอาหารนอกบ้าน วันหยุดจะพาบุคคลในครอบครัวไปทำบุญที่วัดใกล้ ๆ บ้าน ในด้านสิ่งแวดล้อม พบว่าสภาพอากาศ ดิน น้ำ มีผลกระทบทำให้พืชผลการเกษตรทางครัวเรือนลดลงและพบว่า ลักษณะความเป็นอยู่ในชุมชนเปลี่ยนไปจากอดีตในด้านความเจริญที่เข้ามาในชุมชนทำให้โจรขโมยผลผลิตในสวนมากขึ้น ด้านวัฒนธรรมยังมีการอบรมสั่งสอนบุตร ธิดา ด้วยรูปแบบการอบรมสั่งสอนแบบดั้งเดิม ยึดมั่นแบบที่ดีของบรรพบุรุษและปฏิบัติตามหลักพุทธศาสนา ครอบครัวประสบความสำเร็จด้วยดี และต้องการให้มีการเผยแพร่วัฒนธรรมในชุมชนด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติทางการเกษตร เพื่อจัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งเรียนรู้ทางพันธุ์ไม้ ซึ่งครอบครัว คุณอำพร จุ้ยบาง ยินดีที่จะเปิดเป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชนบางขุน เช่น เปิดเป็นศูนย์ศึกษาเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ

ครอบครัวที่ 2 ครอบครัว คุณมานะ โพธิ์งาม ชาวบ้านหมู่ที่ 3 อายุ 52 ปี เป็นคนในชุมชน บางขุนดั่งเดิม ปัจจุบันประกอบอาชีพรับจ้างในบริษัทเอกชน มีรายได้เดือนละ 15,000 บาท - 20,000 บาท บรรพบุรุษในครอบครัวประกอบอาชีพเกษตรกรรมมีรายได้จากการขายผลไม้ในสวนเดือนละ 8,000 บาท - 10,000 บาท มีรายรับต่อครอบครัวที่ 23,000 บาท ต่อเดือน รายจ่ายในครอบครัวเดือนละ 10,000 บาท ในแต่ละเดือนออมเงินด้วยการฝากธนาคาร

ครอบครัว คุณมานะ โพธิ์งาม มีกิจกรรมทำกับเพื่อนบ้านเป็นประจำในวันสำคัญ เช่น วันเด็ก วันปีใหม่ จะมีกิจกรรมจัดเลี้ยงที่บ้านหรือที่โรงเรียนในชุมชน เพื่อนบ้านมีความเชื่อถือศรัทธา จะได้รับการยอมรับจากเยาวชนในชุมชนมากที่สุด ปัจจุบันมีบ้านและที่ดินเป็นของตนเองเกิดจากการซื้อเพิ่มและมรดกตกทอดมาจากปู่และย่า ลักษณะความเป็นอยู่ในชุมชนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทั้งในครอบครัวและชุมชน ยังรักษารูปแบบการดำเนินชีวิตความเป็นอยู่แบบดั้งเดิม ตอนเย็นจะกินข้าวด้วยกันในครอบครัว ไม่นิยมไปรับประทานอาหารนอกบ้าน การพักผ่อนในวันหยุดจะใช้เวลาในช่วงเทศกาลสำคัญๆ ไปวัดและไปทำบุญร่วมกับญาติพี่น้อง ในแต่ละครอบครัวของชุมชนบางขุนหมู่ที่ 3 จะมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลต่อกัน มีความรักและภาคภูมิใจในชุมชนที่อยู่ ทุกคนในครอบครัวต้องการให้มีการเผยแพร่วัฒนธรรมในชุมชนเพื่อจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยว คนในชุมชนจะได้มีรายได้จากคนมาเที่ยวสวนผลไม้

ครอบครัวที่ 3 ครอบครัว คุณบุญชู ผ่องพรรณพิทักษ์ ชาวบ้านหมู่ที่ 5 อายุ 58 ปี เป็นคนในพื้นที่ดั้งเดิมตั้งแต่เกิด ปัจจุบันมีอาชีพรับจ้างทำสวนผลไม้ มีบ้านเป็นของตนเองเกิดจากการซื้อหลังจากสมรส มีรายได้ประมาณเดือนละ 10,000 บาท - 20,000 บาท รายจ่ายแต่ละเดือนอยู่ที่ 2,000 บาท - 3,000 บาท

คุณสมบัติที่สำคัญของคุณบุญชู ผ่องพรรณพิทักษ์ เป็นผู้ช่วยเหลือหน่วยงานราชการ เป็นผู้อาวุโสในหมู่บ้าน ที่ผู้คนในชุมชนให้ความเคารพนับถือ เป็นครอบครัวที่มีลูกหลานเพื่อนบ้านไปมาหาสู่อยู่เสมอ คุณบุญชูมีคติธรรมที่ว่า เดียวนี้โลกเจริญก้าวหน้า พัฒนาไปจากแต่ก่อนมาก มีการเปลี่ยนแปลงไปตามแต่ละยุคแต่ละสมัย แต่ละช่วงอายุของคน ถ้าจะอยู่ให้สบายและมีความสุขต้องทำใจและต้องทำใจให้เหมือนแผ่นดิน คือ มีความหนักแน่น บางคนมีแต่จะเอาทุกอย่างที่ต้องการ ทำให้เกิดทุกข์ต้องดิ้นรน ธรรมะช่วยได้โดยเฉพาะศีล 5 คุณบุญชูยังให้ข้อคิดอีกว่าสภาพแวดล้อมของชุมชนมีความสะดวก ในด้านการคมนาคม ดิน น้ำ อากาศ สมบูรณ์ สภาพสังคมมีความสามัคคีกันดี ในชุมชนช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สภาพครอบครัวที่บ้านมีการอบรมสั่งสอน ตามแบบอย่างบรรพบุรุษและผู้นำในชุมชน ในด้านวัฒนธรรม ดำเนินชีวิตอยู่ในกรอบประเพณี มีความศรัทธาในพุทธศาสนาและ

เชื่อตามหลักพุทธศาสนา อบรมสั่งสอนบุคคลในครอบครัวให้เป็นคนดีและรักในถิ่นฐานของตน ต้องการเผยแพร่วัฒนธรรมความเป็นอยู่ของคนในชุมชน ให้คนภายนอกได้รู้จัก

ครอบครัวที่ 4 คุณพรรณเพ็ญ อ้นจัน ชาวบ้านหมู่ที่ 5 อายุ 42 ปี เป็นคนในพื้นที่ดั้งเดิมมี รายได้จากการทำสวนผลไม้เดือนละ 20,000 บาท – 30,000 บาท มีรายจ่ายประจำที่ 10,000 บาท ต่อ เดือน ลักษณะสังคมความเป็นอยู่ มีความภาคภูมิใจและรักในท้องถิ่นที่มีประวัติมายาวนานมี ความสัมพันธ์อันดีต่อกันในชุมชน และในครอบครัว เอื้อเพื่อเอื้อเผ่ซึ่งกันและกัน สภาพแวดล้อมใน ชุมชน เหมาะแก่การทำสวนผลไม้ ดินและน้ำดี สภาพอากาศมีการเปลี่ยนแปลง ผลผลิตทาง การเกษตรลดน้อยลง มีการเดินทางทั้งทางรถและทางเรือแต่ยังไม่สะดวกมากนัก วัฒนธรรมความ เป็นอยู่มีการอบรมสั่งสอนบุคคลในครอบครัวให้เคารพเชื่อฟังญาติผู้ใหญ่และปฏิบัติตนอยู่ในกรอบ ประเพณีดั้งเดิมภาคภูมิใจในบรรพบุรุษที่ประสบความสำเร็จ และต้องการให้มีการเผยแพร่วัฒนธรรม โบราณสถานที่ท่องเที่ยวให้คนภายนอกได้รู้จัก

ครอบครัวที่ 5 คุณทองสุข เปี่ยมเจียก ชาวบ้านหมู่ที่ 5 อายุ 74 ปี เป็นผู้ที่ย้ายถิ่นฐานมา จากที่อื่นเข้ามาอยู่เมื่อปี พ.ศ.2502 ในครอบครัวของตนเองที่มีการซื้อที่ดินเพิ่มเติม ปัจจุบันประกอบ อาชีพทำสวนผลไม้ มีรายได้ต่อครอบครัวเดือนละ 20,000 บาท -25,000 บาท รายจ่ายต่อเดือนที่ 10,000-15,000 บาท

จากการสัมภาษณ์ คุณทองสุข เปี่ยมเจียก ให้ข้อมูลว่ารู้สึกภาคภูมิใจ ในชุมชนที่มาอาศัยอยู่ เพื่อนบ้านมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันแม้จะเป็นเพื่อนบ้านใหม่แต่จะมีกิจกรรม การทำบุญร่วมกัน มี อะไรก็แบ่งปันกัน ใช้ชีวิตแบบเรียบง่าย ไม่ออกไปรับประทานอาหารนอกบ้าน สภาพสิ่งแวดล้อม แตกต่างไปจากอดีต โดยคุณทองสุข ให้สัมภาษณ์เพิ่มเติมว่าสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบันเครียด มากกว่าในอดีต ผลผลิตในสวนน้อยลงจากอดีต อันเนื่องมาจากอากาศเริ่มเปลี่ยนแปลงในอดีต ดิน และน้ำในชุมชนบางขุนดินมาก ปลูกทุเรียนได้ผลดี การเดินทางอาศัยเรือ ทางรถยังไม่สะดวก ด้าน วัฒนธรรมมีความเชื่อในเรื่องบาปบุญคุณโทษ และปฏิบัติตนตามแบบอย่างที่ดีของหัวหน้าครอบครัว และผู้นำชุมชน

ครอบครัวที่ 6 คุณจรัญ สุขโข ชาวบ้านหมู่ที่ 5 อายุ 67 ปี มีอาชีพทำสวนผลไม้ เป็นผู้ที่อยู่ใน ชุมชนดั้งเดิมตั้งแต่เกิด สมาชิกในครอบครัวมีรายได้เดือนละ 15,000 บาท – 20,000 บาท มีรายจ่าย เดือนละ 5,000 บาท – 10,000 บาท ต่อเดือน มีการออมเงินด้วยการฝากธนาคารและฝากเข้าสหกรณ์ กองทุนหมู่บ้าน มีทรัพย์สินบ้านและที่ดินเป็นของตนเอง ด้านสังคม ไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงไปจาก

อดีตมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในครอบครัวและมีความสัมพันธ์อันดีต่อเพื่อนบ้านในชุมชน รักและภูมิใจในชุมชนบางขุนนนท์มาก จะใช้ชีวิตอยู่ร่วมสังคมกัน มีการทำบุญในวันสำคัญต่างๆ ร่วมกัน เคารพเชื่อฟังญาติผู้ใหญ่

คุณจรัญ สุขโข ให้แง่คิดว่า ครอบครัวมีความสุขได้เพราะสมาชิกครอบครัวมีความเข้าใจอันดีต่อกัน พ่อบ้านทำหน้าที่เป็นผู้นำที่ดี ซึ่งครอบครัวของตน จะใช้เวลาว่างในวันหยุดไปห้างสรรพสินค้า ดูหนังบ้าง หากมีวันหยุดติดต่อกันตั้งแต่ 3 วันขึ้นไป ลูกๆ หลานๆ จะพากันไปพักผ่อนตามต่างจังหวัด โดยจะชวนเพื่อนบ้านไปด้วยหรือไปเที่ยวพักผ่อนร่วมกัน โดยองค์การบริหารส่วนตำบลจัดให้ ในด้านการเดินทางสะดวกทั้งทางเรือและทางรถยนต์ สภาพแวดล้อมในชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงไปบ้าง โดยเฉพาะอากาศและการใช้สารเคมีในสวนผลไม้ ซึ่งอดีตจะไม่มีปัญหาการใช้สารเคมี ดินและน้ำอุดมสมบูรณ์ดี การเดินทางทางเรือสะดวกมากกว่าทางรถ ด้านวัฒนธรรมประเพณี นับถือพระพุทธศาสนา ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของบรรพบุรุษ อบรมสั่งสอนให้บุคคลในครอบครัว เคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ต้องการให้มีการเผยแพร่วิถีชีวิตความเป็นอยู่ทางธรรมชาติของชุมชน

ครอบครัวที่ 7 คุณสมรศรี เลือกล้าย ชาวบ้านหมู่ที่ 2 อายุ 54 ปี ประกอบอาชีพทำสวนผลไม้ เป็นคนในชุมชนตั้งแต่เกิด มีรายได้จากสวนผลไม้เดือนละ 30,000 บาทและบุคคลในครอบครัว มีรายได้ประมาณ 15,000 บาท รวมต่อครอบครัว 45,000 บาท ต่อเดือน รายจ่ายประมาณเดือนละ 25,000 บาท มีการออมเงินด้วยการฝากสหกรณ์ออมทรัพย์หมู่บ้าน ด้านสังคมมีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมชุมชนที่สงบไม่หรูหรา ตั้งแต่อดีตเป็นอย่างไรปัจจุบันก็เป็นอย่างนั้นไม่นิยมรับประทานอาหารนอกบ้าน การพักผ่อนจะไปวัดหรือเยี่ยมญาติที่ต่างจังหวัด สภาพแวดล้อมในชุมชนผลผลิตจะลดลงเนื่องจากอากาศเปลี่ยนแปลง แต่ดินและน้ำยังคงความอุดมสมบูรณ์ การเดินทางถ้ามีรถใช้เองจะสะดวก แต่ครอบครัวนี้ไม่มีรถยนต์ใช้ในครัวเรือนที่จะเดินทาง จึงมีความลำบากเนื่องจากไม่มีรถเมล์ผ่านชุมชน ทางด้านวัฒนธรรมชุมชนมีความรักในรูปแบบความเป็นอยู่ที่สงบ เลื่อมใสในพระพุทธศาสนา สอนบุคคลในครอบครัวให้เป็นคนดี โดยยึดรูปแบบบุคคลในชุมชนที่ประสบความสำเร็จ

ครอบครัวที่ 8 คุณฉวีพงศ์ ทักขินไศล ชาวบ้านหมู่ที่ 4 อายุ 43 ปี มีอาชีพรับจ้างเป็นพนักงานบัญชีในบริษัทเอกชน แต่ในครอบครัวประกอบอาชีพทำสวนผลไม้ เป็นคนนอกถิ่นย้ายเข้ามาอยู่ในชุมชนบางขุนนนท์เมื่อปี พ.ศ.2504 โดยครอบครัวดั้งเดิมเป็นคนจังหวัดสุพรรณบุรี บรรพบุรุษมีความรู้ด้านสมุนไพรไทย สามารถปรุงยารักษาเด็กๆ ในชุมชน พ่อคุณฉวีพงศ์ มีความสามารถด้านคู่มือ มีรายได้ในครอบครัวเดือนละ 30,000 บาท มีรายจ่ายเดือนละ 8,000 บาท – 12,000 บาท มีการ

ออมเงินโดยฝากประจำที่ธนาคาร รูปแบบชีวิตความเป็นอยู่ด้านสังคม มีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นที่ตนอยู่เพราะคนในชุมชนเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกันเคารพญาติผู้ใหญ่มีการปฏิบัติตนภายใต้วัฒนธรรมความเชื่อตามคำสอนของคนในอดีตและเชื่อตามแบบอย่างที่ดีของคนในอดีตต้องการให้มีการเผยแพร่แหล่งโบราณสถานในชุมชนให้เป็นที่รู้จักให้มากขึ้น

ครอบครัวที่ 9 คุณเทียรทอง จันทนกุล ชาวบ้านหมู่ที่ 4 อายุ 38 ปี เป็นคนในท้องถิ่นดั้งเดิมประกอบอาชีพรับจ้าง โดยครอบครัวทำสวนผลไม้ มีรายได้ 30,000 บาท – 40,000 บาทต่อเดือน มีรายจ่าย 20,000 บาท ต่อเดือน ออมเงินด้วยการฝากธนาคารมีบ้านและที่ดินเป็นของตนเอง ด้านสังคมมีความภาคภูมิใจในชุมชนที่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน ดูแลกันเหมือนญาติ มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันทั้งในครอบครัวและชุมชน สภาพแวดล้อมมีการเดินทางที่ไม่สะดวกนัก ครอบครัวที่มีรถใช้เองก็จะเดินทางสะดวก ลักษณะพื้นดิน น้ำ อากาศ ทางการเกษตรมีการเปลี่ยนแปลง ผลผลิตลดลงทางด้านวัฒนธรรมมีความเชื่อในรูปแบบการสอนของคนในอดีตและยึดรูปแบบของบิดาที่ประสบความสำเร็จ ต้องการให้มีการเผยแพร่ความเป็นอยู่แบบชนบทใกล้กรุงเทพฯ ให้สังคมได้รับทราบ

ครอบครัวที่ 10 คุณสุนันท์ ดวงใจบุญ กรรมการหมู่บ้านหมู่ที่ 4 อายุ 54 ปี ประกอบอาชีพทำสวนผลไม้เป็นคนดั้งเดิมในชุมชนมีรายได้จากสวนผลไม้เดือนละ 15,000 บาท – 20,000 บาท สมาชิกในครอบครัวมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี 2 คน มีรายจ่ายต่อเดือนที่ 10,000 บาท – 12,000 บาท ออมเงินด้วยวิธีฝากธนาคารและสหกรณ์ออมทรัพย์ของหมู่บ้าน สภาพสังคมมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนบ้าน สมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ในวันหยุดจะอยู่บ้านไม่นิยมออกไปเที่ยวนอกบ้าน อบรมสั่งสอนบุตรธิดาด้วยคตินิยมของบรรพบุรุษ โดยมีต้นแบบแห่งความสำเร็จมาจากปู่และย่าสามารถรักษาทรัพย์มรดกตกทอดมาสู่รุ่นลูกหลานได้ ต้องการให้มีแหล่งส่งเสริมวัฒนธรรมการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติในชุมชน

ครอบครัวที่ 11 คุณสุรตนา สุทธิชื่น ชาวบ้านหมู่ที่ 1 อายุ 22 ปี จบการศึกษาปริญญาตรี มีอาชีพดูแลสวนผลไม้และดำเนินธุรกิจครอบครัว เป็นคนในชุมชนดั้งเดิมตั้งแต่บรรพบุรุษ มีรายได้ในครอบครัวรวมกันจากการขายผลไม้ในสวน 20,000 บาท – 30,000 บาท ต่อเดือน รายจ่ายในครอบครัวเดือนละ 6,000 บาท – 10,000 บาท มีบ้านและที่ดินเป็นของตนเอง ในด้านสังคม มีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างคนในชุมชนด้วยกันและสมาชิกในครอบครัวมีความผูกพันรักใคร่กันดี ชีวิตความเป็นอยู่แบบดั้งเดิมไม่ชื่นชมกับวัฒนธรรมใหม่ๆ ที่เข้ามาในชุมชน วันหยุดจะไปทำบุญกับบิดามารดา มีความภูมิใจในท้องถิ่นของชุมชนบางขุน เชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดามารดา เดินตาม

ความสำเร็จของบิดาและต้องการให้ชุมชนบางชนุมมีเอกลักษณ์ที่ต่างจากชุมชนอื่นๆ คือ มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติด้วยการชมสวนผลไม้

ครอบครัวที่ 12 คุณเสาวลักษณ์ ผลไพบูลย์ ชาวบ้านหมู่ที่ 4 อายุ 44 ปี สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบอาชีพทำสวนผลไม้และดูแลเป็นแม่บ้าน เป็นคนในชุมชนดั้งเดิม มีบ้านและที่ดินเป็นของตนเอง มีรายได้ของครอบครัวเดือนละ 35,000 บาท – 40,000 บาท รายจ่ายเดือนละ 10,000 บาท – 20,000 บาท มีเงินออมในรูปสหกรณ์หมู่บ้าน ในด้านสังคมมีความสนิทรักใคร่กับเพื่อนบ้าน ภาคภูมิใจในชุมชนที่อยู่มาก และทำกิจกรรมร่วมกัน ในครอบครัวมีความสัมพันธ์ที่ดี สมาชิกในครอบครัวประสบความสำเร็จทุกคน สภาพแวดล้อมในชุมชนปัจจุบันเปลี่ยนไปจากอดีต คนแปลกหน้าเริ่มมีเข้ามามากขึ้น โจรขโมยผลไม้ในสวนมีมากต้องจ้างคนเฝ้าสวน อากาศเริ่มเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตผลไม้ไม่ได้ผลผลิตมากเหมือนในอดีต ทางด้านวัฒนธรรมมีการอบรมสั่งสอนคนในครอบครัวให้เคารพญาติผู้ใหญ่ เชื่อในคำสอนและการปฏิบัติตนของบรรพบุรุษ อยากให้ชุมชนมีศูนย์แสดงศิลปวัฒนธรรม โบราณสถาน แหล่งท่องเที่ยว

ครอบครัวที่ 13 คุณสุพร กล้าคำ ชาวบ้านหมู่ที่ 2 อายุ 47 ปี จบการศึกษาระดับอาชีวศึกษา สมาชิกในครอบครัวประกอบอาชีพค้าขายและทำสวนผลไม้ มีรายได้ในครอบครัวเดือนละ 20,000 บาท – 30,000 บาท แต่ละเดือนมีรายจ่ายที่ 9,000 บาท – 12,000 บาท มีบ้านและที่ดินเป็นของตนเอง ในด้านสังคม มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนบ้าน และภาคภูมิใจในท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัย ลักษณะชุมชนที่อยู่มีความร่มรื่น เดินทางไปไหนมาไหนสะดวกด้วยรถยนต์ส่วนตัว แต่โดยรวมยังลำบากเพราะไม่มีรถประจำทางผ่านมาในชุมชน ในวันหยุดจะไปรวมกลุ่มกับคนในชุมชนหมู่บ้านหมู่ที่ 2 เพื่อประชุมปรึกษาหารือกันสภาพแวดล้อมเปลี่ยนไปจากอดีตมากเพราะมีหมู่บ้านเพิ่มมากขึ้น ทำให้โจรขโมยทุกทุม อากาศเปลี่ยนไปผลผลิตในสวนลดน้อยลง มีการอบรมสั่งสอนคนในครอบครัวให้รักษาวัฒนธรรมความเป็นอยู่ร่วมกัน เชื่อถือตามแนวคิดของคนในชุมชน ครอบครัวประสบความสำเร็จด้วยดีต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในชุมชน

ครอบครัวที่ 14 คุณลัดดา กลีบผึ้ง ชาวบ้านหมู่ที่ 5 อายุ 63 ปี สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปัจจุบันเป็นผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 5 และประกอบอาชีพทำสวนผลไม้ร่วมสมาชิกในครอบครัวมีรายได้ 25,000 บาท – 35,000 บาทต่อเดือน มีรายจ่ายเดือนละ 10,000 บาท ถึง 15,000 บาท มีการออมเงินด้วยการฝากธนาคาร ในด้านสังคมที่อยู่มีความสนิทสนมกันดี และภาคภูมิใจที่เกิดและอาศัยอยู่ในชุมชนนี้ ครอบครัวประสบความสำเร็จ บุตรธิดาสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีชีวิตที่

เรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อตามสังคมภายนอก สภาพสวนผลไม้ถูกผลกระทบจากน้ำ อากาศ ทำให้ผลผลิตลดลง สภาพดินในชุมชนดีมาก ปลูกผลไม้อะไรก็งอกงามรสชาติดี อบรมสั่งสอนให้คนในครอบครัวให้เป็น คนคืออยู่เสมอต้องการให้มีความเจริญทางด้านคมนาคมและมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เกิดขึ้นในชุมชน

ครอบครัวที่ 15 คุณสมเจต พึ่งใจเย็น ชาวบ้านหมู่ที่ 5 อายุ 40 ปี ประกอบอาชีพเป็น เจ้าหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลบางขนุน เป็นคนดั้งเดิมในชุมชน มีบ้านและที่ดินเป็นของตนเองมีรายได้ของสมาชิกในครอบครัวเดือนละ 15,000 บาท – 20,000 บาท รายจ่ายในครอบครัว เดือนละ 9,000 บาท – 12,000 บาท มีการออมเงินด้วยการฝากธนาคาร ในด้านสังคม สมาชิกใน ครอบครัวมีความสัมพันธ์อันดีต่อกันรักและภูมิใจที่เป็นคนในชุมชนบางขนุนแม้จะเป็นชุมชนเล็กๆ แต่มีเศรษฐกิจดี สภาพสวนที่ร่มรื่น การเดินทางของคนในชุมชนไม่สะดวก ทุกบ้านต้องมีรถส่วนตัว เพราะไม่มีรถเมล์ผ่าน ดิน น้ำ และอากาศดีมาก วัฒนธรรมความเป็นอยู่มีชีวิตที่เรียบง่าย เชื้อพังกำอบรมสั่งสอนของผู้ใหญ่ และผู้นำชุมชน

ครอบครัวที่ 16 คุณนพวรรณ อ้นบุตร ชาวบ้านหมู่ที่ 4 อายุ 39 ปี ปัจจุบันทำหน้าที่เป็น เลขาธิการหมู่บ้านและทำสวนผลไม้ ไม่ใช่คนดั้งเดิมในชุมชนย้ายเข้ามาอยู่ตั้งแต่ปี พ.ศ.2523 มี รายได้ของครอบครัวเดือนละ 25,000 บาท – 30,000 บาท รายจ่ายที่ 5,000 บาท – 12,000 บาท ต่อ เดือนไม่มีการออมเงินมีพอใช้ในครอบครัวปัจจุบันมีลักษณะความเป็นอยู่ที่มีความสัมพันธ์ใน ชุมชนดีต่อกัน แต่ละบ้านจะมีความสามัคคีช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีวิธีการสอนให้บุตรธิดาเชื่อฟัง ผู้ใหญ่และนับถือศาสนาตามบรรพบุรุษ สภาพแวดล้อมในชุมชนเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงจากบ้าน จัดสรรที่รกร้างพื้นที่ทำกินของคนในชุมชน ต้องการให้มีการเผยแพร่แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนเพื่อ ชาวชุมชนจะได้มีรายได้เหมือนเกาะเกร็ด

ครอบครัวที่ 17 คุณชูชีพ บังเดช ชาวบ้านหมู่ที่ 5 อายุ 51 ปี ประกอบอาชีพพนักงานขับ รถโรงพยาบาลวชิระเป็นคนท้องถิ่น ย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่ในชุมชนที่บ้านภรรยาเมื่อปี พ.ศ.2531 รายได้ ในครอบครัว 20,000 บาท – 25,000 บาท ต่อเดือน รายจ่ายที่ 10,000 บาท – 12,000 บาท ต่อเดือน มี การออมเงินด้วยการฝากธนาคาร มีบ้านที่ดินและรถยนต์ส่วนตัวใช้ สังคมในชุมชนที่อยู่รู้สึกรักและ ภูมิใจความเป็นธรรมชาติของชุมชนและต้องการให้มีรถเมล์วิ่งผ่านชุมชน ทุกวันนี้เดินทางต้องใช้ รถส่วนตัว ลักษณะสภาพแวดล้อมที่อยู่ปัจจุบันเปลี่ยนแปลงจากการเข้ามาอยู่ครั้งแรก มีฝุ่นละออง และอากาศแย่มาก ผลผลิตรอบบ้านลดลง ลักษณะวัฒนธรรมประเพณีมีความเชื่อในหลักธรรมคำ

สอนตามศาสนาที่เคารพนับถือ ประสบความสำเร็จด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างของคนในครอบครัว ภรรยาต้องการให้วิทยาลัยเผยแพร่วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ทางธรรมชาติของชุมชน

ครอบครัวที่ 18 คุณละมัย พ่วงแต้ม ผู้ช่วยกำนัน ชาวบ้านหมูที่ 3 อายุ 55 ปี จบการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นคนดั้งเดิมในชุมชนบางขุน มิรายได้ 10,000 บาท- 15,000 บาท ต่อเดือน รายจ่ายอยู่ที่ 9,000 บาท – 10,000 บาท มีการออมเงินด้วยการเล่นแชร์และฝากสหกรณ์ ออมทรัพย์ของหมู่บ้าน มีบ้านและที่ดินเป็นของตนเอง ที่ได้มาจากการซื้อเพิ่มและมรดกตกทอดมาจากบรรพบุรุษของภรรยา สภาพสังคมในชุมชนมีความรักใคร่สามัคคีกันดี ภูมิใจในชุมชนนี้ที่มีความเป็นธรรมชาติไม่ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพความเป็นอยู่ของชุมชนเพราะ สภาพดิน น้ำ อุดมสมบูรณ์ ปลูกผลไม้ได้ผลดี มีความเชื่อในเรื่องการอบรมสั่งสอนมาตั้งแต่บรรพบุรุษ และมีแบบอย่างที่ดีมาตั้งแต่รุ่นพ่อ รุ่นแม่ มีความต้องการให้วิทยาลัยเป็นแกนนำในการสร้างแหล่งเรียนรู้ธรรมชาติในชุมชน

ครอบครัวที่ 19 คุณจิตนา ทวีคุณ ชาวบ้านหมูที่ 5 อายุ 52 ปี เป็นคนในชุมชนบางขุน ดั้งเดิม ประกอบอาชีพทำสวนผลไม้ มิรายได้เดือนละ 15,000 บาท – 20,000 บาท และรายจ่ายแต่ละเดือนที่ 9,000 บาท – 10,000 บาท ออมเงินด้วยการฝากธนาคาร มีบ้านและสวนผลไม้เป็นของตนเองที่มาจากมรดกตกทอดมาจากบรรพบุรุษสภาพสังคมที่อยู่ในชุมชนมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือกัน มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในครอบครัว ตอนเย็นรับประทานอาหารร่วมกันในครอบครัว ไม่นิยมไปที่วนอกบ้าน การเดินทางของคนในชุมชนลำบากมากถ้าไม่มีรถส่วนตัว สภาพแวดล้อมในชุมชนเปลี่ยนไป ผลไม้ประเภททุเรียนล้มตายหมดไม่เหลือเอกลักษณ์ผลไม้ประจำชุมชน มีความเชื่อในเรื่องศาสนาและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ สอนบุตรหลานให้เชื่อฟังผู้ใหญ่ ต้องการมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในชุมชน

ครอบครัวที่ 20 คุณทิพวรรณ อนันต์วัฒนกิจ ชาวบ้านหมูที่ 2 อายุ 35 ปี จบการศึกษา ระดับอาชีวศึกษา ปัจจุบันประกอบอาชีพรับราชการ เป็นคนดั้งเดิมในชุมชน มิรายได้ในครอบครัว ที่ 45,000 บาท – 50,000 บาท รายจ่ายต่อเดือนที่ 20,000 บาท มีการออมเงินด้วยการฝากธนาคารมีบ้าน มีรถ มีที่ดินเป็นของตนเอง ภาคภูมิใจในชุมชนที่อยู่อาศัย มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างเพื่อนบ้านในชุมชน ลักษณะการเดินทางยังไม่สะดวกนัก ถ้าไม่มีรถส่วนตัวจะลำบากมาก สภาพแวดล้อมในชุมชนดีมาก วันหยุดจะไปพักผ่อนด้วยการเยี่ยมญาติที่ต่างจังหวัด หรือทำอาหารรับประทานกันในวันหยุด สภาพภูมิอากาศในชุมชนเปลี่ยนไปจากอดีต ร้อนขึ้น ต้นไม้ถูกตัดทิ้ง

ถมที่ปลูกบ้านกันมากขึ้น ปัจจุบันประสบความสำเร็จได้จากการอบรมสั่งสอนของบิดามารดา ซึ่งได้แบบอย่างมาจากบรรพบุรุษ

ครอบครัวที่ 21 คุณบัว อุ่นทอง ชาวบ้านหมู่ที่ 5 อายุ 54 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพค้าขายผลไม้สวนไปขายที่ตลาดหัวรถไฟ ย้ายเข้ามาอยู่ในชุมชนเมื่อปี พ.ศ. 2520 มีรายได้ 15,000 บาท – 20,000 บาทต่อเดือน มีรายจ่ายที่ 20,000 บาท มีการออมเงินด้วยการฝากธนาคาร มีบ้านที่ดินและรถยนต์เป็นของตนเอง โดยประกอบอาชีพทำสวนผลไม้เกิดน้ำท่วมสวนผลไม้เสียหายเลยหันมารับผลไม้ในสวนไปขาย มีความรักและภูมิใจในท้องถิ่นที่อยู่อาศัย เพราะหากินง่าย สามารถจับปลาในคลอง หาผลไม้ในสวนกินได้อยู่ การเดินทางถ้าไม่มีรถส่วนตัวจะลำบากมาก คนในชุมชนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน สมาชิกในครอบครัวช่วยเหลือและดูแลกันดี ชอบชีวิตที่สงบ วันหยุดทำกับข้าวกินกันในบ้านไม่ออกไปนอกบ้าน ประสบความสำเร็จในครอบครัวด้วยการอบรมสั่งสอนตามแบบอย่างของบรรพบุรุษในครอบครัวรุ่นเก่าๆต่อกันมา อยากให้วิทยาลัยเผยแพร่แหล่งท่องเที่ยวของชุมชน

ครอบครัวที่ 22 คุณสุชิน พุ่มนิมิตร ชาวบ้านหมู่ที่ 4 ปัจจุบันอายุ 53 ปี ดำรงตำแหน่งกรรมการหมู่บ้าน ประกอบอาชีพรับราชการที่ว่าการกรุงเทพมหานคร ย้ายมาอยู่เมื่อปี พ.ศ.2522 ที่บ้านสามที่ชุมชนบางขุน มีรายได้ในครอบครัวเดือนละ 20,000 บาท มีรายจ่ายที่ 10,000 บาท มีบ้านและที่ดินเป็นของตัวเอง รักและภูมิใจในชุมชนบางขุนมาก มีความเป็นอยู่เหมือนพี่น้องรักใคร่สามัคคีกัน ไม่อยากให้มีการเปลี่ยนแปลงอยากให้เป็นอยู่แบบนี้และต้องการให้มีรถเมล์วิ่งผ่าน ปัจจุบันถ้าไม่มีรถส่วนตัวจะลำบากมาก สภาพสิ่งแวดล้อมเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงเพราะมีหมู่บ้านเข้ามาตั้งอยู่มาก อยากให้วิทยาลัยช่วยกัน ร่วมรักษาธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ครอบครัวยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากลูกๆรับวัฒนธรรมใหม่ๆแต่ก็อบรมสั่งสอนให้ปฏิบัติตามคนรุ่นเก่าที่สอนให้เป็นคนดี

ครอบครัวที่ 23 คุณประสงค์ ประพันธ์ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ 4 ปัจจุบันอายุ 33 ปี ประกอบอาชีพเพาะพันธุ์ไม้ ไม้ใช้คนดั้งเดิมย้ายมาอยู่บ้านกรรยาในชุมชนบางขุนเมื่อปี พ.ศ.2541 จากจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีรายได้เดือนละ 15,000 บาท – 25,000 บาท รายจ่ายแต่ละเดือนที่ 10,000 บาท มีบ้านและที่ดินเป็นมรดกตกทอดของฝ่ายกรรยาและมีการซื้อเพิ่มเติม มีความภาคภูมิใจในชุมชน อยากให้ชุมชนมีการเผยแพร่วัฒนธรรมแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ มีขนมอร่อยจากฝีมือคนในชุมชน และยึดรูปแบบการกินอยู่ที่เรียบง่าย ไม่ชอบออกไปนอกบ้าน นอกจากร่วมกิจกรรมเลี้ยงสังสรรค์

เพื่อนบ้านในชุมชนต้องการให้มีการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมของคนในชุมชนบางขุน

ครอบครัวที่ 24 นายพงษ์เดช นิยมพลอย ชาวบ้านหมู่ที่ 5 อายุ 45 ปี เป็นคนดั้งเดิมในชุมชน ประกอบอาชีพรับราชการองค์การบริหารส่วนตำบลบางขุน และทำสวนผลไม้ มีรายได้เดือนละ 16,000 บาท – 25,000 บาท รายจ่ายต่อเดือนอยู่ที่ 12,000 บาท มีสมาชิกในครอบครัว 3 คน เป็นคนท้องถิ่นอื่นย้ายเข้ามาอยู่เมื่อปี พ.ศ. 2522 ที่บ้านภรรยาแต่ซื้อที่ดินและปลูกบ้านในบริเวณชุมชนบางขุน สภาพสังคมตั้งแต่เข้ามาอยู่ไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง มีความภาคภูมิใจในชุมชนนี้มาก เพราะมีความสามัคคีกันดี ภายในครอบครัวจะปลูกฝังให้ลูกๆ เชื่อฟังญาติผู้ใหญ่ วันหยุดจะอยู่บ้าน ทำอาหารรับประทานกัน ต้องการให้วิทยาลัย เผยแพร่ชื่อเสียงทางด้านผลไม้และวิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบชนบทใกล้กรุงเทพฯ ของคนในชุมชนและต้องการจัดเป็นแหล่งวัฒนธรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

ครอบครัวที่ 25 นางศิริ ม่วงวิโรจน์ ชาวบ้านหมู่ที่ 7 อายุ 56 ปี เป็นคนดั้งเดิมในชุมชน มีอาชีพทำขนมหวาน ได้รับการยกย่องให้เป็นบุคคลสำคัญด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ในหมู่บ้านและตำบล มีรายได้จากการทำสวนผลไม้และประกอบอาชีพทำขนมหวานขาย เดือนละ 20,000 บาท – 30,000 บาท รายจ่ายต่อเดือนอยู่ที่ 10,000 บาท – 15,000 บาท มีบ้านและที่ดินเป็นของตนเองจากการซื้อเพิ่มและมรดกตกทอดมาจากบรรพบุรุษ ปัจจุบันเพื่อนบ้านจะมีสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในชุมชน ร่วมงานและร่วมกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน ในด้านครอบครัวบุตรและธิดามีความขยันขันแข็งและเชื่อฟังญาติผู้ใหญ่ประพฤติปฏิบัติตนดี มีรูปแบบการดำเนินชีวิตที่เรียบง่ายตามลักษณะความเป็นอยู่

คุณศิริ ม่วงวิโรจน์ ให้แง่คิดว่า สภาพสังคมที่เปลี่ยนไปทำให้ความคิดและพฤติกรรมของคนรุ่นหลังในชุมชนเปลี่ยน โดยเฉพาะพฤติกรรมการกิน การเที่ยว แต่ชุมชนบางขุนจะเป็นชุมชนเล็กๆ ค่อนข้างจะแคบและรู้จักกันทั่วถึง เมื่อแต่ละบ้านมีพฤติกรรมผิดแผกแตกต่างไป จะทำให้ครอบครัวอื่นๆ รู้ สภาพความเป็นอยู่และการเป็นคนดั้งเดิมทำให้เข้าใจถึงวัฒนธรรมประเพณีในจิตจำกัศ ที่ยึดถือแบบของการปฏิบัติตนตามจารีตที่ดั้งเดิมและเหมาะสม

สภาพแวดล้อมของคนในชุมชน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันพบว่าสภาพอากาศเปลี่ยนไปมาก หมู่บ้านเกิดขึ้นและมีคนแปลกหน้าเข้ามาอยู่มากขึ้นทำให้เกิดปัญหาโจรผู้ร้ายชุกชุม การเดินทางจะสะดวกเฉพาะครอบครัวที่มีรถยนต์ส่วนตัวใช้ ยังขาดรถ

สาธารณะเข้ามาให้บริการในชุมชนและต้องการขยายแหล่งท่องเที่ยวให้มีขึ้นในชุมชนเพื่อเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ในชุมชน

ตอนที่ 3 การเปลี่ยนแปลงและปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรมของคนในชุมชนบางขุน ตำบลบางขุน จังหวัดนนทบุรีในอดีตกับปัจจุบัน (ตั้งแต่ปี พ.ศ.2549 – พ.ศ. 2551)

ตารางที่ 3 ข้อมูลการเปลี่ยนแปลงและปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรมชุมชนของคนในชุมชนบางขุนในอดีตกับปัจจุบัน

กรอบคร่าวที่ให้ข้อมูล	การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ	การเปลี่ยนแปลงด้านสังคม	การเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อม	การเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรม
กรอบคร่าวที่ 1	- มีรายจ่ายที่เพิ่มมากขึ้นจากอดีตในการดูแลสวนผลไม้ที่มี ค่าจ้างแรงงานคนเฝ้าสวน - รายได้คงที่จากผลไม้ในสวนและการส่งพันธุ์ไม้ออกจำหน่าย - มีการออมเงินได้น้อยลงจากในอดีต	- ไม่มีการเปลี่ยนแปลงจากอดีต มีความรักความผูกพันที่ดีต่อกันของคนในชุมชน - การคมนาคมไม่สะดวกในอดีต ปัจจุบันยังขาดรถสาธารณะบริการ ปัจจุบันยังคงสภาพเดิม	- สภาพอากาศที่มีฝุ่นละอองและหมู่บ้านที่ขยายเข้ามาในชุมชนทำให้โจรขโมยชุกชุม	- ยึดรูปแบบการสอนตามบรรพบุรุษและแนวคิดของคนในชุมชน
กรอบคร่าวที่ 2	- รายจ่ายคงที่ไม่ต่างในอดีตมากนักเนื่องจากดำเนินชีวิตเรียบง่ายไม่ตามสังคม	- ไม่มีการเปลี่ยนแปลงจากอดีตกรอบคร่าวอยู่แบบธรรมดา - การคมนาคม	- บรรยากาศร่มรื่นในสวนเหมือนเดิมไม่ยอมขายพื้นที่ให้หมู่บ้านทำให้มี	- ยึดรูปแบบการสอนตามหลักพุทธศาสนาและสังคมประเพณีดั้งเดิม

ครอบครัวที่ให้ ข้อมูล	การเปลี่ยนแปลง ด้านเศรษฐกิจ	การเปลี่ยนแปลง ด้านสังคม	การเปลี่ยนแปลง ด้านสิ่งแวดล้อม	การเปลี่ยนแปลง ด้านวัฒนธรรม
	ภายนอก - รายได้คงที่ เนื่องจากสวน ผลไม้เป็นของ ตนเอง ไม่ได้เสีย ค่าเช่า - มีการออมเงิน ในระดับเดียวกับ อดีต ยึดหลักพอดี พอดีพอกิน	ทางรถทางเรือไม่ สะดวก เช่นเดียวกับอดีต	สภาพเหมือน อดีต	
ครอบครัวที่ 3	- รายจ่ายเพิ่มมาก ขึ้นจากในอดีต ด้วยการซื้อ ทรัพย์สิน ประเภทรถยนต์ ไว้ใช้งาน - รายได้ไม่ เปลี่ยนแปลงจาก อดีตที่ได้รับการ รับจ้างทำสวน ผลไม้ - ไม่มีการออม เงินเนื่องจากยังมี ภาระหนี้สิน	- ไม่มีการ เปลี่ยนแปลงจาก อดีต รักใคร่ นับ ถือคนในชุมชน ซึ่งกันและกัน - การคมนาคมไม่ สะดวกในอดีต เป็นอย่างไร ปัจจุบันยังคง เหมือนเดิม	- สภาพอากาศ เปลี่ยนไปร้อน มากขึ้น ความ อุดมสมบูรณ์ของ ดินและน้ำลดลง	- มีชีวิตที่เรียบ ง่ายเหมือนใน อดีต ไม่นิยม วัฒนธรรมคน เมืองยังใช้ชีวิต แบบคนชนบท
ครอบครัวที่ 4	- รายจ่ายเพิ่มมาก ขึ้นเพื่อใช้จ่ายใน การครองชีพที่มี	- ไม่มีการเปลี่ยน แปลงจากอดีตมี ความสัมพันธ์ที่ดี	- สภาพพื้นที่ เปลี่ยนไป น้ำ ท่วมมากขึ้นเกิด	- มีชีวิตความ เป็นอยู่เหมือนใน อดีต ไม่นิยมรูป

ครอบครัวที่ให้ ข้อมูล	การเปลี่ยนแปลง ด้านเศรษฐกิจ	การเปลี่ยนแปลง ด้านสังคม	การเปลี่ยนแปลง ด้านสิ่งแวดล้อม	การเปลี่ยนแปลง ด้านวัฒนธรรม
	มากขึ้น - รายได้จากสวน ผลไม้ลดลง เนื่องจากผลผลิต ไม่ดีเหมือนใน อดีต - ไม่มีการออม เงินเหมือนใน อดีตเนื่องจาก รายได้ไม่เพียงพอ กับรายจ่าย	ต่อกันทุกครัว ครัวเรือนใน ชุมชน - การคมนาคมไม่ สะดวกต้องมี รถยนต์ใช้เองจึง จะเดินทางง่าย	จากการถมที่ สร้างหมู่บ้าน - อากาศ เปลี่ยนไป ผลผลิตได้ไม่ดี เหมือนในอดีต	แบบการใช้ชีวิต แบบสังคมใน เมือง
ครอบครัวที่ 5	- รายจ่ายเพิ่มมาก ขึ้นมากจากการ ซื้อบ้านและที่ดิน - รายได้คงที่ไม่ เพิ่มจากอดีตมาก นัก - มีการออมเงิน บ้างเล็กน้อย	- ไม่มีการ เปลี่ยนแปลงจาก อดีตทุกคนจะ รู้จักกันร่วม กิจกรรม สามัคคี กัน - การคมนาคม ทางรถไม่สะดวก ต้องใช้รถยนต์ ส่วนตัว	- สภาพอากาศที่ เปลี่ยนแปลงไป ผลผลิตในสวน ลดลง - หมู่บ้านรुकล้าที่ ชุมชนเข้ามามาก ขึ้น ทำให้เกิด มลพิษทางเสียง และอากาศ	- มีวัฒนธรรมการ ใช้ชีวิตใน ครัวเรือนเหมือน ในอดีต
ครอบครัวที่ 6	- รายจ่ายเพิ่มมาก ขึ้นจากอดีต เนื่องจากค่าครอง ชีพสูงขึ้น	- ไม่มีการ เปลี่ยนแปลงจาก อดีต รู้จักและ ช่วยเหลือกันดีใน ชุมชน - การคมนาคมยัง	- สภาพอากาศ เปลี่ยนไป ฝุ่น ละอองดินและน้ำ แย่ง โจรผู้ร้าย ชุกชุม - น้ำท่วมขังบ่อย	- ยึดการดำเนิน ชีวิตแบบดั้งเดิมมี วัฒนธรรม ประเพณีแบบ เก่าๆ

ครอบครัวที่ให้ ข้อมูล	การเปลี่ยนแปลง ด้านเศรษฐกิจ	การเปลี่ยนแปลง ด้านสังคม	การเปลี่ยนแปลง ด้านสิ่งแวดล้อม	การเปลี่ยนแปลง ด้านวัฒนธรรม
	- รายได้คงที่จาก การทำสวนผลไม้ ที่ผลผลิตลดลง - มีการออมเงิน บ้างแล้ว แต่จะ เหลือใช้จ่าย เหมือนในอดีต	ไม่ดีขึ้น อดีต เดินทางลำบาก อย่างไรปัจจุบันก็ ยังลำบากอยู่	มาก อดีตไม่มี ปัญหา	
ครอบครัวที่ 7	- รายจ่ายเพิ่มมาก ขึ้นจากการจ้าง งานในสวน - รายได้ลดลง เนื่องจากผลผลิต น้อยลง - จะออมเงินที่ เป็นรายได้ที่ เหลือบางเดือน เหมือนในอดีต	- ไม่มีการ เปลี่ยนแปลงยัง ใช้ชีวิตร่วมกันใน ชุมชนเหมือนใน อดีต - การคมนาคม ทางรถยังไม่ สะดวกเหมือนใน อดีต	- สภาพอากาศ เปลี่ยนไปผลผลิต ในสวนลดลง - มีน้ำท่วมขังมาก ขึ้น เกิดจากการ ถมที่สร้าง หมู่บ้าน	- ยึดการดำเนิน ชีวิตเช่นเดียวกับ ในอดีตมี วัฒนธรรม ประเพณีการสั่ง สอนเหมือนเดิม
ครอบครัวที่ 8	- รายจ่ายเพิ่มมาก ขึ้นจากการซื้อสิ่ง อำนวยความสะดวก ต่างกับใน อดีตที่ไม่มี จำเป็นต้องใช้ - รายได้ลดลง เนื่องจากผลผลิต ในสวนลดลง - ไม่มีการออม	- ไม่มีการ เปลี่ยนแปลงมี การใช้ชีวิต ร่วมกันเป็นสังคม หมู่บ้าน - การคมนาคม ทางรถไม่สะดวก เช่นเดียวกับอดีต	- สภาพอากาศ เปลี่ยนไป มลภาวะเป็นพิษ มากขึ้น - น้ำท่วมขังเกิด จากการถมที่ สร้างหมู่บ้าน	- ยึดรูปแบบ ดำเนินชีวิต เช่นเดียวกับอดีต ไม่เปลี่ยนมารับ วัฒนธรรม สมัยใหม่

ครอบครัวที่ให้ข้อมูล	การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ	การเปลี่ยนแปลงด้านสังคม	การเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อม	การเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรม
	เงินเหมือนในอดีต			
ครอบครัวที่ 9	- รายจ่ายเพิ่มมากขึ้นจากการจ้างคนงานดูแลสวนผลไม้ - รายได้ผลผลิตในสวนลดลงจากอดีต - การออมเงินลดลง	- ไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากสังคมเดิมในอดีต มีการทำกิจกรรมพบปะพูดคุยกัน เช่นเดียวกับอดีต	- สภาพพื้นที่อยู่เปลี่ยนไปฝนตกไม่ตามฤดูกาลน้ำท่วมสวนมากขึ้น เนื่องจากมีการถมถนนและที่ปลูกบ้านกันมากขึ้น	- รูปแบบและวิธีสอนบุคคลในครอบครัวเปลี่ยนไปแต่ยังรักษารูปแบบดั้งเดิม
ครอบครัวที่ 10	- รายจ่ายคงที่เหมือนในอดีต เนื่องจากไม่มีการซื้อหรือใช้จ่ายเกินความจำเป็น - รายได้ในครอบครัวเพิ่มขึ้นจากอาชีพเสริมและผลผลิตในสวนเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต - มีการออมเงินบ้างตามแต่สะดวกเหมือนในอดีต	- ไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากสังคมเดิมในอดีตมีการช่วยเหลือกันดีในชุมชน	- สภาพอากาศเปลี่ยนไป ร้อนมากขึ้น ฝุ่นละอองมากขึ้น - การเดินทางทางรถยนต์ไม่สะดวกเช่นเดิม	- รูปแบบและวิธีสอนยังยึดรูปแบบเดิมไม่เปลี่ยนแปลง

ครอบครัวที่ให้ข้อมูล	การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ	การเปลี่ยนแปลงด้านสังคม	การเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อม	การเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรม
ครอบครัวที่ 11	<ul style="list-style-type: none"> - มีรายจ่ายเพิ่มมากขึ้นจากอดีต - รายได้คงเดิมจากการทำสวนผลไม้ - มีการออมเงินบ้างตามแต่จะสะดวก 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่มีการเปลี่ยนแปลงยังใช้ชีวิตความเป็นกลุ่มเดียวกันในชุมชนพูดคุยทำกิจกรรมร่วมกัน 	<ul style="list-style-type: none"> - สภาพอากาศเปลี่ยนไปจากอดีตมาก ร้อนและมีฝุ่นจากการถมที่สร้างหมู่บ้าน - การเดินทางไม่สะดวก 	<ul style="list-style-type: none"> - รูปแบบและวิธีการสอนแบบดั้งเดิมมีวัฒนธรรมความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย
ครอบครัวที่ 12	<ul style="list-style-type: none"> - มีรายจ่ายที่เพิ่มมากขึ้นด้วยสภาพครอบครัวที่ต้องใช้จ่ายมากขึ้น - รายได้จากผลผลิตในสวนลดลง - มีการออมเงินลดลงจากอดีต 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่มีการเปลี่ยนแปลงยังใช้ชีวิตรูปแบบเดิมกับคนในชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> - สภาพอากาศเปลี่ยนไป ร้อนมากขึ้น - ฝนตกน้อยลง - ผลไม้เสียหายง่าย 	<ul style="list-style-type: none"> - รูปแบบและวิธีการสอนของบรรพบุรุษ - มีความเชื่อตามวัฒนธรรมประเพณี
ครอบครัวที่ 13	<ul style="list-style-type: none"> - มีรายจ่ายคงที่เหมือนในอดีตเนื่องจากไม่ซื้อทรัพย์สินเพิ่ม - รายได้ลดลงจากอดีตมาก - มีการออมเงินบ้างตามแต่สะดวก 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่มีการเปลี่ยนแปลงมีการอยู่ร่วมกันแบบพี่น้องในชุมชน - มีความภาคภูมิใจในชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> - สภาพอากาศเปลี่ยนไปจากอดีตมาก ร้อนมากขึ้นและมีคนพลุกพล่านมากขึ้น ไม่สงบเหมือนในอดีต 	<ul style="list-style-type: none"> - มีรูปแบบการดำเนินชีวิตที่เรียบง่ายเหมือนในอดีตไม่นิยมการใช้ชีวิตแบบสังคมใหม่

ครอบครัวที่ให้ ข้อมูล	การเปลี่ยนแปลง ด้านเศรษฐกิจ	การเปลี่ยนแปลง ด้านสังคม	การเปลี่ยนแปลง ด้านสิ่งแวดล้อม	การเปลี่ยนแปลง ด้านวัฒนธรรม
ครอบครัวที่ 14	- มีรายจ่าย เพิ่มขึ้นจากใน อดีตมาก - รายได้คงที่จาก สวนผลไม้ที่ไม่ เปลี่ยนแปลงมาก นัก - มีการออมเงิน มากน้อยตามแต่ สะดวกเหมือนใน อดีต	- ไม่มีการ เปลี่ยนแปลงอยู่ อย่างสงบ เอื้อเพื่อเอื้อแก่กัน - ภาควงุมิใจที่มา อยู่ในชุมชนบาง ขุน	- สภาพอากาศ เปลี่ยนไปจาก อดีตร้อนมากขึ้น มีฝุ่นละอองเพิ่ม มากขึ้น	- มีรูปแบบดั้งเดิม ยึดถือบรรพบุรุษ เป็นแนวทางใน การดำเนินชีวิต
ครอบครัวที่ 15	- รายจ่ายเพิ่มมาก ขึ้นจากอดีตใน การดูแลสวน ผลไม้ ค่าจ้าง แรงงานเฝ้าสวน - รายได้คงที่จาก ผลไม้ในสวน - มีการออมเงิน ไว้ใช้จ่ายแต่ ลดลงจากอดีต มาก	- ไม่มีการ เปลี่ยนแปลงจาก อดีต มีความรัก ความผูกพันที่ดี ต่อกันของคนใน ชุมชน - การคมนาคมไม่ สะดวกในอดีต และปัจจุบันยัง ขาดรถสาธารณะ บริการ เหมือนเดิม	- สภาพอากาศที่มี ฝุ่นละอองและ หมู่บ้านที่ขยาย เข้ามาในชุมชน ทำให้โจรขโมย ชุกชุม	- ยึดรูปแบบการ สอนตามบรรพ บุรุษและแนวคิด ของคนในชุมชน
ครอบครัวที่ 16	- รายจ่ายคงที่ไม่ ต่างในอดีตมาก นักเนื่องจาก ดำเนินชีวิตเรียบ ง่ายไม่ใช้จ่าย	- ไม่มีการ เปลี่ยนแปลงจาก อดีตครอบครัวอยู่ แบบธรรมดา - การคมนาคม	- บรรยากาศร่ม รื่นในสวน เหมือนเดิม - สภาพอากาศ เปลี่ยนไป	- ยึดรูปแบบการ สอนตามหลัก พุทธศาสนาและ ความเชื่อของคน ในชุมชนและ

ครอบครัวที่ให้ข้อมูล	การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ	การเปลี่ยนแปลงด้านสังคม	การเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อม	การเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรม
	<p>ฟุ่มเฟือย</p> <ul style="list-style-type: none"> - รายได้คงที่เนื่องจากสวนผลไม้ได้ผลน้อยลง - มีการออมเงินน้อยลงจากอดีต 	<p>ทางรุดทางเรือไม่สะดวกเช่นเดิม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ภูมิใจในความรุ่มรึ้นของชุมชน 		<p>ปฏิบัติตามบรรพบุรุษ</p>
ครอบครัวที่ 17	<ul style="list-style-type: none"> - รายจ่ายเพิ่มมากขึ้นจากในอดีตมีการซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกไว้ใช้ในครอบครัว - รายได้จากสวนผลไม้คงเดิมไม่เพิ่มขึ้นหรือลดลง - ไม่มีการออมเงินเนื่องจากยังมีภาระหนี้สิน 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่มีการเปลี่ยนแปลงจากอดีต รักใคร่นับถือคนในชุมชนซึ่งกันและกัน - การคมนาคมไม่สะดวกในอดีตเป็นอย่างไร - ปัจจุบันยังเหมือนเดิม 	<ul style="list-style-type: none"> - สภาพอากาศเปลี่ยนไปร้อนมากขึ้น ความอุดมสมบูรณ์ของดินและน้ำลดลง 	<ul style="list-style-type: none"> - มีชีวิตที่เรียบง่ายเหมือนในอดีตไม่นิยมวัฒนธรรมคนเมืองยังใช้ชีวิตแบบคนชนบทดั้งเดิม
ครอบครัวที่ 18	<ul style="list-style-type: none"> - รายจ่ายเพิ่มมากจากอดีต - รายได้จากสวนผลไม้ลดลง - มีการออมเงินเหมือนในอดีตแต่น้อยลง 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่มีการเปลี่ยนแปลงจากในอดีตมีความเป็นอยู่ที่ติดต่อกัน - การคมนาคมไม่สะดวกต้องมีรถยนต์ใช้ส่วนตัวจึงจะเดินทางง่าย 	<ul style="list-style-type: none"> - สภาพพื้นที่เปลี่ยนไป มีหมู่บ้านเกิดมากขึ้น - โจรขโมยชุกชุมมากขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> - มีชีวิตความเป็นอยู่เหมือนในอดีต รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยดั้งเดิม

ครอบครัวที่ให้ข้อมูล	การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ	การเปลี่ยนแปลงด้านสังคม	การเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อม	การเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรม
ครอบครัวที่ 19	<ul style="list-style-type: none"> - รายจ่ายเพิ่มมากขึ้นจากการซื้อบ้านและที่ดิน - รายได้คงที่ไม่เพิ่มจากอดีต - มีการออมเงินบ้างเล็กน้อยถ้าเหลือใช้ 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่มีการเปลี่ยนแปลงจากอดีต รู้จักกันในชุมชน มีการทำกิจกรรม ประชุมร่วมกัน - การคมนาคมทางเรือสะดวกมากกว่าทางรถส่วนตัว 	<ul style="list-style-type: none"> - สภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลงไป ผลผลิตในสวนลดลง - หมู่บ้านรुक้าที่ชุมชนเข้ามามากขึ้น ทำให้เกิดมลพิษทางเสียงและอากาศ 	<ul style="list-style-type: none"> - มีวัฒนธรรมการใช้ชีวิตในครัวเรือนที่เรียบง่ายไม่ฟุ้งเฟ้อและมีความสุขกับชุมชนที่อยู่
ครอบครัวที่ 20	<ul style="list-style-type: none"> - รายจ่ายคงที่ในการเกษตร - รายได้จากการทำสวนผลไม้มิมีการเปลี่ยนแปลงไปบ้าง - มีการออมเงินเป็นบางเดือน 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่มีการเปลี่ยนแปลงจากอดีต มีการเคารพนับถือคุณแลกันเหมือนญาติ - การคมนาคมยังไม่ดีขึ้นจากอดีต 	<ul style="list-style-type: none"> - สภาพอากาศเปลี่ยนไป ฝุ่นละอองมากขึ้น - ใจร้ายชุกชุมคนแปลงหน้าเข้ามาในชุมชนมากขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> - ยึดการดำเนินชีวิตแบบดั้งเดิมมีวัฒนธรรมประเพณีแบบเก่าๆตามบรรพบุรุษ
ครอบครัวที่ 21	<ul style="list-style-type: none"> - รายจ่ายเพิ่มมากขึ้นจากค่าครองชีพที่สูงขึ้น - รายได้ลดลงเนื่องจากผลผลิตน้อยลงไม่มีการออมเงิน 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่มีการเปลี่ยนแปลงยังใช้ชีวิตร่วมกันในชุมชนเหมือนในอดีต 	<ul style="list-style-type: none"> - สภาพอากาศเปลี่ยนไปทำให้ผลผลิตในสวนลดลง - ดินและน้ำไม่สมบูรณ์เหมือนอดีต 	<ul style="list-style-type: none"> - ยึดการดำเนินชีวิตเช่นเดียวกับในอดีตมีวัฒนธรรมประเพณีการสั่งสอนเหมือนเดิม
ครอบครัวที่ 22	<ul style="list-style-type: none"> - รายจ่ายเพิ่มมากขึ้นจากการซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกต่างกับใน 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่มีการเปลี่ยนแปลงมีการใช้ชีวิตร่วมกันเป็นสังคม 	<ul style="list-style-type: none"> - สภาพอากาศเปลี่ยนไปมลภาวะเป็นพิษมากขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> - ยึดรูปแบบการดำเนินชีวิตเช่นเดียวกับอดีตไม่เปลี่ยนมารับ

ครอบครัวที่ให้ข้อมูล	การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ	การเปลี่ยนแปลงด้านสังคม	การเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อม	การเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรม
	อดีตที่ไม่มีความจำเป็นต้องใช้ - รายได้ลดลงเนื่องจากผลผลิตในสวนลดลง - ไม่มีการออมเงินเหมือนในอดีต	หมู่บ้าน - การคมนาคมทางรถไม่สะดวกเช่นเดียวกับอดีต	- น้ำท่วมยังเกิดจากการถมที่สร้างหมู่บ้าน	วัฒนธรรมสมัยใหม่
ครอบครัวที่ 23	- รายจ่ายเพิ่มมากขึ้นจากการจ้างคนงานดูแลสวนผลไม้ - รายได้ผลผลิตในสวนลดลงจากอดีต - การออมเงินลดลงไม่เหมือนอดีต	- ไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากสังคมเดิมในอดีต มีการทำกิจกรรมพบปะพูดคุยกันเช่นเดียวกับอดีต	- สภาพพื้นที่อยู่เปลี่ยนไปฝนตกไม่ตามฤดูกาลน้ำท่วมสวนมากขึ้นเนื่องจากมีการถมถนนและที่ปลูกบ้านกันมากขึ้น	- รูปแบบและวิธีการสอนบุคคลในครอบครัวเปลี่ยนไปแต่ยังรักษารูปแบบดั้งเดิมของสังคมชุมชน
ครอบครัวที่ 24	- รายจ่ายคงที่เหมือนในอดีต - รายได้ในครอบครัวเพิ่มขึ้นจากอาชีพเสริมและผลผลิตในสวนเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตบ้าง - มีการออมเงินบ้างตามแต่สะดวกเหมือนในอดีต	- ไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากสังคมเดิมในอดีตมีการช่วยเหลือกันดีในชุมชนอย่างไรปัจจุบันก็ยังดำเนินการอย่างนั้น	- สภาพอากาศเปลี่ยนไป ร้อนมากขึ้น ฝุ่นละอองมากขึ้น - การเดินทางรถยนต์ไม่สะดวกเช่นเดียวกับในอดีต	- รูปแบบและวิธีสอนยังยึดรูปแบบเดิมที่ต้องเชื่อมโยงสัมพันธ์กับคนในชุมชน

ครอบครัวที่ให้ข้อมูล	การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ	การเปลี่ยนแปลงด้านสังคม	การเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อม	การเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรม
ครอบครัวที่ 25	- มีรายจ่ายเพิ่มมากขึ้นจากอดีต - รายได้คงเดิมจากการทำสวนผลไม้ - มีการออมเงินบ้างตามแต่จะเหลือใช้จ่าย	- ไม่มีการเปลี่ยนแปลงยังใช้ชีวิตความผูกพันสามัคคีกับคนในชุมชนกันเช่นเดิม	- สภาพอากาศเปลี่ยนไปจากอดีตมาก - การเดินทางไม่สะดวก	- รูปแบบและวิธีการสอนแบบดั้งเดิมมีวัฒนธรรมความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายไม่ปฏิบัติตามสังคมยุคใหม่

ผลวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงและปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรมของคนในชุมชนบางขุนุน ตำบลบางขุนุน จังหวัดนนทบุรี สรุปผลได้ดังนี้

1. ด้านเศรษฐกิจ แต่ละครอบครัวมีการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตมาก โดยปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมาจากค่าครองชีพที่สูงขึ้นและการซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกเข้ามาใช้ในครัวเรือนและรายรับจากการทำสวนผลไม้ลดลง เนื่องจากผลผลิตที่ได้รับน้อยลงจากอดีตเพราะสภาพอากาศที่เปลี่ยน สภาพในชุมชนที่มีสวนผลไม้ของตนเองต้องเสียค่าจ้างคนเฝ้าสวนดูแลมากขึ้น และมีการเปลี่ยนแปลงการออมเงินของแต่ละครอบครัวค่อนข้างมากเนื่องจากปัจจัยจากรายรับและรายจ่ายที่ไม่สมดุลกัน

2. ด้านสังคม ไม่มีการเปลี่ยนแปลง เป็นชุมชนเล็กๆที่มีความสัมพันธ์อันดีต่อกันตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ช่วยเหลือเกื้อกูลและมีน้ำใจต่อกันเป็นชุมชนเล็กๆ ใกล้กรุงแต่มีลักษณะความเป็นชนบทแท้จริง ทุกครอบครัวจะรักและภูมิใจในชุมชนที่อยู่มาก ในด้านการคมนาคมทางรถไม่สะดวกตั้งแต่ในอดีต ปัจจุบันยังคงสภาพเดิม ไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต

3. ด้านสิ่งแวดล้อม มีการเปลี่ยนแปลงจากสภาพอากาศในอดีตมาก อากาศร้อนมากขึ้น ฝุ่นละออง มลพิษจากการรื้อสร้างหมู่บ้านทำให้บรรยากาศที่ร้อนชื้นลดลง ฝนตกไม่ตามฤดูกาล น้ำท่วมขังมาก ปัจจัยมาจากการถูกรื้อสร้างหมู่บ้านเข้ามาในชุมชน การถมถนนและถมที่ดินของคนในชุมชนบางแห่ง ส่งผลให้ผลผลิตประเภทผลไม้ในสวนลดลงดินและน้ำมีความอุดมสมบูรณ์ลดลง

4. ด้านวัฒนธรรมประเพณี ไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต คนในชุมชนบางขุนยังมีรูปแบบการดำเนินชีวิตแบบดั้งเดิม ใช้ชีวิตแบบเรียบง่ายเชื่อฟังคำสั่งสอนของคนในอดีต และมีความเชื่อตามบรรพบุรุษนับถือพุทธศาสนา และมีความเชื่อในหลักธรรมคำสั่งสอน เคารพญาติผู้ใหญ่และภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นและปราชญ์ชาวบ้านที่อยู่ในชุมชน

บทที่ 5

สรุปการอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนบางขุน ตำบลบางขุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน เพื่อนำข้อมูลรูปแบบการดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม ความเป็นอยู่มา เป็นต้นแบบการจัดการเรียนการสอนวิชาการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมของหมวดศึกษาทั่วไปพร้อมทั้งศึกษาการเปลี่ยนแปลงและปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้าน เศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรมของคนในชุมชนบางขุน ในอดีตกับ ปัจจุบัน (ตั้งแต่ปี พ.ศ.2549 – พ.ศ. 2551)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนบางขุน ตำบลบางขุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาความเปลี่ยนแปลงและปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรมของคนในชุมชนบางขุน ตำบลบางขุน จังหวัดนนทบุรีในอดีตกับปัจจุบัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ผู้วิจัยเลือกขนาดตัวอย่างของ Salant และ Dillman. (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์. สุภมาศ อังศุโชติ. อัจฉรา ชานีประศาสตร์. 2550: 266) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 322 คน จำนวนครัวเรือน 25 ครัวเรือน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาข้อมูลสถานภาพทางประชากรศาสตร์ จำนวน 8 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสำรวจข้อมูลประชากรศาสตร์ กลุ่มตัวอย่าง เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ภูมิลำเนา ลักษณะที่อยู่อาศัย รายได้ รายจ่าย และการออมเงิน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาข้อมูลรูปแบบการดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจศึกษาถึงรายได้ รายจ่าย เงินออม หนี้สิน ทรัพย์สินในครอบครอง จำนวน 8 ข้อ ข้อมูลรูปแบบการดำเนินชีวิตด้านสังคมศึกษาถึงประวัติความเป็นมาของคนในชุมชน ความภาคภูมิใจ สาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวก ความสัมพันธ์ในครัวเรือน การกินการเที่ยว จำนวน 6 ข้อ ข้อมูลรูปแบบการดำเนินชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม ศึกษาถึงสภาพภูมิประเทศการตั้งถิ่นฐาน การย้ายถิ่นฐาน ลักษณะพื้นที่ในชุมชน ลักษณะทรัพยากรธรรมชาติ ดิน น้ำ ลักษณะภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 5 ข้อ ข้อมูลรูปแบบการดำเนินชีวิต ด้านวัฒนธรรมศึกษาถึง วัฒนธรรมประเพณี ความเชื่อเรื่องศาสนา ความเชื่อเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น การอบรมสั่งสอน การเลี้ยงดู จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสัมภาษณ์ข้อมูลของการเปลี่ยนแปลงและปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจจำนวน 8 ข้อ ด้านสังคม 6 ข้อ ด้านสิ่งแวดล้อม 5 ข้อ และด้านวัฒนธรรม 3 ข้อ

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยได้ดำเนินการเข้าไปสัมภาษณ์คนในชุมชนบางขุน โดยมีส่วนของคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลบางขุนเป็นผู้ดำเนินการประสานงานกับผู้นำชุมชน หัวหน้าครอบครัวชุมชนในแต่ละหมู่บ้าน จำนวน 5 หมู่บ้าน จำนวนครัวเรือน 25 ครัวเรือน ในวันศุกร์ที่ 3 และวันเสาร์ที่ 4 เดือนเมษายน 2552 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาจัดเรียงลำดับเพื่อหา ค่าร้อยละ และลำดับความสำคัญนำเสนอในรูปแบบบรรยาย

2. ผู้วิจัย ดำเนินการเก็บประเด็นสำคัญ ข้อมูลการเปลี่ยนแปลงและปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม นำข้อมูลที่ได้มาจัดเรียงลำดับความสำคัญในรูปแบบตารางและการบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ด้านประชากรศาสตร์

ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะคนในชุมชนบางขุนเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายถึงร้อยละ 68.00 และมีอายุระหว่าง 46 ปี – 55 ปี ร้อยละ 40.00 มีระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษาร้อยละ 28.00 ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรทำสวนผลไม้ถึงร้อยละ 28.00 และพบว่า คนในชุมชนบางขุนส่วนใหญ่เป็นคนในชุมชนดั้งเดิมถึงร้อยละ 68.00 และมีทรัพย์สินประเภทบ้านและที่ดินที่เป็นมรดกตกทอดมาจากบรรพบุรุษ ถึงร้อยละ 52.00

2. รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจ

ผลการศึกษาพบว่า ในแต่ละครอบครัวคนในชุมชนบางขุน มีรายได้ต่อครอบครัวที่ 16,000 บาท – 20,000 บาท ร้อยละ 20.00 ในส่วนการออมเงินมีการออมเงินที่ระดับ 11,000 บาท – 15,000 บาท ต่อเดือนถึงร้อยละ 72.00 มีรายจ่ายต่อครอบครัวเดือนละ 5,000 บาท – 10,000 บาท ถึงร้อยละ 56.00

3. รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านสังคม

ผลการศึกษาพบว่า คนในชุมชนบางขุนมีความภาคภูมิใจในประวัติและท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัยมาตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน และพบว่ามีความสัมพันธ์ในชุมชนต่อกันเป็นอันดี มีความสามัคคีและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ความเป็นอยู่ทางครอบครัวยังคงยึดหลักชีวิตที่เรียบง่ายแบบชนบท มีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นที่ตนอาศัย ตกตอนเย็นจะรับประทานอาหารร่วมกัน ปรึกษารื้อกัน และในวันหยุดจะพาครอบครัวไปพักผ่อนต่างจังหวัด เยี่ยมญาติผู้ใหญ่ หรือไปวัดในแหล่งชุมชน

4. รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม

ผลการศึกษาพบว่า ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมในชุมชนร่มรื่นอาชีพของคนในชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร สวนผลไม้ การเพาะพันธุ์ไม้ดินน้ำยังมีความอุดมสมบูรณ์ ให้ผลผลิตทางการเกษตรดี สภาพภูมิประเทศเอื้ออำนวยต่อการปลูกผลไม้ มีบรรยากาศที่ร่มรื่นและสวยงาม การคมนาคมทางรถ ยังไม่สะดวกมากนัก คนในชุมชนบางขุน จะผูกพันกับท้องถิ่นที่เกิดที่อาศัยเป็นส่วนใหญ่

5. รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านวัฒนธรรม

ผลการศึกษาพบว่าคนในชุมชนบางขุนมีวัฒนธรรมประเพณีที่สืบทอดกันมาตามแบบอย่างของคนในชุมชนดั้งเดิมยังรักษาแนวความคิดการอบรมสั่งสอนและวัฒนธรรมความเป็นอยู่ตามรูปแบบคนในชนบท เชื่อในเรื่องของศาสนา หลักการครองตนและยึดถือคำสั่งสอนของบรรพบุรุษเป็นแบบอย่าง ครอบครัวที่ประสบความสำเร็จมักมีรูปแบบในการดำเนินชีวิตตาม รุ่นปู่ รุ่นย่า รุ่นตา รุ่นยาย หรือผู้นำชุมชน ทุกครอบครัวจะสอนให้สมาชิกในครอบครัว เชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ใหญ่ เคารพญาติผู้ใหญ่ และสอนให้ประพฤติปฏิบัติตนตามความเชื่อและวัฒนธรรมประเพณีในชุมชน

6. การเปลี่ยนแปลงและปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม

การเปลี่ยนแปลงและปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรมของคนในชุมชนบางขุนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ในอดีตกับปัจจุบัน (ตั้งแต่ปี พ.ศ.2549 – พ.ศ.2551)

ด้านเศรษฐกิจ ผลการศึกษาพบว่า คนในชุมชนบางขุนุนมีการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ ในด้านค่าครองชีพที่สูงขึ้นเนื่องจากภาวะค่าใช้จ่ายแต่ละครอบครัว และการซื้ออสังหาริมทรัพย์ไว้ในครอบครอง ส่วนรายได้พบว่า มีรายได้ลดลงจากในอดีตมากเนื่องจาก ผลผลิตการเกษตรลดลงจากอดีต และการออมเงินพบว่า มีระดับการออมเงินไม่สม่ำเสมอเหมือนในอดีต ปัจจุบันบางเดือนเหลือก็จะมีฝากธนาคารไม่เหมือนในอดีตที่มีเหลือใช้ ฝากธนาคารอย่างสม่ำเสมอ

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพราะ ลักษณะค่าครองชีพที่สูงขึ้นและสภาวะแวดล้อมทางอากาศที่เปลี่ยนแปลง ดิน น้ำท่วมขัง ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรลดลง รายได้ในครอบครัวจึงลดลง

ด้านสังคม ผลการศึกษาพบว่า คนในชุมชนบางขุนุนมีรูปแบบการดำเนินชีวิตทางสังคมที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีต ยังเป็นแหล่งชุมชนเล็กๆ ใกล้กรุงเทพมหานคร แต่มีลักษณะความเป็นชนบทอย่างแท้จริง คือ มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในชุมชน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และรักใคร่สามัคคี ทำกิจกรรมร่วมกันด้วยความสมัครใจ ทุกครอบครัวมีความรู้จักกันดี ในอดีตเคยปฏิบัติอย่างไร ปัจจุบันก็ยังปฏิบัติเช่นเดิม ส่วนการคมนาคมทางรถและทางเรือ พบว่าในอดีตยังไม่ได้รับความสะดวกอย่างไร ปัจจุบันก็ยังต้องพึ่งรถยนต์ส่วนตัว ยังไม่มีรถสาธารณะวิ่งผ่านชุมชนเหมือนในอดีต

ด้านสิ่งแวดล้อม ผลการศึกษาพบว่า คนในชุมชนบางขุนุนมีลักษณะรูปแบบการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนไปจากอดีต เนื่องจากสภาพความเป็นอยู่ที่เคอร์มรีน มีสวนผลไม้ทุกชนิด และเป็นชนบทที่ใกล้กรุงเทพมหานคร เปลี่ยนสภาพจากความร่วมมือกัน เป็นสภาพอากาศที่ร้อนมากขึ้น มีฝุ่นละอองมาก และน้ำท่วมขังมากขึ้น

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพราะ จำนวนหมู่บ้านที่สร้างรुक้าเข้ามาในชุมชนมากขึ้น สวนผลไม้ถูกไถกลบสร้างเป็นหมู่บ้าน และการถมที่สูงทำให้พื้นที่ดั้งเดิมและพื้นที่ทางการเกษตรเกิดน้ำท่วมขัง ส่งผลต่อการผลิต ทำให้ผลผลิตลดน้อยลง

ด้านวัฒนธรรม ผลการศึกษาพบว่า คนในชุมชนบางขุนุนมีรูปแบบการดำเนินชีวิตทางด้านวัฒนธรรมที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีต และดำเนินชีวิตแบบเรียบง่าย เชื่อฟังคำสั่ง

สอนของคนในอดีตและดำเนินชีวิตตามหลักพุทธศาสนา เคารพและยึดความสำเร็จของบรรพบุรุษ เป็นแบบอย่าง ทุกคนรอบครัวประสบความสำเร็จในการเลี้ยงดู บุตรธิดาให้ดำเนินชีวิตที่ดีได้ด้วย หลักธรรมและคติชีวิตแบบดั้งเดิมของคนในชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนบางขุน ตำบลบางขุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ซึ่งผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัยใน 3 ประเด็นหลักดังนี้

1. ลักษณะทางประชากรศาสตร์ คนในชุมชนบางขุนเป็นเพศหญิง มากกว่าเพศชาย และมีอายุระหว่าง 45 ปี ถึง 55 ปี มากที่สุด มีระดับการศึกษาตั้งแต่ประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษา ตอนปลายเป็นส่วนใหญ่ โดยรวมแล้วยังคงเป็นคนในพื้นที่ดั้งเดิมซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของ องค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนที่ทำการสำรวจไว้เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2550 ว่าจำนวน ประชากรของชุมชนบางขุนมีอายุระหว่าง 46 - 55 ปี มากที่สุด และเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย (องค์การบริหารส่วนตำบลบางขุน 2550)

2. รูปแบบการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนบางขุน ตำบลบางขุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม มีลักษณะเป็น เอกลักษณะ เฉพาะแบบ และยังคงเป็นชุมชนดั้งเดิม ไม่มีการเปลี่ยนแปลงจากอดีตกับปัจจุบัน ยังคง รักษาแบบวิถีชีวิตที่เรียบง่ายไม่ฟุ้งเฟ้อ ทุกคนในชุมชนมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นที่อยู่ของตน มีการอบรมสั่งสอนตามหลักพุทธศาสนา และเดินตามแบบที่ดีจากบรรพบุรุษ ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของ ขวัญใจ เกียรติศักดิ์สาร. (2541: 12-14) ที่อธิบายถึงรูปแบบเฉพาะของกิจกรรมในแต่ละวันที่แสดงถึงความเป็นกลุ่ม และตัวตนของคน คนนั้น โดยรูปแบบการดำเนินชีวิตของแต่ละ บุคคลเป็นเอกลักษณ์ที่ไม่มีใครเหมือน คนแต่ละคนจะเลือกทำในสิ่งที่แตกต่างจากคนอื่น ๆ ซึ่งก็ อาจมีใครคนอื่น ๆ ทำในสิ่งเหล่านี้เหมือนกันก็เป็นไปได้ จึงมีคนจำนวนหนึ่งที่มีรูปแบบการดำเนิน ชีวิตที่เหมือนกันและสอดคล้องกันซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ดารา ทีปะปาล. (2542: 168-178) ที่กล่าวว่า ปัจจัยที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวข้องกับคุณค่าและบุคลิกภาพของบุคคลที่เป็นจุด สนใจ การดำเนินชีวิตในลักษณะคล้ายๆกัน มีกฎเกณฑ์ทางสังคมรองรับ โดยไม่มีใครบังคับ ฉะนั้น ลักษณะรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนบางขุนจึงอยู่ในกรอบกฎเกณฑ์เดียวกัน ทำให้เกิด การยอมรับซึ่งกันและกันในชุมชน

การเปลี่ยนแปลงและปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม พบว่าการเปลี่ยนที่เกิดขึ้นของคนในชุมชนบางชุมชน ด้านเศรษฐกิจเกิดจากปัจจัยในด้านค่าครองชีพที่สูงขึ้น และสภาวะแวดล้อมทางอากาศ ที่เปลี่ยนแปลงเช่น น้ำท่วมขัง ทำให้ขาดความอุดมสมบูรณ์ของดิน ผลผลิตในสวนผลไม้ลดลง รายได้ลดลง และด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดการเปลี่ยนแปลง เพราะจำนวนหมู่บ้านที่สร้างรुक้าเข้ามาในชุมชนมากขึ้น สวนผลไม้ถูกไถกลบสร้างเป็นหมู่บ้าน ส่งผลกระทบต่อมลภาวะความร้อนสวยงามในอดีตเปลี่ยนไป ส่วนรูปแบบการดำเนินชีวิตด้านสังคมและวัฒนธรรมของคนในชุมชนบางชุมชนไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต ทุกครอบครัว มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ปฏิบัติกิจกรรมด้วยความสมัครใจ ยังคงเอกลักษณ์ความเป็นชุมชนเล็กๆ ใกล้กับกรุงเทพมหานคร สอดคล้องกับแนวคิดของ ชูวัฒน์ วุฒิเมธิ. (2526: 3) ที่ให้ความหมายว่า ชุมชน หมายถึง พื้นที่อยู่อาศัยของคนและหมายความถึงกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่นั้นด้วยความสมัครใจ และ ประเวศ วะสี และคนอื่นๆ (2541: 13) ได้ให้ความหมายว่า ชุมชนหมายถึง การที่คนจำนวนหนึ่งมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีความเอื้ออาทรต่อกัน และ อมรา พงศาพิชญ์ (2549: 3) ที่ให้ความหมายของวัฒนธรรมว่าเป็นการประพฤติปฏิบัติความคิด ความเชื่อภายในสังคม กลุ่มเดียวกัน ภายใต้คำจำกัดความวัฒนธรรมที่มนุษย์ยึดถือปฏิบัติและถ่ายทอดกันได้ เรียนกันได้ เอาอย่างกันได้ และวัฒนธรรมคือมรดกแห่งสังคมซึ่งสังคมได้รักษาไว้ให้เจริญงอกงาม

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 หมวคศึกษาศึกษาทั่วไป ควรสร้างรูปแบบการสอนในวิชา พัฒนาคุณภาพชีวิต ด้วยความรู้จากชุมชนในพื้นที่ใกล้เคียงวิทยาลัยเช่น ชุมชนบางขุน โดยการใช้ผู้ที่ประสบความสำเร็จในชุมชน มาถ่ายทอดประสบการณ์ชีวิต บรรยายหรือจัดกิจกรรมการสอนด้วยการพานักศึกษาลงศึกษาแหล่งเรียนรู้รูปแบบชีวิตของคนในชุมชนบางขุนที่ประสบความสำเร็จเพื่อเป็นต้นแบบที่ดีแก่นักศึกษาต่อไป

1.2 วิทยาลัยควรประสานกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการร่วมกันพัฒนาการคมนาคม ทั้งทางบกและทางเรือ ซึ่งเป็นความต้องการของคนในชุมชนทุกครอบครัว

1.3 ผลการวิจัยเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดตั้งศูนย์ศิลปวัฒนธรรมของวิทยาลัยในการอนุรักษ์ความเป็นชุมชนดั้งเดิม มีรูปแบบการดำเนินชีวิตแบบชนบทใกล้กรุงเทพมหานครมีรูปแบบการดำเนินชีวิตด้านวัฒนธรรมที่มีการอบรมสั่งสอนบุคคลในครอบครัวและปฏิบัติตามแบบอย่างผู้ประสบความสำเร็จ ซึ่งปัจจุบันหาได้น้อยสำหรับชุมชนที่รักษาไว้ซึ่งวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมให้นักศึกษาได้ศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

2.1 ควรนำข้อมูลจากการวิจัยไปเป็นแนวทางในการเขียนตำรา รูปแบบการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนให้มีรูปแบบเฉพาะที่สามารถประสบความสำเร็จได้ และจัดกิจกรรมการสอน โดยใช้ครอบครัวตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จเป็นกรณีศึกษา

2.2 ควรมีการวิจัยในเรื่องวัฒนธรรมประเพณีแหล่งเรียนรู้จากปราชญ์ชาวบ้าน เพื่อเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ในชุมชนบางชุมชนให้เป็นที่รู้จักแก่สังคมภายนอกให้มากขึ้น

บรรณานุกรม

- กมล สุดประเสริฐ. (2552). การสอนด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: โครงการพัฒนา
ทรัพยากรมนุษย์.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2541). วัฒนธรรมกับสื่อมวลชน. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาการสื่อสารมวลชน
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ขวัญใจ เกียรติศักดิ์สาคร. (2551). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการสื่อสารการตลาดของผู้ให้บริการ
สินเชื่อเช่าซื้อของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร. รายงานการวิจัย
- จรัญ สุโข. (2552). สัมภาษณ์. 3 เมษายน
- จินตนา ทวีคุณ. (2552). สัมภาษณ์. 4 เมษายน
- จิตตินันท์ เสวะลาภี. (2544). รูปแบบการดำเนินชีวิตทัศนคติและพฤติกรรมของผู้บริโภคที่
มีต่ออาหารเพื่อสุขภาพในเขตเมืองเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่.
- ชูชีพ บังเดช. (2552). สัมภาษณ์. 4 เมษายน
- ณัชพงศ์ ทักยณิไสล. (2552). สัมภาษณ์. 4 เมษายน
- ดารา ทีปะปาล. (2542). พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาการตลาดคณะวิทยาการ
จัดการสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์. (2527). การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 2, 2528).
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ทรงชัย ดิยานนท์. (2541). การศึกษาทัศนะของการเกษตรกรในการสร้างความมั่นคงทางรายได้
ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง.
- เทียรทอง จันทรวงศ์. (2552). สัมภาษณ์. 3 เมษายน
- ทิพวรรณ อนันต์วัฒนกิจ. (2542). สัมภาษณ์. 4 เมษายน
- ทองสุข เปี่ยมลำเจียก. (2552). สัมภาษณ์. 3 เมษายน
- จรัญ สุโข. (2552). สัมภาษณ์. 3 เมษายน
- นทีริย์ เกรียงชัยพร. (2540). การศึกษาเรื่องรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้บริโภคชายในจังหวัด
กรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นพวรรณ อ้นบุตร. (2552). สัมภาษณ์. 4 เมษายน
- บุญชู ผ่องพรรณพิทักษ์. (2552). สัมภาษณ์. 3 เมษายน
- บุษยง พุฒพรหม. (2545). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชนบท : ศึกษา

- เฉพาะกรณี อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมศึกษา)
 ขอนแก่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บัว อุ๋นทอง. (2552). สัมภาษณ์. 4 เมษายน
- ประสงค์ ประพันธ์. (2552). สัมภาษณ์. 4 เมษายน
- ประเวศ วะสี และคนอื่นๆ . (2549). แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรม
 เพื่อพัฒนาชนบท. รายงานการวิจัยกรุงเทพมหานคร: สถาบันไทยศึกษา.
- ประมะ สตะเวทิน.(2538). **หลักทฤษฎีการสื่อสารพัฒนา**. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัย
 ธรรมธีราช.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร. (2546). **กระบวนการผลิตและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา**. พิมพ์ครั้งที่ 2
 กรุงเทพมหานคร : อูษาการพิมพ์.
- ปรัชญา เวสารัชช. (2528). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชนบท**. รายงาน
 การวิจัย. กรุงเทพมหานคร: สถาบันไทยศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พระพรหม คุณากรณ์. (ป.อ.ปยุโต: 2550).**การศึกษาทั่วไปเพื่อสร้างบัณฑิต**.กรุงเทพมหานคร:
 สุภาวนิชการพิมพ์.
- พรรณเพ็ญ อ้นจัน. (2552). สัมภาษณ์. 3 เมษายน
- พงษ์เดช นิยมพลอย. (2552). สัมภาษณ์. 4 เมษายน
- พระธรรมปิฎก (ปอ.ปยุต.โต) **การพัฒนาที่ยั่งยืน**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิโกมล
 คีมทอง
- ไพรัตน์ เตชะรินทร์. (2527). **นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในยุคศาสตร์
 การพัฒนาในปัจจุบัน, ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา**.บรรณาธิการ
 โดยทวี หงษ์วิวัฒน์ (2527: 6-7) กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- มนัส สุวรรณ. (2539).**นิเวศวิทยาของมนุษย์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- วิวัฒน์ สันนิสิตาวณิช.(2547). **รูปแบบการดำเนินชีวิตของเกษตรกรในจังหวัดปทุมธานี**.
 วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมเกษตรมหาวิทยาลัย
 เชียงใหม่.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. (2541). **สิ่งแวดล้อมและการพัฒนา**. นครปฐม: สถาบันพัฒนาการสาธารณสุข
 อาเซียน.
- ละมัย พ่วงแต้ม. (2552). สัมภาษณ์. 4 เมษายน
- ลัดดา กลับผึ้ง. (2552). สัมภาษณ์. 4 เมษายน
- ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์, สุกมาส อังสุโชติ, อัจฉรา ชำนิประศาสน์. (2550). **สถิติสำหรับการวิจัย**

- และเทคนิคการใช้ SPSS (ฉบับปรับปรุง) กรุงเทพมหานคร: มีสชั่นมีเดียจำกัด.
- ศิริ ม่วงวิโรจน์. (2552). สัมภาษณ์. 4 เมษายน
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2541). การบริหารตลาดยุคใหม่. กรุงเทพมหานคร: เพชรจรัสแสง
 แห่งโลกธุรกิจ.
- สุชิน ดวงใจบุญ. (2552). สัมภาษณ์. 4 เมษายน
- สุนันท์ พุ่มนิมิตร. (2552). สัมภาษณ์. 4 เมษายน
- สุนทรีย์ พัชรพันธ์.(2547). รูปแบบการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมการซื้อขายสินค้าสดใน
 สถานบริการน้ำมันในเขตเมืองและเขตชานเมืองของกรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท
 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- สุรัตนา สุทธิชื่น. (2552). สัมภาษณ์. 3 เมษายน
- สุพร กล้าคำ. (2552). สัมภาษณ์. 4 เมษายน
- เสาวลักษณ์ ผลไพบุลย์. (2552). สัมภาษณ์. 4 เมษายน
- สมเจต พึ่งใจเย็น. (2552). สัมภาษณ์. 3 เมษายน
- สมจิตร ถ้วนจำเจริญ. (2532) .การวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาด.กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์.(2543). การพัฒนาชุมชนและสังคม.กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.(2549). เอกสารประกอบการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ
 การจัดการศึกษาหมวดศึกษาทั่วไป. กรุงเทพมหานคร.
- อकिन รพีพัฒน์. (2549). นิเวศวิทยาของมนุษย์. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- อนงค์ พัฒนจักร. (2551). การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร:
 โอเดียนสโตร์.องค์การบริหารส่วนตำบลบางขนุน (2551) ข้อมูลสำรวจ
- องค์การบริหารส่วนตำบลบางขนุน.(2550). รายงานสำรวจชุมชน
- อำพร จุ้ยบาง. (2552). สัมภาษณ์. 3 เมษายน.

Lakagul, B. and Philip D. Round. **A Guide to the Birds of Thailand.** Bangkok Darnsutha Press,
 1991.

Non Government Organization Coordinating Committee Development. **Alternative Country
 Report Thailand' s a Progress on Agenda 21 Proposals for Sustainable Development.**

Bangkok : Non Government Organization, 2002.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง

รูปแบบการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน : กรณีศึกษา ชุมชนบางขุน

ตำบลบางขุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

ชื่อ-นามสกุลผู้ให้สัมภาษณ์.....
 ที่อยู่.....หมู่ที่.....ตำบลบางขุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
 วัน เดือน ปี ที่ให้ข้อมูล.....เวลา.....
 ผู้เก็บข้อมูล.....

ตอนที่ 1 สถานภาพผู้ให้สัมภาษณ์

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. อายุ.....ปี
3. วุฒิการศึกษา.....
4. สมาชิกในครอบครัว.....
5. อาชีพปัจจุบัน.....
6. สถานที่ประกอบอาชีพ.....ตำแหน่ง.....
7. ถิ่นฐานเดิมอยู่ในตำบลบางขุนหรือไม่.....
 กรณีย้ายมาอยู่ เมื่อปี.....ย้ายมาจาก.....
8. ลักษณะที่อยู่อาศัยปัจจุบันเป็นของตนเองหรือเช่า.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลรูปแบบการดำเนินชีวิต

1. ด้านเศรษฐกิจ
 - 1.1 ท่านมีรายได้.....บาท / เดือน
 สามี / ภรรยา มีรายได้.....บาท / เดือน
 - 1.2 ลูก / หลาน ในครอบครัวเดียวกันมีรายได้.....บาท / เดือน
 บันทึกรเพิ่มเติม.....
 - 1.3 ครอบครัวของท่านมีรายจ่ายประจำ (คงที่)บาท / เดือน

.....
.....

บันทึกเพิ่มเติม.....

1.4 ครอบครัวของท่านมีรายจ่ายทั่วไป (ไม่คงที่)บาท / เดือน

บันทึกเพิ่มเติม.....

.....

1.5 ท่านมีการออมเงินจากรายได้ในส่วนใด.....

ท่านมีการออมเงิน.....บาท / เดือน

เก็บไว้ที่.....

บันทึกเพิ่มเติม.....

.....
.....

1.6 ท่านมีหนี้สินหรือไม่.....

คนในครอบครัวท่านมีหนี้สินหรือไม่.....

บันทึกเพิ่มเติม.....

.....
.....

1.7 ท่านมีรถยนต์ใช้ในครอบครัวเป็นประเภทใด.....

บันทึกเพิ่มเติม.....

.....
.....

1.8 ท่านมีทรัพย์สินอสังหาริมทรัพย์ประเภทใดบ้าง.....

.....
.....

บันทึกเพิ่มเติม.....

.....
.....

2. ด้านสังคม

2.1 ท่านรู้ถึงประวัติในชุมชนที่ท่านอยู่อาศัยหรือไม่

.....
.....

บันทึกเพิ่มเติม.....

.....
.....

2.2 ท่านภูมิใจในท้องถิ่นที่ท่านอาศัยอยู่หรือไม่ อย่างไร

.....
.....

บันทึกเพิ่มเติม.....

.....
.....

2.3 ท่านมีส่วนร่วมในการรณรงค์ รักษา สืบต่อวัฒนธรรม ประเพณีในชุมชนของท่านหรือไม่

.....
.....

บันทึกเพิ่มเติม.....

.....
.....

2.4 ท่านมีการรับรู้อาสาสมัครข้อมูลจากชุมชนด้วยวิธีใด

.....
.....

บันทึกเพิ่มเติม.....

.....
.....

2.5 ชุมชนของท่านมีการรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมหรือไม่

.....
.....

บันทึกเพิ่มเติม.....

.....

2.6 ผู้นำชุมชนหรือผู้นำศาสนามีบทบาทต่อท่านอย่างไร

.....

.....

บันทึกเพิ่มเติม.....

.....

.....

3. ด้านสิ่งแวดล้อม

3.1 สภาพภูมิประเทศที่ท่านอยู่ในอดีตกับปัจจุบันแตกต่างกันอย่างไร

.....

.....

บันทึกเพิ่มเติม.....

.....

.....

3.2 ลักษณะพื้นที่ในชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่มีลักษณะเป็นอย่างไร

.....

.....

บันทึกเพิ่มเติม.....

.....

.....

3.3 ลักษณะทรัพยากรดินในชุมชนมีความสมบูรณ์เหมาะแก่การเกษตรอย่างไร

.....

.....

บันทึกเพิ่มเติม.....

.....

.....

3.4 ลักษณะทรัพยากรน้ำในชุมชนมีความสมบูรณ์อย่างไร

.....

.....

บันทึกเพิ่มเติม.....

.....

3.5 ชุมชนที่ท่านอยู่อาศัยใช้วิธีการกำจัดขยะอย่างไร

.....

.....

บันทึกเพิ่มเติม.....

.....

4. ด้านวัฒนธรรม

4.1 ท่านมีความเชื่อเรื่องการอบรมสังฆของคนในอดีตอย่างไร

.....

.....

บันทึกเพิ่มเติม.....

.....

4.2 ความเชื่อเรื่องต่าง ๆ ที่ถูกบอกเล่าในอดีต ทำให้ท่านประสบความสำเร็จในชีวิตอย่างไร

.....

.....

บันทึกเพิ่มเติม.....

.....

4.3 ในครอบครัวท่านมีการอบรม สังฆ โดยยึดรูปแบบของบรรพบุรุษ

.....

.....

บันทึกเพิ่มเติม.....

.....

4.4 ท่านคิดว่าความสำเร็จของท่านส่วนหนึ่งมาจากสิ่งใด

8. ท่านมีรายจ่ายในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเพิ่มมากขึ้นกว่าในอดีต.....

.....

บันทึกเพิ่มเติม.....

.....

.....

ด้านสังคม

1. ลักษณะความเปื่อยยุ่ยของคนในชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต.....

.....

2. ท่านมีความสะดวกในการไปโรงพยาบาล และรับรู้ว่าสารมากขึ้นกว่าในอดีต.....

.....

3. ในครอบครัวท่านมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน.....

.....

4. ท่านมีลักษณะความเป็นอยู่ในการกิน การเที่ยว แตกต่างจากอดีต.....

.....

5. ท่านมีความสัมพันธ์กับคนในชุมชนปัจจุบันแตกต่างจากอดีต.....

.....

บันทึกเพิ่มเติม.....

.....

.....

ด้านสิ่งแวดล้อม

1. ลักษณะสภาพอากาศในชุมชนมีความแตกต่างจากอดีต.....

.....

2. ลักษณะดินในการเกษตรมีการเปลี่ยนแปลง.....

.....

3. ลักษณะธรรมชาติของความเป็นสวนผลไม้ พันธุ์ไม้ มีการเปลี่ยนแปลงไป.....

.....

4. ลักษณะความสมบูรณ์ของน้ำ ลำคลองยังคงสภาพเดิม.....

.....

5. ชุมชนของท่านมีการกำจัดขยะที่เป็นระบบ.....

.....
บันทึกเพิ่มเติม.....
.....
.....

ด้านวัฒนธรรม

1. ท่านมีความเชื่อตามหลักพุทธศาสนาตั้งแต่บรรพบุรุษ.....

.....
2. ท่านมีการอบรมสั่งสอนบุตรธิดาด้วยคติธรรมความเชื่อของคนในชุมชน.....
.....

3. ท่านยึดรูปแบบของคนดีในชุมชนเป็นต้นแบบในการอบรมสั่งสอนบุตรธิดาในครอบครัวตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน.....

.....
4. ท่านประสบความสำเร็จจากต้นแบบของบรรพบุรุษและผู้นำในชุมชนตั้งแต่อดีต.....
.....

5. ท่านมีความเคารพญาติผู้ใหญ่อย่างสม่ำเสมอ.....

.....
6. ท่านภูมิใจในวัฒนธรรม ประเพณีดั้งเดิมของคนในชุมชนตั้งแต่เด็ก.....
.....

7. ท่านต้องการให้มีแหล่งเผยแพร่วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชน.....

.....
บันทึกเพิ่มเติม.....
.....
.....

.....

ขอบคุณที่ให้ข้อมูล

ภาคผนวก ข.

ประมวลภาพการสัมภาษณ์รูปแบบการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนบางขุน
อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

ก.

ข.

ภาพที่ 4 ประมวลภาพการสัมภาษณ์คนในชุมชนบางขุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

(ก) ตัวแทนครัวเรือนชาวบ้านครอบครัวหมู่ที่ 4

(ข) ตัวแทนครัวเรือนชาวบ้านครอบครัวหมู่ที่ 5

ค.

ภาพที่ 5 ประมวลภาพการสัมภาษณ์คนในชุมชนบางขุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
(ค) ตัวแทนครัวเรือนชาวบ้านครอบครัวหมู่ที่ 3

ค.

ง.

ภาพที่ 6 ประมวลภาพการสัมภาษณ์คนในชุมชนบางขุน ตำบลบางขุน อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

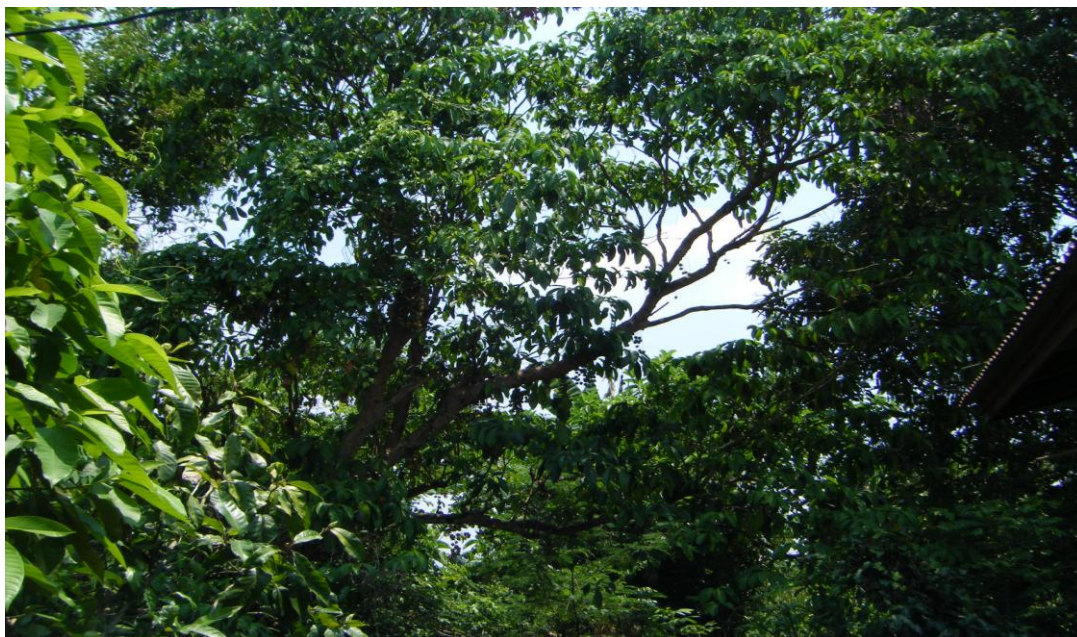
(ง) ลักษณะความเป็นอยู่ของคนในชุมชนที่อยู่แบบดั้งเดิมหมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 2

จ.

ภาพที่ 7 สภาพแวดล้อมในชุมชนบางขุนที่มีลักษณะความเป็นอยู่แบบดั้งเดิม

(จ) สภาพความเป็นอยู่แบบดั้งเดิมของคนในชุมชน

น.

ภาพที่ 8 สภาพแวดล้อมในชุมชนบางขุน

(จ) ลักษณะความเป็นอยู่ของคนในชุมชนดั้งเดิมที่คงความร่วมมือ

ช.

ภาพที่ 9 ประมวลภาพการสัมภาษณ์คนในชุมชนบางขุน

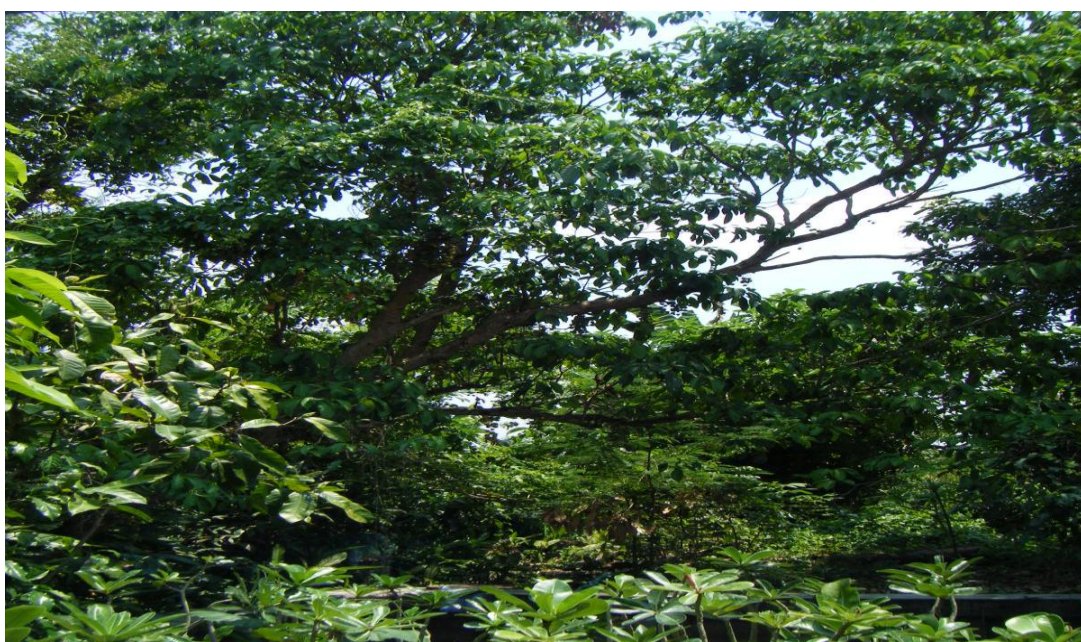
(ช) ลักษณะความเป็นอยู่ทางสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีต

ซ.

ภาพที่ 10 สภาพแวดล้อมในชุมชนบางขุน

(ซ) ลักษณะความเป็นอยู่ของคนในชุมชนที่เป็นครอบครัวที่มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

ณ.

ภาพที่ 11 สภาพสิ่งแวดล้อมความเป็นอยู่ในชุมชนแบบดั้งเดิม

ญ.

ภาพที่ 12 แหล่งเรียนรู้ในชุมชน